

Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon 2021-22

Paratowyd yr Adroddiad Blynyddol hwn ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2021, ac fe'i gosodir gerbron y Senedd, ar y cyd gan Archwilydd Cyffredinol Cymru a Chadeirydd Swyddfa Archwilio Cymru, yn unol ag Atodlen 2 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013 ac mae'n cynnwys materion yn unol â chyfarwyddyd Trysorlys EM.

Mae'r adroddiad Blynyddol yn dangos, yn ystod 2021-22:

- fod arfer swyddogaethau'r Archwilydd Cyffredinol a Swyddfa Archwilio Cymru wedi bod yn weddol gyson â'r Cynllun Blynyddol a baratowyd ar gyfer y flwyddyn o dan adran 25 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013, ond gyda rhai newidiadau wedi'u gwneud i waith a gynlluniwyd mewn ymateb i bandemig COVID-19; a
- bod y blaenoriaethau a nodir yn y Cynllun ar gyfer 2021-22 wedi'u cyflawni'n sylweddol.

Paratowyd y Cyfrifon ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2020 gan Archwilydd Cyffredinol Cymru, yn rhinwedd ei swydd yn Swyddog Cyfrifyddu Swyddfa Archwilio Cymru, yn unol ag Atodlen 1 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013 ac ar ffurf a gyfarwyddwyd gan Drysorlys EM.

Mae'r adroddiad ar gydymffurfiaeth gan Archwilydd Cyffredinol Cymru a Swyddfa Archwilio Cymru gyda'r Ddyletswydd Bioamrywiaeth a Chydnerthedd Ecosystemau yn cwmpasu'r cyfnod rhwng 1 Ebrill 2019 a 31 Mawrth 2022. Fe'i paratowyd ar y cyd o dan adran 6(7) o Ddeddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 ac yn unol â Chanllawiau Adrodd a gyhoeddwyd gan Weinidogion Cymru.

Archwilio Cymru yw'r enw cyfunol anstatudol ar gyfer Archwilydd Cyffredinol Cymru a Swyddfa Archwilio Cymru, sy'n endidau cyfreithiol ar wahân gyda'u swyddogaethau cyfreithiol eu hunain. Nid yw Archwilio Cymru yn endid cyfreithiol. O ganlyniad i hynny, yn yr Adroddiad hwn, rydym yn cyfeirio'n benodol at yr Archwilydd Cyffredinol neu Swyddfa Archwilio Cymru mewn adrannau y mae angen cywirdeb cyfreithiol ynddynt.

Os oes angen y cyhoeddiad hwn arnoch mewn fformat a/neu iaith arall, neu os oes gennych unrhyw gwestiynau am ei gynnwys, cysylltwch â ni gan ddefnyddio'r manylion isod.

Archwilio Cymru
24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd
CF11 9LJ

Ffôn 02920 320500
E-bost post@archwilio.cymru
Gwefan www.archwilio.cymru
Twitter @WalesAudit

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg.

This document is also available in English.

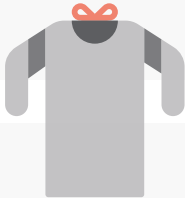

Cipolwg ar y flwyddyn

Ebrill

Cyhoeddwyd adroddiad yn edrych ar gaffael a chyflenwi cyfarpar diogelu personol (PPE) i iechyd a gofal cymdeithasol yng Nghymru yn ystod pandemig COVID-19

Amlinellwyd bod pwysau ariannol wedi arwain at gyngorau'n lleihau gwariant ac yn torri gwasanaethau dewisol, a bod y pandemig wedi amlygu pwysigrwydd llywodraeth leol o ran amddiffyn pobl a chymunedau

Gorffennaf

Dangoswyd bod gan Fwrdd Uchelgaais Economaidd Gogledd Cymru drefniadau llywodraethu clir a sefydledig, a nodwyd nifer o ffactorau allanol a allai effeithio ar lwyddiant y Fargen Dwf

Cyn cyhoeddi ein hadroddiad llawn a'n hofferyn data, rhannwyd y themâu allweddol a godwyd mewn dros 2,400 o ymatebion a gafwyd gan fusnesau ac aelodau o'r cyhoedd i'n harolwg o gynaliadwyedd canol trefi

Mai

Adroddwyd bod llywodraethu ym Mhwyllgor Gwasanaethau Iechyd Arbenigol Cymru wedi gwella, ond mae gwneud penderfyniadau yn debygol o ddod yn fwy heriol o ganlyniad i COVID-19

Cynhaliwyd gweminar fyw ar gyfer darpar ymgeiswyr ar gyfer Rhaglen Prentisiaeth Cyllid Sector Cyhoeddus Cymru Gyfan newydd; partneriaeth sydd â'r nod o ddatblygu sgiliau arwain cyllid ledled Cymru

Awst

Adroddwyd bod rheolaeth Llywodraeth Cymru o gyllid myfyrwyr o ddydd i ddydd yn effeithiol ond, o ystyried y costau cynyddol dan sylw, pwysleisiwyd bod angen mwy o graffu

Cyhoeddwyd podlediad, fel rhan o'n gwaith ar ddysgu COVID, pan fuom yn trafod swyddogaeth arweinwyr yn ystod argyfwng

Mehefin

Daethpwyd i'r casgliad bod Cymru wedi gwneud cynnydd rhagorol o ran brechu ei phoblogaeth yn erbyn COVID-19 ond bod angen cynllun clir ar gyfer yr heriau sydd o'n blaenau

Diweddarwyd ein hofferyn rhyngweithiol sy'n caniatáu i ddefnyddwyr edrych ar dueddiadau yng nghyllid y GIG ar gyfer Cymru gyfan ac mewn cyrff iechyd unigol, ac eleni nododd yn fanwl y meysydd gwariant allweddol ar draws y GIG wrth ymateb i'r pandemig

Medi

Disgrifiwyd y tueddiadau allweddol mewn cyllid cyhoeddus ers 2010 a'r prif heriau a chyfleoedd o ran darparu gwasanaethau yn y dyfodol; roedd yr adroddiad cyffredinol yn seiliedig ar gyfres o grynodedbau penodol i'r sector

Cwblhawyd ein gwaith o archwilio cyfrifon ar gyfer 2020-21 yn y rhan fwyaf o gyrff llywodraeth leol, y GIG a chyrff llywodraeth ganolog, er gwaethaf yr heriau parhaus o weithio o bell

Hydref

Cyhoeddwyd sawl adroddiad er budd y cyhoedd sy'n tynnu sylw at ddiffygion mewn trefniadau llywodraethu, rheolaeth ariannol a rheolaeth fewnol mewn cynghorau tref a chymuned

Adroddwyd ar sut mae cyrff y GIG wedi cefnogi llesiant staff yn ystod y pandemig, gyda phwyslais ar y trefniadau a roddwyd ar waith i ddiogelu staff a oedd mewn mwy o berygl o COVID-19

Ionawr

Nodwyd diffygion llywodraethu, goruchwyllo a gwneud penderfyniadau yng Nghyngor Sir Penfro a Chyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent gan gyfeirio at wersi y gallai cyrff cyhoeddus eraill ddysgu ohonynt

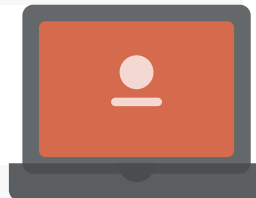
Amlinellwyd bod cydweithio rhwng y gwasanaethau brys 'golau glas' yn tyfu'n araf ond mae angen newid sylweddol mewn gweithgarwch er mwyn sicrhau'r effaith fwyaf a gwneud y defnydd gorau o adnoddau

Tachwedd

Daethpwyd i'r casgliad bod angen i Raglen Cartrefi Clyd Llywodraeth Cymru fod yn wyrddach, yn gliriach ac mae angen ei rheoli'n fwy tynn

Cyhoeddwyd galwad am dystiolaeth fel rhan o adolygiad sylfaenol o'r hyn y mae cyrff cyhoeddus yng Nghymru yn ei wneud i leihau eu hallyriadau carbon a chyrraedd targedau 2030 a bennwyd gan Lywodraeth Cymru

Chwefror

Blogiwyd am ein hofferyn data newydd y gellir ei ddefnyddio i gymharu a gwrthgyferbynnu sefyllfa ariannol cyrff llywodraeth leol, a sut mae ysgolion Cymru yn wynebu her frawychus y gyfradd genedigaethau isaf mewn 100 mlynedd

Myfyriwyd ar y camau y mae cyrff cyhoeddus wedi'u cymryd ers i ni adrodd ar drefniadau seibergadernid yng Nghymru a chodwyd ymwybyddiaeth ohonynt

Rhagfyr

Tynnwyd sylw at y ffaith bod y trefniadau ar gyfer comisiynu lleoliadau cartrefi gofal i bobl hŷn yn methu â mynd i'r afael â phroblemau sy'n bod ers amser maith, a heriwyd Llywodraeth Cymru i ystyried a yw ei diwygiadau polisi arfaethedig yn mynd yn ddigon pell

Gwnaethom gynnal pumed cynhadledd flynyddol Dyfodol Diamod y Grŵp Datblygu Sgiliau Cyllid, pan wnaeth siaradwyr dylanwadol o bob rhan o'r sector cyhoeddus archwilio'r thema Gwasanaethau Cyhoeddus mewn Cyfnod o Argyfwng

Mawrth

Lansiwyd ymgynghoriad yn gwahodd sylwadau ar feysydd posibl i ganolbwyntio arnynt ar gyfer gwaith archwilio yn y dyfodol i lywio rhaglen waith yr Archwilydd Cyffredinol ar gyfer 2022-23 a thu hwnt

Adroddwyd ar ein cynnydd o ran annog newidiadau buddiol o ran cydraddoldeb drwy ein gwaith archwilio, a bod ein bwch cyflog rhwng y rhywiau ac o ran ethnigrwydd wedi lleihau yn gyffredinol

Cynnwys a chanllaw i ddarllenwyr

Adroddiad Perfformiad

Adolygiad o'n gwaith yn 2021-22, gan gynnwys dadansoddiad o'n cyflawniad a'n perfformiad, a'n sefyllfa ar ddiwedd y flwyddyn.

Golwg gyffredinol ar y perfformiad

Crynodeb o bwy ydym ni, yr hyn a wnawn, y materion a'r risgiau allweddol a wynebwn gennym, a sut wnaethom ni berfformio yn ystod y flwyddyn ddiwethaf.

Datganiadau gan yr Archwilydd Cyffredinol a Chadeirydd y Bwrdd	9
Pwy ydym ni a'r hyn a wnawn	13
Y materion a'r risgiau allweddol a wynebwn	15
Crynodeb o berfformiad a dangosyddion	17

Dadansoddi perfformiad

Asesiad o'r graddau y cyflawnwyd yr uchelgeisiau a'r rhaglenni gwaith a nodir yn ein Cynllun Blynyddol ar gyfer 2021-22.

Sylwadau ynghylch cyflawni ein rhaglenni gwaith	21
Y meysydd y canolbwyntir arnynt	27
Enghreifftiau o astudiaethau achos o'n gwaith	40
Ein defnydd o adnoddau	48

Adroddiad Atebolrwydd

Datganiadau ac adroddiadau allweddol sy'n ein galluogi i fodloni gofynion atebolrwydd a dangos cydymffurfio â llywodraethu corfforaethol da.

Adroddiad llywodraethu corfforaethol

Esboniad o gyfansoddiad a threfniadaeth ein strwythurau llywodraethu a sut y maent yn ein cefnogi i gyflawni ein uchelgeisiau.

Adroddiad y Cyfarwyddwyr	59
Datganiad o gyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu	61
Datganiad llywodraethu	62

Adroddiad taliadau cydnabyddiaeth staff

Ein polisi taliadau cydnabyddiaeth, manylion am daliadau cydnabyddiaeth a buddiannau pensiwn aelodau'r Bwrdd, ei bwyllgorau a'r Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol, ein datgeliad cyflog teg, ac adroddiad ynghylch ein staffio.

Adroddiad taliadau cydnabyddiaeth	84
Adroddiad staff	95

Alldro adnoddau ac adroddiad yr archwilydd

Ein crynodeb o alldro adnoddau, golwg gyffredinol o dueddiadau yn ein gwariant hirdymor, ac adroddiad yr archwilydd annibynnol, gan gynnwys ei farn ar y datganiadau ariannol, rheoleidd-dra a materion eraill.

Crynodeb o alldro adnoddau a nodiadau cysylltiedig	102
Adroddiad yr archwilydd annibynnol i'r Senedd	108

Datganiadau Ariannol

Datganiadau ariannol Swyddfa Archwilio Cymru, ynghyd â nodiadau ategol ac esboniadol.

Datganiad Gwariant Net Cynhwysfawr	116
Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol	117
Datganiad Llifau Arian Parod	119
Datganiad o'r Newidiadau yn Ecwiti Trethdalwyr	120
Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol	121
Rhestr termau	141

Atodiadau

Rhagor o fanylion am y rhaglenni gwaith a ddarparwyd gennym yn 2021-22, ac am y camau yr ydym wedi'u cymryd i gyflawni'r Ddyletswydd Bioamrywiaeth a Chydnerthedd Ecosystemau.

1	Gwaith archwilio lleol	144
2	Archwiliadau ac astudiaethau gwerth am arian cenedlaethol	146
3	Cefnogi atebolrwydd a gwaith craffu effeithiol	149
4	Adroddiad bioamrywiaeth a chydnerthedd ecosystemau	153

Adroddiad Perfformiad

Adolygiad o'n gwaith yn 2021-22, gan gynnwys dadansoddiad o'n cyflawniad a'n perfformiad, a'n sefyllfa ar ddiwedd y flwyddyn.

Adrian Crompton

Archwilydd Cyffredinol Cymru a'r Swyddog Cyfrifyddu

9 Mehefin 2022

Golwg gyffredinol ar berfformiad

Rydym yn falch o gyflwyno ein Hadroddiad Blynyddol a Chyfrifon ar gyfer 2021-22

Datganiad gan yr Archwilydd Cyffredinol

Ochr yn ochr â'n datganiadau ariannol ac atebolrwydd, mae'r Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon hwn yn rhoi crynodeb o'r cynnydd a wnaethom o ran cyflawni'r rhaglenni gwaith archwilio a nodir yn ein Cynllun Blynyddol ar gyfer 2021-22.

Parhaodd pandemig COVID-19 i ymyrru ar ein gwaith archwilio ar y safle drwy gydol y rhan fwyaf o'r flwyddyn, ond bu modd inni reoli'r sefyllfa'n llwyddiannus drwy fabwysiadu trefniadau gweithio hyblyg ar draws timau ac ymestyn rhai o'n terfynau amser cwblhau arfaethedig. Parhawyd i weithio ac ymgysylltu o bell â'r cyrff cyhoeddus a archwilir gennym, gan ddefnyddio technoleg a llwyfannau cyfathrebu fideo yn bennaf.

Mae ein harchwiliad o waith cyfrifon yn hanfodol i ddarparu asesiad annibynnol parhaus o reolaeth ariannol a chydnerthedd ar draws y sector cyhoeddus i'r Senedd, cyrff a archwilir a'r cyhoedd yn ehangach. Rydym yn falch o adrodd ein bod wedi cyflawni ein rhaglen waith lawn yn 2021-22 i safon uchel.

Mae ein rhaglen astudiaethau cenedlaethol bob amser wedi cadw rhywfaint o hyblygrwydd i ymateb i amgylchiadau, blaenoriaethau a materion sy'n peri pryder i'r cyhoedd neu'r senedd sy'n newid. Gyda pharhad pandemig COVID-19, gwnaethom barhau i arfer yr hyblygrwydd hwnnw dros y cyfnod adrodd. Yn gyffredinol, gwnaethom gyflawni 19 o allbynnau adroddiad cenedlaethol yn 2021-22, ac roedd gan nifer ohonynt brif bwyslais a oedd yn gysylltiedig â COVID.

Yn ystod y flwyddyn, gwnaethom lunio ein gwaith archwilio perfformiad lleol unwaith eto i ganolbwyntio ar faterion sy'n fwyaf perthnasol i'r sefyllfa bresennol ac sy'n esblygu, ac roedd ein rhaglen o ddigwyddiadau dysgu rhannu arferion da yn canolbwyntio ar bynciau sy'n berthnasol ar draws gwasanaethau cyhoeddus. Gwnaethom hefyd barhau i ehangu ein defnydd o ddulliau gwahanol a newydd o gyfleu ein canfyddiadau, gan gynnwys drwy offer data, adroddiadau rhyngweithiol, ffeithluniau a blogiau.

Mae ein llwyddiant wrth barhau i gyflawni archwiliadau amserol o ansawdd da yn adlewyrchu ymdrech fawr ar y cyd gan ein staff a chydweithwyr mewn cyrff cyhoeddus i gofleidio ffyrdd newydd o weithio a hyblygrwydd. Mae detholiad o astudiaethau achos wedi'u cynnwys yn yr Adroddiad hwn i roi mwy o ddealltwriaeth o rywfaint o'n gwaith a'r cyfraniad y mae wedi'i wneud. Rwyf yn ddyledus i holl staff Archwilio Cymru am eu proffesiynoldeb, eu gwaith caled a'u hymrwymiad i wasanaeth cyhoeddus drwy gydol y 12 mis diwethaf.

Adrian Crompton

Archwilydd Cyffredinol
Cymru

Datganiad gan y Cadeirydd

Dros y 12 mis diwethaf, gwnaethom barhau i fonitro'n agos y sefyllfa COVID-19 a oedd yn esblygu a gweithredu yn unol â chanllawiau a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru. Ailagorodd ein swyddfeydd o ddechrau mis Ebrill 2021 i nifer cyfyngedig o unigolion a gafodd flaenoriaeth ar ôl ystyried diogelwch a llesiant. Ers hynny, rydym wedi cynyddu'n raddol nifer y staff a all fynychu ein swyddfeydd, ond mae llawer o staff yn parhau i wneud y rhan fwyaf o'u gwaith o bell o gartref.

Parhaodd ein blaenoriaethau o ran rhedeg y busnes i gynnwys addasu a lleihau aflonyddwch i'n gwaith archwilio a gweithrediad ein swyddogaethau gwasanaeth corfforaethol, gan sicrhau ein bod yn gwneud y peth iawn ar gyfer ein pobl, gan eu cadw'n ddiogel a monitro eu llesiant. Gweithredodd y Bwrdd, ei Bwyllgorau a'r Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol yn effeithiol dros y cyfnod adrodd gan ddefnyddio cyfryngau cyfarfod ar-lein yn bennaf.

Un o'r blaenoriaethau ar gyfer 2021-22 oedd cwblhau adolygiad o'n cynllun Teithio a Chynhaliaeth. Amlygodd archwiliad mewnol a gynhaliwyd yn 2018 nad oedd y cynllun presennol bellach yn cynnig gwerth am arian. Daethpwyd i gasgliad ar y mater sensitif hwn ym mis Ionawr 2022 yn dilyn ymgynghoriad helaeth ar gynigion amgen a ddatblygwyd gan grŵp gorchwyl a gorffen staff. Rydym yn ddiolchgar i'n cydweithwyr yn yr Undebau Llafur am weithio gyda'r rheolwyr drwy drafodaethau ffurfiol ddiwedd 2021. Mae'r holl staff bellach wedi ymrwymo i'r trefniadau newydd.

Rydym hefyd wedi bod yn ystyried y ffordd orau o ddefnyddio ein hystad. Mae effaith COVID wedi dangos y gallwn weithio mewn ffyrdd gwahanol iawn ac yn ystod 2021-22 manteisiwyd ar y cyfle i bwyso a mesur ac ystyried ein hanghenion. Bydd yr opsiynau sy'n dod i'r amlwg yn cael eu hystyried ar ddechrau 2022-23.

Ym mis Rhagfyr 2021, cawsom ganlyniadau ein Harolwg Pobl blynyddol. Yn erbyn cefndir yr adolygiad o'n cynllun teithio a threuliau ynghyd â'r heriau o barhau i weithio o bell, nid oeddem yn synnu o weld bod boddhad gweithwyr wedi gostwng ers yr arolwg blaenorol yn 2020. Er bod llawer yn y sefydliad yn teimlo bod Archwilio Cymru wedi rheoli effaith COVID yn dda, mae'n amlwg bod meysydd o fywyd sefydliadol y mae angen i ni roi sylw iddynt. O ganlyniad, cytunwyd y byddwn yn canolbwyntio ar chwe chanlyniad gwella er mwyn llywio camau gweithredu ym mhob rhan o'r sefydliad:

- a Mae gennym y bobl iawn, gan wneud y pethau iawn gyda'r sgiliau iawn
- b Mae pobl yn deall ein cyfeiriad teithio a'u rôl wrth gyflawni ein huchelgeisiau
- c Mae ein harweinwyr yn creu'r amodau i bobl ffynnu ac i ymgysylltu â'n diben cyffredinol
- ch Mae gan ein pobl y datblygiad gorau posibl a ffyrdd o weithio i gyflawni archwiliadau o ansawdd uchel a thyfu yn eu swyddogaethau
- d Mae rhyngweithiadau gweithwyr yn sicrhau'r perfformiad gorau gan unigolion a thimau ar bob cam o gylch bywyd y gweithwyr
- dd Rydym yn ymateb i adborth ac mae gennym ddiwylliant o welliant parhaus

Yn 2021-22, cytunodd y Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol a'r Bwrdd i ddatblygu strategaeth bum mlynedd ar gyfer Archwilio Cymru, i roi pwyslais tymor hirach ar gyfer ein gwaith na'r Cynlluniau Blynyddol y mae'n statudol ofynnol i ni eu cynhyrchu. Yn dilyn cyfnod helaeth o ymgysylltu â staff a rhanddeiliaid allanol, cymeradwyodd y Bwrdd y cyfeiriad teithio ym mis Mawrth 2022. Wedi'i ategu gan gynlluniau busnes manylach, bydd y strategaeth yn cyd-dynnu ac yn llywio ein gwaith dros y blynyddoedd nesaf, gan ganolbwyntio'n benodol ar ansawdd ac effaith.

Lindsay Foyster

Cadeirydd Swyddfa
Archwilio Cymru

Pwy ydym ni a'r hyn a wnawn

Pwy ydym ni

- 1 Yr archwilydd allanol statudol ar gyfer y rhan fwyaf o'r sector cyhoeddus yng Nghymru yw Archwilydd Cyffredinol Cymru (yr Archwilydd Cyffredinol).
- 2 Yr Archwilydd Cyffredinol sy'n gyfrifol am archwilio mwyafrif yr arian cyhoeddus sy'n cael ei wario yng Nghymru, gan gynnwys y cyllid y mae'r Senedd yn pleidleisio arno yn flynyddol. Caiff elfennau sylweddol o'r arian hwn eu trosglwyddo gan Lywodraeth Cymru i'r GIG ac i lywodraeth leol.
- 3 Mae Swyddfa Archwilio Cymru yn cyflogi tua 280 o staff proffesiynol ac yn defnyddio adnoddau eraill er mwyn galluogi'r Archwilydd Cyffredinol i gyflawni ei swyddogaethau. Mae ein Cynllun Cyhoeddiadau yn cynnwys diagram sy'n dangos ein strwythur sefydliadol. Mae adran Adroddiad Llywodraethiant Corfforaethol yr Adroddiad hwn yn rhoi gwybodaeth am ein fframwaith llywodraethiant ac am aelodaeth ein Bwrdd a'n Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol.

Yr hyn a wnawn

Rhoi sicrwydd	Egluro	Ysbrydoli
		
Pobl Cymru bod arian cyhoeddus yn cael ei reoli'n dda	sut y mae arian cyhoeddus yn cael ei ddefnyddio a sut mae'n diwallu anghenion pobl	a grymuso'r sector cyhoeddus yng Nghymru i wella

- 4 Mae archwiliad annibynnol o weithgareddau'r llywodraeth a gwariant cyhoeddus yn elfen hanfodol o atebolrwydd democrataidd. Mae angen gwybodaeth sy'n ddiduedd, yn amserol, yn gywir, yn gynhwysfawr ac yn glir ar y cyhoedd a'i gynrychiolwyr.
- 5 Mae swyddogaethau'r Archwilydd Cyffredinol yn cynnwys archwilio cyfrifon ac ymgymryd â gwaith archwilio perfformiad lleol mewn amrywiaeth eang o gyrrff cyhoeddus, ynghyd â chynnal rhaglen o archwiliadau ac astudiaethau gwerth am arian cenedlaethol.
- 6 Gyda'n gilydd, fel Archwilio Cymru, rydym yn archwilio tua £21 biliwn o incwm a gwariant, sydd dros chwarter cynnyrch domestig gros Cymru.

Ein gwaith craidd

Gwaith craidd

Cynnal gwaith archwilio mewn dros **800** o gyrff cyhoeddus

Cyflawni rhaglen o archwiliadau ac astudiaethau gwerth am arian

Ardystio cynlluniau grant sy'n werth bron i **£1.5 biliwn**

Cymeradwyo tua **£1.5 biliwn** o daliadau allan o Gronfa Gyfunol Cymru bob mis

Cefnogi gwaith craffu effeithiol gan gynnwys gwaith pwyllgorau'r Senedd

Rhannu'r arfer da a welwn ar draws gwasanaethau cyhoeddus Cymru

Hwyluso'r gwaith o ganfod twyll a gwall drwy'r Fenter Twyll Genedlaethol

Cyflawni rôl sylwedydd ar amrywiaeth o weithgoreu polisi allweddol

Rhedeg y busnes

Pennu'r gyllideb gyffredinol o **£23.7 miliwn** a chodi ffioedd am waith archwilio

Cyflogi tua **280** o staff a rheoli ystod amrywiol o asedau ffisegol a gwybodaeth

Darparu arweinyddiaeth gadarn ac ymgorffori ein gwerthoedd a'n hymddygiadau

Monitro'r modd y mae'r Archwilydd Cyffredinol yn cyflawni ei swyddogaethau a rhoi cyngor iddo

- 7 Mae ein rhaglen waith arfaethedig yn cadw rhywfaint o hyblygrwydd i ymateb i amgylchiadau a blaenoriaethau sy'n newid, a materion newydd sy'n peri pryder i'r cyhoedd neu'r senedd.

Y materion a'r risgiau allweddol a wynebwn

- 8 Bob blwyddyn rydym yn cyhoeddi Cynllun Blynyddol sy'n rhoi mwy o wybodaeth am:
- a sut rydym yn dilyn y bunt gyhoeddus yng Nghymru;
 - b ein huchelgeisiau tymor hirach;
 - c ein hamgylchedd gweithredu;
 - ch ein rhaglenni gwaith arfaethedig a'r camau gweithredu cysylltiedig â blaenoriaeth ar gyfer y 12 mis nesaf; a
 - d sut rydym yn mesur ac yn adrodd ar ein perfformiad.

Manteisio'n llawn ar ein persbectif, ein harbenigedd, a dyfnder ein dirnadaeth

Cryfhau ein safle fel llais awdurdodol, dibynadwy ac annibynnol

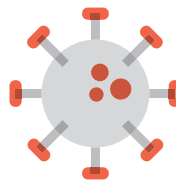
Cynyddu ein hamlygrwydd ein dylanwad a'n perthnasedd

Bod yn sefydliad enghreifftiol i'r sector cyhoeddus yng Nghymru a thu hwnt

- 9 Fel y nodwyd gyntaf yn ein Cynllun Blynyddol ar gyfer 2019-20, rydym wedi nodi pedwar uchelgais eang ar gyfer ein busnes. Gyda'i gilydd, maent yn disgrifio'r llwybr yr ydym yn ei gymryd tuag at gyrraedd ein llawn botensial o fod yn sbardun ar gyfer newid a gwelliant sydd wrth wraidd gwasanaethau cyhoeddus ac atebolrwydd democrataidd.
- 10 Yn fwy diweddar, rydym wedi nodi tair sylfaen gadarn lle credwn fod angen i ni flaenoriaethu camau gweithredu os ydym am gyflawni'r uchelgeisiau hyn. Bydd y sylfaeni cadarn hyn yn ganolbwynt i'n hymdrechion am y pum mlynedd nesaf, ochr yn ochr â chyflawni ein cyfrifoldebau statudol craidd.

- 11 Fel y nodir yn ein Cynllun Blynyddol presennol, rydym o'r farn mai'r canlynol yw'r cyfleoedd a'r heriau allweddol a fydd yn dylanwadu ar y ffordd y byddwn yn cyflawni ein huchelgeisiau tymor hwy ac yn cyflawni ein rhaglenni gwaith dros y blynyddoedd nesaf. Tua diwedd 2021-22, defnyddiwyd y themâu hyn fel y fframwaith ar gyfer Ymgynghoriad sy'n gwahodd sylwadau i lywio ein rhaglen waith archwilio yn y dyfodol.

Byd sy'n newid

- Newid hinsawdd: sicrhau trosglwyddiad teg a chyfiawn
- Cydraddoldebau: ymateb i alwadau am gymdeithas decach a mwy cyfartal
- Cyfansoddiad: rheoli cyfleoedd a risgiau perthnasodd newydd o fewn y DU

Y pandemig sy'n parhau

- Costau uniongyrchol yr ymateb
- Effaith economaidd ar gyllid cyhoeddus
- Costau etifeddol effeithiau tymor hir

Trawsnewid y modd y cyflwynir gwasanaeth

- Systemau a diwylliant i gefnogi dulliau newydd o ddarparu gwasanaethau
- Cydweithio pwrpasol
- Cynllunio ac atal tymor hir
- Defnyddio technoleg lle bo hynny'n briodol
- Defnyddio data i ddysgu ar draws y system gyfan

- 12 Mae ein gwaith arfaethedig yn rhannu'n ddwy adran yn fras – cyflawni archwiliadau a chynnal y busnes. Ar gyfer pob adran, nododd ein Cynllun Blynyddol ar gyfer 2021-22 feysydd i ganolbwyntio arnynt i'n helpu i gyflawni ein huchelgeisiau. Bu ystod eang o staff o bob rhan o'r sefydliad yn gyfrifol am y cynnydd ym mhob un o'r meysydd y canolbwyntiwyd arnynt a chafodd y cynnydd ei fonitro yn ofalus gan ein Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol a'n Bwrdd. Mae adran Dadansoddi Perfformiad yr Adroddiad hwn yn crynhoi'r cynnydd hwnnw.
- 13 Mae adran Datganiad Llywodraethu yr Adroddiad hwn yn rhoi cyfrif o'n gwaith rheoli risg yn 2021-22 ac yn disgrifio'r prif risgiau a'r ansicrwydd y bu raid i'r Bwrdd a'r Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol roi o'u hamser i ymdrin â nhw. Gellir cael rhagor o wybodaeth am sut y newidiodd y risgiau hynny a sut y cawsant eu lliniaru yn ein cofnodion Bwrdd a gyhoeddwyd.

Crynodeb o berfformiad a dangosyddion

- 14 Yn ystod 2021-22, roedd arfer ein swyddogaethau yn weddol gyson â'r Cynllun Blynyddol a baratowyd ar gyfer y flwyddyn, ond gyda rhai newidiadau a wnaed i'r gwaith a gynlluniwyd mewn ymateb i bandemig COVID-19.
- 15 Yn ein Adroddiad Interim, roeddem eisoes wedi darparu diweddariad canol blwyddyn ar y cynnydd a wnaed dros y cyfnod rhwng 1 Ebrill a 30 Medi 2021 tuag at gyflawni ein rhaglenni gwaith arfaethedig a'r meysydd cysylltiedig y canolbwyntiwyd arnynt, ac ar gyflawni ein targedau dangosyddion perfformiad allweddol.
- 16 Mae adran Dadansoddi Perfformiad yr Adroddiad hwn yn rhoi'r sefyllfa flwyddyn lawn o ran:
 - a sylwadau ynghylch cyflawni ein prif raglenni gwaith yn 2021-22;
 - b manylion am y cynnydd a wnaethom tuag at gyflawni'r meysydd y canolbwyntir arnynt a nodir yn ein Cynllun ar gyfer 2021-22;
 - c enghreifftiau o astudiaethau achos o'n gwaith a'i effaith; a
 - ch rhywfaint o naratif lefel uchel ynghylch sut y gwnaethom ddefnyddio ein hadnoddau yn 2021-22, sy'n gweithredu fel ein Hadroddiad Cynaliadwyedd.
- 17 Roedd ein Cynllun Blynyddol ar gyfer 2021-22 yn cynnwys fframwaith o ddangosyddion perfformiad allweddol a thargedau cysylltiedig. Yn gyffredinol, yn 2021-22 gwnaethom gyrraedd neu roeddem yn agos at gyrraedd ein targedau ar gyfer 13 o'r 18 dangosydd. Bydd ein perfformiad o'i gymharu â'r pum dangosydd sy'n weddill yn ganolbwynt i'n gwaith gwella yn 2022-23.

Sefyllfa diwedd y flwyddyn o ran cyflawni ein targedau dangosyddion perfformiad allweddol ar gyfer 2021-22

Dangosyddion perfformiad allweddol cyflawni gwaith archwilio

Rhif	Dangosydd	Disgrifiad	Targed	Perfformiad
1	Terfynau amser statudol	Cyfran y cynhyrchion archwilio a gyflawnir yn erbyn y terfyn amser statudol gofynnol.	100%	98%
2	Yn brydlon	Cyfran y cynhyrchion archwilio allweddol eraill a gyflawnir yn unol â'r amserlen arfaethedig ar gyfer sicrhau adroddiadau amserol ac effeithiol.	90%	93%
3	Ansawdd	Cyfran yr archwiliadau a adolygwyd a ddarperir yn unol â <u>safonau ansawdd y Cyngor Adrodd Ariannol (FRC)</u> .	Aseswyd 100% o'r sampl fel rhai boddhaol neu uwch, a 90% fel da neu uwch	100% a 75%
4	Hygrededd	Cyfran y rhanddeiliaid ¹ sy'n ein hystyried yn adroddwr annibynnol ac awdurdodol ar lywodraethu a stiwardio arian ac asedau cyhoeddus.	O leiaf 90%	95%
5	Darparu mewnwelediad	Cyfran y rhanddeiliaid a ddywedodd eu bod, drwy ein gwaith, wedi cael mewnwelediad defnyddiol na fyddent wedi'i gael fel arall.	O leiaf 80%	96%
6	Sbarduno gwelliant	Cyfran y rhanddeiliaid sy'n credu bod ein gwaith wedi arwain at welliannau i'r ddarpariaeth o wasanaethau cyhoeddus.	O leiaf 80%	91%

● Cyflawni ein targed, neu'n agos at wneud hynny

● Angen gwelliant

● Angen gwelliant sylweddol

1 Cynhaliwyd arolwg gennym o gyrrff archwilio ym mis Mawrth 2021 gan ofyn am eu barn ar werth ac effaith ein gwaith. Ymgysylltodd 22 o gyrrff cyhoeddus â'n harolwg ac ymateb iddo. Daw ein perfformiad o'i gymharu â dangosyddion 4 i 6 o ganlyniadau'r arolwg hwn.

Rhif	Dangosydd	Disgrifiad	Targed	Perfformiad	
7	Yr arbedion a nodwyd	Gwerth yr arbedion posibl a nodwyd trwy ein gwaith.	O leiaf £30 miliwn yn ystod 2019-2022	£35.6 miliwn	
8	Digwyddiadau arferion da	Cyfran y bobl a ddaeth i'n seminarau a'n gweminarau a ystyriodd y digwyddiadau'n ddefnyddiol neu'n ddefnyddiol iawn.	O leiaf 90%	98% ²	
9	Ymweliadau â'n gwefan	Nifer yr ymweliadau â'n gwefan pan fo o leiaf un weithred yn cael ei chyflawni, e.e. lawrlwytho adroddiad, clic ar fideo.	25,000 bob blwyddyn	46,800	
10	Cyfryngau cymdeithasol	Nifer yr ymgysylltiadau ar y cyfryngau cymdeithasol, h.y. ymgysylltu â'n postiadau trwy eu hoffi, trwy wneud sylw arnynt, neu drwy eu rhannu/aildrydar.	1,300 bob blwyddyn	3,800	
11	Rhannu'r hyn a ddysgwyd am archwilio	Nifer yr achosion lle byddwn yn cyflwyno'r hyn a ddysgwyd gennym am archwilio i weithgorau polisïau allweddol neu mewn digwyddiadau perthnasol a gynhelir yn allanol.	50 bob blwyddyn	61 ³	

● Cyflawni ein targed, neu'n agos at wneud hynny

● Angen gwelliant

● Angen gwelliant sylweddol

² Ni ddarparwyd seminarau dysgu wyneb yn wyneb a rennir yn 2021-22 oherwydd cyfyngiadau COVID. Yn hytrach, gwnaethom gyflwyno rhaglen o weminarau a digwyddiadau ar-lein eraill yn ystod y flwyddyn.

³ Nid yw'r ffigur hwn yn cynnwys presenoldeb mewn grwpiau sy'n rhan o'n busnes arferol nac, er enghraifft, pan ydym wedi mynd i sawl digwyddiad mewn cysylltiad ag un pwnc, ac unwaith yn unig yr ydym wedi cyfrif digwyddiadau o'r fath.

Dangosyddion perfformiad allweddol cynnal y busnes

Rhif	Dangosydd	Disgrifiad	Targed	Perfformiad
12	Ymgysylltu â chyflogeion	Canran y sgorau mynegrif ymgysylltu o arolwg blynyddol y staff sy'n gadarnhaol, mae'r arolwg wedi ei gyfochri ag Arolwg Pobl y Gwasanaeth Sifil.	10% o'r sgorau uchaf o leiaf ar gyfer Arolwg Pobl diweddaraf y Gwasanaeth Sifil	64%
13	Profiad y cyflogeion	Canran sgorau profiad y cyflogeion sy'n gadarnhaol yn arolwg thematig blynyddol y staff ⁴ .	25% o'r sgorau uchaf o leiaf ar gyfer Arolwg Pobl diweddaraf y Gwasanaeth Sifil	0 allan o 10 sgôr thema yn y 25% uchaf
14	Absenoldeb oherwydd salwch	Diwrnodau gwaith a gollwyd ar gyfartaledd fesul aelod o staff bob blwyddyn.	Llai na chwe diwrnod	5.8 diwrnod
15	Mantol ariannol	Lefel yr amrywiant mewn incwm a gwariant gros o'i chymharu â'r hyn a nodir yn ein Hamcangyfrif ar gyfer y flwyddyn gyfredol.	O fewn 2% o'r gyllideb	1.7%
16	Arbedion o ran costau ac effeithlonrwydd	Gwerth yr arbedion o ran costau ac effeithlonrwydd a nodwyd ym mhob rhan o'r busnes.	£1.3 miliwn yn 2020-21	£1.7 miliwn
17	Allyriadau nwyon tŷ gwydr	Cyfanswm yr allyriadau CO ₂ cyfatebol o ffynonellau yr ydym yn berchen arnynt neu'n eu rheoli, o'r defnydd o drydan i'r hyn a gynhyrchir yn anuniongyrchol trwy ein gweithgareddau.	300 tonnall yn 2021-22	500 tonnall
18	Y gyfradd lwyddiant ar gyfer hyfforddeion	Cyfran yr hyfforddeion sy'n llwyddo y tro cyntaf yn eu harholiadau ar lefel Broffesiynol ac Uwch Sefydliad Cyfrifwyr Siartredig Cymru a Lloegr.	O leiaf 90%	83%

● Cyflawni ein targed, neu'n agos at wneud hynny

● Angen gwelliant

● Angen gwelliant sylweddol

4 Themâu allweddol profiadau'r cyflogeion yn Arolwg Pobl y Gwasanaeth Sifil yw: amcanion a phwrpas y sefydliad; arweinyddiaeth a rheoli newid; fy rheolwr; fy ngwaith; fy nhîm; cynhwysiant a thriniaeth deg; dysgu a datblygu; adnoddau a llwyth gwaith; a chyflogau a buddion.

Dadansoddi perfformiad

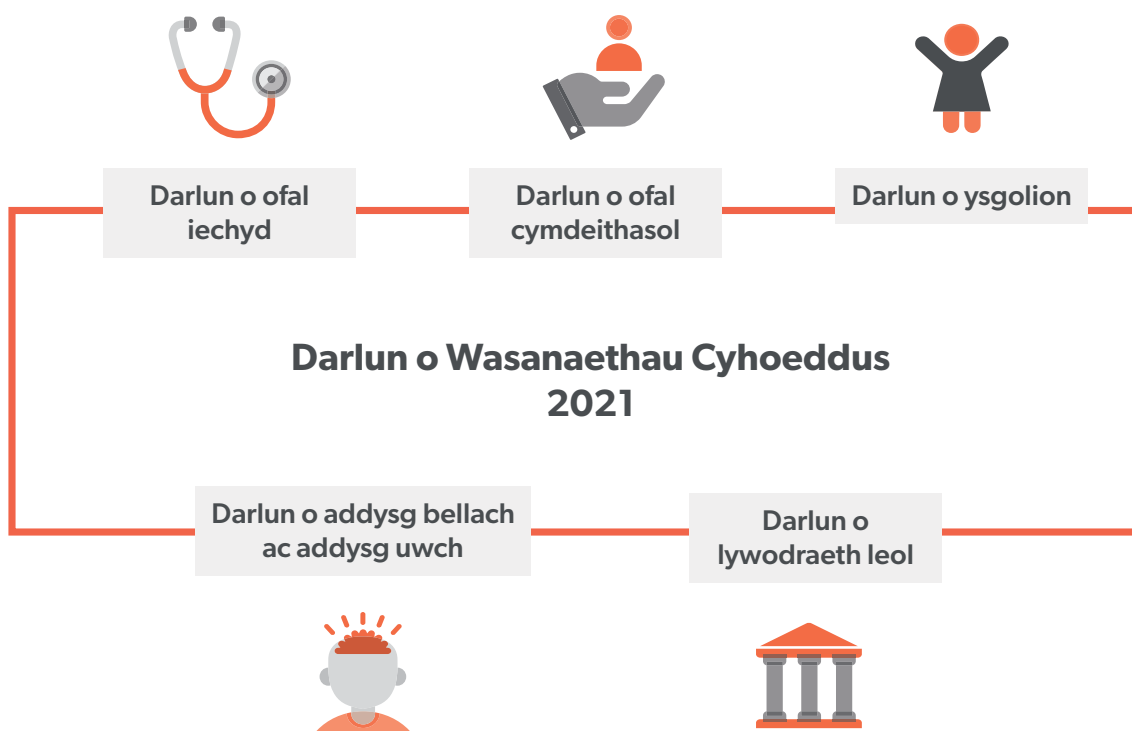
Sylwadau ynghylch cyflawni ein rhaglenni gwaith

Gwaith archwilio lleol

- 18 Parhaodd pandemig COVID-19 i ymyrryd ar ein gwaith archwilio ar y safle trwy gydol y rhan fwyaf o'r flwyddyn, ond bu modd inni reoli'r sefyllfa drwy fabwysiadu trefniadau gweithio hyblyg ar draws timau yn ogystal ag ymestyn rhai o'n terfynau amser cwblhau arfaethedig. Gwnaethom barhau i weithio ac ymgysylltu o bell â'r cyrff cyhoeddus yr ydym yn eu harchwilio, yn bennaf trwy ddefnyddio technoleg a chyfryngau cyfathrebu ar ffurf fideo.
- 19 Mae ein harchwiliad o waith cyfrifon yn hanfodol i ddarparu asesiad annibynnol parhaus i'r Senedd, cyrff a archwilir a'r cyhoedd ehangach ynghylch rheolaeth ariannol a chydnerthedd ar draws y sector cyhoeddus. Rydym yn falch o adrodd ein bod wedi cyflawni ein rhaglen waith lawn yn 2021-22.
- 20 Cwblhawyd ein holl archwiliadau o gyfrifon cyrff y GIG, a darparwyd barn ddilynol gan yr Archwilydd Cyffredinol erbyn 15 Mehefin 2021. Cwblhawyd mwyafrif ein harchwiliadau o gyfrifon llywodraeth leol a llywodraeth ganolog erbyn diwedd Medi 2021.
- 21 Nid oedd cyflawni'r gwaith hwn heb ei heriau. Unwaith eto, mae ein llwyddiant o ran parhau i gyflawni archwiliadau amserol ac o ansawdd da yn adlewyrchu ymdrech fawr ar y cyd gan ein staff a swyddogion cyrff cyhoeddus i groesawu ffyrdd newydd o weithio a pharhau i fod yn hyblyg ac yn ymatebol i sefyllfa sy'n esblygu.
- 22 Gwnaethom gwblhau hefyd ein gwaith ardystio grantiau ac archwilio tua £90 miliwn o gyllid Ewropeaidd a ddefnyddiwyd i gefnogi ffermwyr ac amaethyddiaeth ledled Cymru erbyn diwedd mis Ionawr 2022.
- 23 Yn ystod y flwyddyn, gwnaethom lunio ein gwaith archwilio perfformiad unwaith eto er mwyn canolbwyntio ar y materion sydd fwyaf perthnasol i'r sefyllfa bresennol a'r sefyllfa sy'n esblygu. Roedd hyn yn cynnwys ymateb parhaus i'r pandemig ac adfer gwasanaethau cysylltiedig, Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021, sefyllfa ariannol, cynllunio'r gweithlu, a lles staff, y defnydd o adeiladau a chynlluniau lleihau carbon.
- 24 Ceir rhestr gynhwysfawr o'r cyrff cyhoeddus a archwilir gennym, a'r mathau o waith archwilio a wneir yn y cyrff hynny, yn **Atodiad 1**.

Archwiliadau ac astudiaethau gwerth am arian cenedlaethol

- 25 Mae ein rhaglen waith genedlaethol wedi cadw rhywfaint o hyblygrwydd bob amser er mwyn ymateb i amgylchiadau, blaenoriaethau a materion sy'n newid sy'n peri pryder cyhoeddus neu seneddol. Wrth i bandemig COVID-19 barhau, gwnaethom barhau i arfer yr hyblygrwydd hwnnw dros y cyfnod adrodd.
- 26 Gwnaethom gyhoeddi sawl adroddiad gyda'r prif bwyslais yn gysylltiedig â COVID. Roedd y rhain yn cynnwys:
- a Caffael a chyflenwi cyfarpar diogelu personol ar gyfer pandemig COVID-19
 - b Gweithredu rhaglen frechu COVID-19 yng Nghymru
 - c Cynaliadwyedd Ariannol Llywodraeth Leol – Effaith COVID, Adferiad a Heriau yn y Dyfodol
 - ch Gofalu am y Gofalwyr? Sut roedd cyrff y GIG yn cefnogi llesiant staff yn ystod pandemig COVID-19
- 27 Tua diwedd 2021, gwnaethom hefyd gyhoeddi cyfres o allbynnau Darlun o Wasanaethau Cyhoeddus 2021 sy'n crynhoi tueddiadau allweddol mewn cyllid cyhoeddus ac yn nodi ein safbwynt annibynnol ar rai o'r materion allweddol ar gyfer cyflawni gwasanaethau yn y dyfodol, gan gynnwys effaith y pandemig.
- 28 Yn gyffredinol, gwnaethom gyflawni 19 o allbynnau adroddiad cenedlaethol yn 2021-22. Mae **Atodiad 2** yn darparu rhestr gyfoes o waith a gwblhawyd neu a gychwynnwyd yn rhan o'n rhaglen genedlaethol.

Cefnogi atebolrwydd a gwaith craffu effeithiol

- 29 Parhaodd ein gwaith i chwarae rhan allweddol yn y gwaith o gefnogi gwaith y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus a Gweinyddiaeth Gyhoeddus (PAPAC) newydd wrth iddo ystyried y defnydd o adnoddau a chyflawni swyddogaethau cyhoeddus yng Nghymru. Yn ystod 2021-22, fe wnaeth allbynnau ein gwaith gefnogi deg cyfarfod ffurfiol o'r Pwyllgor.
- 30 Yn yr un modd, gwnaethom barhau i fod yn bresennol yng nghyfarfodydd y Pwyllgor Archwilio a chyfarfodydd eraill y Pwyllgor Craffu o'r rhan fwyaf o gyrff cyhoeddus gan ddefnyddio cyfryngau cyfathrebu â fideo er mwyn darparu sesiynau briffio rheolaidd ac adrodd ar ein gwaith archwilio.
- 31 Yn **Atodiad 3**, rydym yn darparu rhagor o fanylion ynghylch sut y gwnaethom gefnogi sesiynau tystiolaeth PAPAC, pwyllgorau eraill ac yn fwy cyffredinol ynghylch ein cefnogaeth mewn cysylltiad â gwaith craffu ac atebolrwydd effeithiol. Mae **Atodiad 3** hefyd yn cynnwys adroddiad yr Archwilydd Cyffredinol ynghylch datgelu gwybodaeth.

Gwaith arferion da

- 32 Mae pwyslais allweddol ein gwaith arferion da ar hwyluso sgysiau rhwng darparwyr gwasanaethau pan fo'r hyn a ddysgwyd o'n gwaith archwilio ac o'u profiadau cymharol yn cael ei rannu. Yn gynyddol, rydym yn dod â safbwyntiau a phrofiadau defnyddwyr gwasanaethau ac arbenigwyr bydeang i'r sgysiau hyn.
- 33 Yn ystod y flwyddyn, canolbwyntiodd ein rhaglen o ddigwyddiadau dysgu a rennir ar bynciau sy'n gyffredin ar draws gwasanaethau cyhoeddus. Gwnaethom rannu enghreifftiau o arloesedd, dulliau gweithredu newydd a phwyntiau o ddiddordeb trwy lif rheolaidd o drydariadau, blogiau, podlediadau, crynadau pythefnos, a gweminarau ar-lein cyfnodol.
- 34 Roedd y pynciau a drafodwyd yn cynnwys:
- a Adfywio canol trefi
 - b Asesiadau o'r effaith ar gydraddoldeb
 - c Camwybodaeth
 - ch Dod allan o COVID
 - d Swyddogaeth cymunedau yn ystod y pandemig
 - dd Llywodraethu mewn argyfwng
 - e Y ddarpariaeth o daliadau uniongyrchol
 - f Cydnherthedd sefydliadol
- 35 Gellir cael gafael ar yr holl ddeunydd a rannwyd yn 2021-22 yn adran Arfer Da ein gwefan.

Ansawdd archwilio

- 36 Mae ansawdd ein gwaith o'r pwys mwyaf i ni a'n rhanddeiliaid. Mae'r Cod Ymarfer Archwilio, a adolygir yn flynyddol, yn rhagnodi sut i arfer archwiliad yr Archwilydd Cyffredinol a rhai swyddogaethau eraill, ac fe'i cynlluniwyd i ategu Safonau Rhyngwladol ar Archwilio ac i ymgorffori'r arferion proffesiynol gorau.
- 37 Yn 2021-22, gwnaethom barhau i fuddsoddi mewn datblygu ein methodolegau archwilio a'n trefniadau rheoli ansawdd. Mae'r gwaith wedi cynnwys:
- a gweithredu safonau archwilio⁵ newydd yn ein gwaith archwilio perfformiad – mae'r safonau hyn a gydnabyddir yn rhyngwladol yn ei gwneud yn ofynnol i ni adolygu ein dull o weithredu o ran archwilio, gyda chymorth llawlyfr archwilio ar-lein cwbl newydd, a fydd yn integreiddio â'n llwyfan TG newydd sy'n seiliedig ar system gwmwl ar gyfer gwaith archwilio;
 - g gweithredu safonau archwilio⁶ newydd i gefnogi ein gwaith archwilio cyfrifon mewn prosiect partneriaeth cyffrous gyda Swyddfa Archwilio Gogledd Iwerddon – mae'r safonau newydd hyn yn rhoi mwy o bwyslais ar risg archwilio, a bydd ein dull yn cael ei gefnogi drwy ddefnyddio offer dadansoddi data a system TG gwmwl bwrpasol newydd;
 - h cyflwyno safonau ansawdd newydd y Cyngor Adrodd Ariannol a fydd yn arwain at weithredu system ragweithiol newydd o reoli ansawdd o fis Rhagfyr 2022; a
 - ch chryfhau ein cyfundrefn ansawdd drwy dreialu'r defnydd o adolygiadau allanol o archwiliadau perfformiad gan Adran Sicrhau Ansawdd Sefydliad Cyfrifwyr Siartredig Cymru a Lloegr, ochr yn ochr ag ymestyn y rhaglen waith y mae'r Adran Sicrhau Ansawdd yn ymgymryd â hi ar ein gwaith archwilio cyfrifon.
- 38 Gyda'i gilydd, mae'r datblygiadau hyn yn cefnogi ein gweledigaeth o wella ansawdd ein gwaith gan fanteisio ar yr un pryd ar botensial technolegau newydd i'n helpu i wneud hynny. Bydd cyflwyno'r safonau newydd yn cael ei ymestyn gan raglen ategol o ddysgu a datblygu a fydd yn ymestyn drwy gydol 2022-23.

5 Cyhoeddwyd gan Sefydliad Rhyngwladol Sefydliadau Archwilio Goruchaf (INTOSAI)

6 Cyhoeddwyd gan y Cyngor Adrodd Ariannol (FRC)

- 39 Rydym yn siomedig i adrodd, er y canfu ein hadolygiadau ansawdd yn 2021-22 bod 100% o'n cynhyrchion archwilio yn foddhaol o leiaf, mai dim ond 75% y canfuwyd drwy asesiad eu bod yn dda neu uwch (sef islaw ein targed o 90%). Fodd bynnag, rydym yn fodlon nad oedd canfyddiadau'r adolygiadau yn awgrymu bod unrhyw farn na chasgliad gennym yn anghywir.
- 40 Gwnaethom bennu targedau heriol ar gyfer ansawdd ein gwaith, ac fel y dangosir yn y tabl canlynol, rydym yn llwyddiannus gan fwyaf o ran ei gyflawni.

Blwyddyn Adroddiad Blynyddol	Canran yr adolygiadau boddhaol neu uwch yn ôl yr asesiad	Canran yr adolygiadau da neu uwch yn ôl yr asesiad
Targed	100%	90%
2021-22	100%	75%
2020-21	100%	100%
2019-20	100%	87%

- 41 Ond ni allwn sefyll yn llonydd. Mae gan ein rhanddeiliaid hawl i ddisgwyl i ansawdd ein gwaith archwilio fod o safon dda, ac ar yr un pryd mae'r disgwyliadau o ran ansawdd archwilio yn parhau i gynyddu. O ganlyniad, rydym wedi cyflwyno proses dadansoddiad newydd o wraidd y broblem sydd wedi ei ddylunio i nodi rhwystrau i ansawdd archwilio a chefnogi diwylliant o ddysgu a gwella parhaus ar draws Archwilio Cymru.
- 42 Ceir rhagor o wybodaeth am ein trefniadau ansawdd archwilio ar dudalen Sefydliad Agored a Thryloyw ein gwefan.

Cynnal y busnes

- 43 Dros y 12 mis diwethaf, gwnaethom barhau i fonitro'n ofalus sefyllfa COVID-19 sy'n esblygu gan weithredu yn unol â chanllawiau a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru.
- 44 Ailagorodd ein swyddfeydd o ddechrau mis Ebrill 2021 i nifer cyfyngedig o unigolion a gafodd flaenoriaeth ar ôl ystyried diogelwch a llesiant. Ers hynny, rydym wedi cynyddu'n raddol nifer y staff a gaiff fynd i'n swyddfeydd, ond mae llawer o staff yn parhau i wneud y rhan fwyaf o'u gwaith o bell gartref.
- 45 Gweithredodd y Bwrdd, ei Bwyllgorau a'r Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol yn effeithiol dros y cyfnod adrodd gan ddefnyddio cyfryngau cyfarfod ar-lein.

- 46 Parhaodd ein blaenoriaethau o ran cynnal y busnes i gynnwys addasu a lleihau yr amhariad ar ein gwaith archwilio a gweithrediad ein swyddogaethau gwasanaeth corfforaethol, gan sicrhau ein bod yn trin ein pobl yn deg wrth eu cadw'n ddiogel a monitro eu llesiant. Trwy gydol y cyfnod adrodd, cadwyd at ein hegwyddor, sef 'hunan, teulu, gwaith ... yn y drefn honno'.
- 47 Yn ganolog i'n hymateb parhaus i'r pandemig fu'r defnydd o dechnolegau sy'n ein galluogi i gysylltu, gweithio a chydweithredu o bell ac yn hyblyg ymhlith ein timau a gyda'r cyrff cyhoeddus a archwilir gennym. Elfen allweddol arall fu'r defnydd cynyddol o amrywiaeth eang o gyfryngau a dulliau i ymgysylltu â'n gweithwyr.
- 48 Daw tua dwy ran o dair o'n cyllid o ffioedd a godir ar gyrff a archwilir yn unol â Chynllun ffioedd a gymeradwywyd gan y Senedd. Mae'r rhan fwyaf o'r gweddill yn cynnwys cyllid cymeradwy o Gronfa Gyfunol Cymru, y mae ein defnydd ohono yn destun craffu gan y Bwrdd yn rheolaidd yn ystod y flwyddyn. Cafodd y blaenoriaethau allweddol ar gyfer ein defnydd arfaethedig o adnoddau yn 2022-23 eu nodi mewn Amcangyfrif a Gwybodaeth Ategol, a gafodd ei hystyried a'i chymeradwyo gan Bwyllgor Cyllid y Senedd ym mis Tachwedd 2021.
- 49 Mae gwybodaeth am sut y mae amrywiaeth o risgiau wedi effeithio ar y sefydliad yn ystod y flwyddyn a sut y gallant effeithio ar ein cynlluniau ar gyfer y dyfodol i'w gweld yn adran Adroddiad Llywodraethu'r Adroddiad hwn ac yng nghofnodion y Bwrdd a gyhoeddwyd.

Y meysydd y canolbwyntir arnynt

- 50 Mewn ymateb i'n hamgylchedd gweithredu ac i'n helpu i gyflawni ein huchelgeisiau, ar gyfer 2021-22 gwnaethom nodi naw maes i ganolbwyntio arnynt ar gyfer ein gwaith archwilio a chwe maes i ganolbwyntio arnynt ar gyfer cynnal y busnes. Mae'r adran hon yn crynhoi ein cynnydd.

Cyflawni archwiliadau

Y maes y canolbwyntir arno	Yr hyn a gyflawnwyd
Cyflwyno rhaglen o waith archwilio perthnasol ac amserol sy'n cydnabod gyda chydymdeimlad y pwysau a wynebwr gan gyrff cyhoeddus yn eu hymateb parhaus i bandemig y coronafeirws a'u hadferiad.	Yn ystod y flwyddyn, rydym wedi parhau i fonitro, cydnabod a chydymdeimlo â'r pwysau a wynebwr gan gyrff a archwilir. Gan ystyried y pwysau hyn, ochr yn ochr â chyfyngiadau parhaus i'n capasiti ein hunain yn deillio o effaith y pandemig, gwnaethom sawl addasiad i'n rhaglen waith. Fodd bynnag, roedd cwmphas ac ehangder cyffredinol y rhaglen yn parhau i fod ar y trywydd iawn yn fras, ac rydym wedi arwain y ffordd ymhlith asiantaethau archwilio'r DU o ran cyflawni archwiliadau cyfrifon amserol. Cyflawnwyd hyn drwy fabwysiadu trefniadau gweithio hyblyg ar draws ein timau ochr yn ochr ag ymestyn rhai terfynau amser cwblhau arfaethedig i sicrhau ein bod yn gallu cyflawni'n llwyddiannus. Gwnaethom barhau i roi sylw i faterion sy'n berthnasol i effaith y pandemig a'r adferiad ar • Caffael a Chyflenwi Cyfarpar Diogelu Personol ar gyfer Pandemig COVID-19 • Gweithredu'r rhaglen frechu yng Nghymru • Darlun o Wasanaethau Cyhoeddus 2021 sy'n crynhoi tueddiadau allweddol mewn cyllid cyhoeddus, gan gynnwys yr ymateb i COVID-19 • Gofalu am y Gofalwyr? yn edrych ar sut roedd cyrff y GIG yn cefnogi llesiant staff yn ystod y pandemig • Offeryn Data Cyllid y GIG sy'n dangos tueddiadau gwariant y GIG oherwydd y pandemig a'u sefyllfa ariannol bresennol • Prosiect 'Llamu Ymlaen' newydd fel rhan o'n rhaglen archwilio llywodraeth leol.

Y maes y canolbwyntir arno

Rhoi pwyslais arbennig ar bwysigrwydd rheolaeth ariannol gadarn a llywodraethu da ar draws y sector cyhoeddus, yng ngoleuni'r risgiau cynyddol sy'n gysylltiedig â gwariant cyhoeddus yn ystod y pandemig.

Yr hyn a gyflawnwyd

Ar gyfer archwilio cyfrifon, canolbwyntiwyd ar feysydd risg sy'n deillio o'r pandemig, megis:

- methiant posibl yn nhrefniadau monitro ansawdd cyrff a archwilir ac effaith gweithio o bell;
- cyfrifyddu priodol ar gyfer y cynnydd yn y ffrydiau ariannu a'r gwariant i ymdrin â phandemig COVID-19;
- cyfrifyddu priodol ar gyfer ysbytai maes;
- ansicrwydd posibl wrth brisio eiddo, offer a chyfarpar ar ddiwedd y flwyddyn;
- amcangyfrif o wyliau blynyddol cronedig a darpariaethau dyledion drwg;
- gwirio bodolaeth eiddo, offer a chyfarpar a stocrestr; a
- chanolbwyntio ar dwyll, gwallau a risg rheoleidd-dra, yn enwedig gyda mwy o wariant.

Gwnaethom hefyd ddarparu dadansoddiad wedi'i ddiweddarau ar wariant COVID-19 a risgiau cysylltiedig yn [Offeryn Data Cyllid GIG Cymru](#) ar ddiwedd y flwyddyn; [ein ffeithluniau cryno o gyfrifon y GIG](#), [ffeithluniau Cyngorau Lleol](#) a [chyfrifon blynyddol Llywodraeth Cymru](#).

Ym mis Medi 2021, cyhoeddwyd adroddiad cryno cenedlaethol gennym ar [Gynaliadwyedd Ariannol Llywodraeth Leol – effaith COVID, adferiad a heriau yn y dyfodol](#), ac [offeryn data ategol newydd](#).

Hefyd, i ddilyn ein hadroddiad [Darlun o Wasanaethau Cyhoeddus 2021](#), yn ystod mis Hydref cyhoeddwyd cyfres o grynodedau ar gyfer sectorau penodol a oedd yn cynnwys ystyried yr ymateb i'r pandemig mewn gwahanol sectorau, sef y canlynol:

- [Darlun o ofal iechyd](#);
- [Darlun o lywodraeth leol](#);
- [Darlun o ofal cymdeithasol](#);
- [Darlun o ysgolion](#);
- [Darlun o addysg uwch ac addysg bellach](#).

Gwnaeth ein gwaith Asesiad Strwythurol y GIG mewn cyrff GIG hefyd gynnal pwyslais ar lywodraethu da a rheolaeth ariannol gadarn yng nghyd-destun ymateb parhaus y sector i'r pandemig.

Y maes y canolbwyntir arno

Datblygu dull symlach o archwilio sut mae cyrff cyhoeddus wedi gweithredu yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy wrth bennu eu hamcanion llesiant ac wrth gymryd camau i gyflawni'r amcanion hynny.

Yr hyn a gyflawnwyd

Ym mis Medi 2020, cynhaliodd yr Archwilydd Cyffredinol ymgyngoriad yn gwahodd sylwadau ar sut y dylem gynnal ein harchwiliadau datblygu cynaliadwy yn yr ail gyfnod adrodd (2020-2025). Ym mis Gorffennaf 2021, fe wnaethom ni ysgrifennu wedyn at y cyrff perthnasol a noddir gan Lywodraeth Cymru gyda rhagor o fanylion ynghylch sut y byddem yn cynnal ein harchwiliadau.

Yn ystod y flwyddyn, rydym wedi rhoi trefniadau ar waith i sicrhau ein bod yn llwyddo i ymgorffori'r egwyddor datblygu cynaliadwy fel rhan o'n rhaglenni gwaith ehangach. Mae hyn yn cynnwys darparu canllawiau archwilydd a rhaglen hyfforddi a datblygu ar gyfer staff. Mae timau archwilio wedi dechrau cyflawni yn y modd hwn, gydag enghreifftiau o waith lle mae'r egwyddor datblygu cynaliadwy wedi'i gwreiddio'n llawn. Rydym yn sicrhau ein bod yn monitro sut y gwneir hyn fel y gallwn barhau i ddysgu a gwella.

Hefyd, rydym wedi dechrau cyflwyno rhaglen o archwiliadau i weld yn benodol i ba raddau y mae cyrff cyhoeddus wedi gweithredu yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy wrth bennu eu hamcanion llesiant. Bydd y gwaith hwn yn cael ei wneud dros y cyfnod adrodd (2020-2025), wrth i gyrff cyhoeddus bennu amcanion llesiant newydd.

Rydym yn parhau i weithio'n agos gyda Chomisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru â'i thîm, sy'n darparu cyngor a chymorth, gan gynnwys darparu hyfforddiant i'n staff. Mae cynrychiolydd o Archwilio Cymru hefyd yn sylwedydd ar Grŵp Llywio Adolygiad Adran 20 presennol y Comisiynydd.

Y maes y canolbwyntir arno

Sicrhau bod datblygu ein dull archwilio yn cydfynd â newidiadau yn yr arferion proffesiynol gorau, yn manteisio'n llawn ar ddatblygiadau mewn technoleg ac yn cyflawni archwiliadau o ansawdd uchel sy'n diwallu anghenion ein rhanddeiliaid

Yr hyn a gyflawnwyd

Yn ystod y flwyddyn, rydym wedi ailstrwythuro a recriwtio i'n tîm Datblygu a Chanllaw Archwilio. Mae'r tîm hwn yn sicrhau ein bod yn ymateb yn effeithiol i ddatblygiadau mewn safonau ansawdd archwilio a chyfrifyddu gan gynnwys drwy sganio a dadansoddi'r gorwel yn fanwl ac yn barhaus.

Mae'r tîm Datblygu a Chanllaw Archwilio yn gwirio bod ein canllawiau mewnol, ein methodolegau a'n dysgu a'n datblygiad yn esblygu i gynyddu ar yr un raddfa â newidiadau pwysig yn y proffesiwn archwilio a, thrwy aelodaeth o fforymau a chyrrff proffesiynol, ein bod yn dylanwadu, pan fo'n bosibl, ar ddatblygu safonau ac arferion cyfrifyddu. Un enghraifft yw sefydlu nifer o baneli newydd yn ddiweddar i gefnogi polisi a gwaith technegol y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (CIPFA), a ddisgrifir yn fanylach yn adran astudiaethau achos yr Adroddiad hwn.

Rydym o'r farn bod y paneli hyn a fforymau eraill megis y [Fforwm Archwilio Cyhoeddus](#) a'r [Bwrdd Cyngori ar Adroddiadau Ariannol](#) yn gyfleoedd i ddylanwadu ar safonau cyfrifyddu a [Llawlyfr Adroddiadau Ariannol y Llywodraeth](#).

Pan ydym yn ystyried bod ein gallu i ddylanwadu yn cyfiawnhau'r mewnbwn o adnoddau, rydym hefyd yn ymateb i ymgynghoriadau'r llywodraeth. Un enghraifft bwysig dros y flwyddyn ddiwethaf oedd Papur Gwyn yr Adran Busnes, Ynni a Strategaeth Ddiwydiannol – [Adfer ymddiriedaeth mewn archwilio a llywodraethu](#) corfforaethol, pan wnaethom ni gyflwyno ymateb Archwilio Cymru yn ogystal ag ymateb ar y cyd gan Archwilydd Cyffredinol y DU. Rydym yn parhau i gysylltu â CIPFA a Sefydliad y Cyfrifwyr Siartredig yng Nghymru a Lloegr (ICAEW) ynghylch datblygiadau yn y maes hwn.

Y maes y canolbwyntir arno

Mireinio pob agwedd ar y ffordd yr ydym yn casglu, dadansoddi a chyflwyno data, gan gynnwys drwy ganfod meintiau mwy yn fwy rheolaidd, mwy o ddefnydd o awtomeiddio, a gwell dulliau o ddelweddu ac adrodd

Yr hyn a gyflawnwyd

Yn ystod ein harchwiliad o waith cyfrifon, gwnaethom dreialu cyfrwng cyfrifon electronig newydd ac, am y tro cyntaf, gwnaethom ddefnyddio cymhwysiad dadansoddeg data ar archwiliadau'r GIG. Rydym hefyd wedi sefydlu cyfres o offer data i gefnogi gwaith ein timau archwilio, gan gynnwys cymwysiadau a'n galluogodd ni i gysylltu â ffynonellau data allanol, i leddfu tasgau beichus, awtomeiddio rhai arferion safonol a darparu mewnwelediadau gweledol cyflym.

Mewn datblygiad cysylltiedig, rhoddwyd datrysiad storio data ar waith gennym i gadw data allanol ar raddfa fawr yn ddiogel ac rydym hefyd yn gweithio ar brosiect i asesu dichonoldeb adeiladu warws data mewnol ar gyfer mwy o awtomeiddio a delweddu ein gwybodaeth a'n data rheoli mewnol yn well.

Drwy barhau i weithredu prosiectau fel y rhain, rydym yn rhoi data wrth wraidd ein gwaith archwilio cyfrifon ac yn gwneud y defnydd gorau o dechnoleg ochr yn ochr â'n dull o ddatblygu ansawdd archwilio.

Y maes y canolbwyntir arno

Gwella'r ffordd yr ydym yn cyfleu ein gwaith archwilio er mwyn cael mwy o effaith, gan gynnwys drwy ehangu ystod a chyrhaeddiad y sianeli a defnyddiwn, a'r sgiliau yr ydym yn eu meithrin yn ein staff.

Yr hyn a gyflawnwyd

Dros y cyfnod adrodd rydym wedi parhau i ehangu ein defnydd o ddulliau gwahanol a newydd o gyfleu ein canfyddiadau, gan gynnwys drwy offer data, adroddiadau rhyngweithiol, ffeithluniau a blogiau.

Mae'r offer data a gyhoeddwyd yn ystod y flwyddyn ar gael drwy [adran benodol ein gwefan](#), ac maent wedi cynnwys:

- [Cynaliadwyedd ariannol llywodraeth leol](#)
- [Cydwethio rhwng y gwasanaethau brys](#)

Mae'r blogiau a gyhoeddwyd yn ystod y flwyddyn ar gael drwy [adran benodol ein gwefan](#), ac maent yn cynnwys:

- [Sut y byddwn yn cefnogi Cymru i ymateb i'r her newid hinsawdd](#)
- [Pryderon ariannol myfyrwyr: ffeithiau a ffigurau allweddol](#)

Un adroddiad a sicrhodd yr effaith fwyaf drwy ddefnyddio amrywiaeth o sianeli cyfathrebu oedd yr adroddiad Adfywio Canol Trefi yng Nghymru – cafodd yr [adroddiad](#), [y blog](#) a'r [sylw gan y wasg](#) eu cefnogi gan [offeryn data](#) ac [offeryn hunanarfarnu](#) a gafodd lawer o sylw yn y cyfryngau, gan gynnwys ymddangosiad yr awdur ar raglen ffonio i mewn ar Radio Wales. Cynhaliwyd gweminar gysylltiedig gennym hefyd a ddenodd gynulleidfa o dros 90 o bobl o bob rhan o'r trydydd sector a'r sector cyhoeddus.

Yn fewnol, gwnaethom gynnal adolygiad o'n proses gyhoeddi o'r dechrau i'r diwedd, i nodi lle y gellir gwneud y newidiadau mwyaf i'r effaith, yn enwedig o safbwynt defnyddwyr terfynol ein cynnyrch. Drwy symleiddio a gwella'r broses, ein nod yw rhyddhau adnoddau i ddatblygu ffyrdd newydd a mwy arloesol o gyfleu ein gwaith archwilio.

Dechreuodd y Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol hefyd gael adroddiad misol ar ystod a graddau sianeli cyfathrebu allanol i nodi dysgu a lle y gellid cynyddu'r effaith.

Y maes y canolbwyntir arno

Yr hyn a gyflawnwyd

Ymgysylltu'n rhagweithiol â'r Senedd yn dilyn etholiadau mis Mai ac adnewyddu ein perthynas ag aelodau'r Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus a Gweinyddiaeth Gyhoeddus newydd a phwyllgorau eraill i godi ymwybyddiaeth o'n rhaglenni gwaith a gofyn am eu barn arnynt.

Yn dilyn etholiadau'r Senedd ym mis Mai 2021, bu'r Archwilydd Cyffredinol a staff Archwilio Cymru yn cadw mewn cysylltiad rheolaidd â thîm clericio'r Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus a Gweinyddiaeth Gyhoeddus (PAPAC) sydd newydd ei sefydlu i drafod ein rhaglen waith. Ysgrifennodd yr Archwilydd Cyffredinol at holl Gadeiryddion y Pwyllgorau newydd i dynnu sylw at waith Archwilio Cymru, ein cylch gwaith, a phynciau penodol yn ein rhaglen waith o ddiddordeb posibl.

Mae ein hadroddiadau wedi llywio rhaglenni gwaith pwyllgorau ar wahân i PAPAC, un enghraifft yw ein hadroddiad ar Raglen Cartrefi Clyd Llywodraeth Cymru, a ystyriwyd gan y Pwyllgor Cydraddoldeb a Chyfiawnder Cymdeithasol fel rhan o'u rhaglen o waith craffu. Rydym wedi ymgysylltu â chlercod y Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol ar feysydd sydd o ddiddordeb i'r ddwy ochr ac fel rhan o hynny rhannwyd ein hofferyn data ar amseroedd aros yn y GIG i ategu eu hymchwiliad i ôl-groniadau o ran rhestrau aros.

Yn ddiweddar, rydym wedi gofyn am farn a mewnbwn gan y Senedd ar ein rhaglen waith archwilio ar gyfer 2022-23 a datblygiad ein strategaeth tymor canolig.

Y maes y canolbwyntir arno

Adeiladu ar wersi o'n Prosiect Dysgu COVID i wella'r ffordd yr ydym yn rhannu arferion da, gan brif ffrydio dulliau newydd o gipio'r hyn a ddysgwyd yn barhaus a chryfhau'r gefnogaeth ar gyfer cyflawni archwiliadau.

Yr hyn a gyflawnwyd

Rydym wedi dysgu o'r broses arloesol o rannu arferion da yn ystod camau cynnar y pandemig i ddatblygu dull newydd ac mae ein Cyfnewidfa Arfer Da wedi parhau i rannu'r hyn a ddysgwyd wrth i sefydliadau ar draws y sector cyhoeddus yng Nghymru a thu hwnt ymateb i'r pandemig ac adfer ar ei ôl.

Mae hyn wedi cynnwys defnyddio podlediad, gan gynnwys – [COVID-19 a Newid Ymddygiad](#); gan ystyried yr angen i lywodraethau a'r sector cyhoeddus ehangach newid eu hymddygiad mewn ffyrdd sylweddol a bychain yn sgil y pandemig. A [Safbwyntiau Covid](#) – cyfres o sgysiau wedi'u recordio gydag arweinwyr sector cyhoeddus Cymru ynghylch sut mae eu sefydliadau wedi ymateb ac wedi addasu i'r ansicrwydd a'r newid ers yr argyfwng pandemig cychwynnol.

Dros y flwyddyn ddiwethaf sefydlwyd grŵp llywio i wella gweithio gyda chydweithwyr o bob rhan o'r sefydliad i nodi a sicrhau'r cyfleoedd gorau i rannu'r hyn a ddysgwyd trwy gydol y broses o ddatblygu'r prosiect archwilio neu'r astudiaeth, nid dim ond ar y diwedd pan fydd yr adroddiad terfynol wedi'i gynhyrchu. Enghraifft o hyn fu digwyddiad ar-lein – [Eich Tref, Eich Dyfodol](#) – ar yr ymchwil a arweiniodd at ein [hadroddiad Adfywio Canol Trefi yng Nghymru](#) a'r digwyddiad dilynol – [Rhan 2 – Eich Tref, Eich Dyfodol](#), ar ôl ei gyhoeddi.

Mae'r adnoddau, gan gynnwys sleidiau a chyflwyniadau o'n digwyddiadau ar-lein i gyd ar gael ar ôl y digwyddiad o'n gwefan gan gynnwys y canlynol;

- [Rôl cymunedau yn ystod pandemig COVID-19](#)
- [Llywodraethu Argyfwng](#)
- [Strategaeth Ddynamig – effaith COVID-19 ac ymateb Awdurdodau Tân ac Achub](#)
- [Effaith COVID-19 ar y gweithlu](#)
- [Cyfathrebu ac ymgysylltu](#)

Y maes y canolbwyntir arno

Datblygu ystod fwy amrywiol ac effeithiol o ddulliau ar gyfer casglu barn ein rhanddeiliaid ar werth ac effaith ein gwaith.

Yr hyn a gyflawnwyd

Ym mis Gorffennaf 2021, cyflwynodd yr asiantaeth ymchwil Beaufort Research ei hargymhellion i Fwrdd Swyddfa Archwilio Cymru ar ein dull o gasglu adborth gan randdeiliaid yn y dyfodol a sut y gallem fesur effaith ein gwaith yn well. Ar sail yr argymhellion hyn, rydym wedi datblygu rhaglen o ddulliau amrywiol o gasglu data meintiol ac ansoddol gyda thrawstoriad eang o randdeiliaid. Bydd y data cyfoethog a gesglir yn darparu mesurau mwy cadarn ar gyflawni ein huchelgeisiau, yn ogystal â chaniatáu archwilio barn rhanddeiliaid yn fanylach ac ymwybyddiaeth ac effaith ein gwaith archwilio.

Y bwriad yw cynnal y rhaglen ymgysylltu hon dros gyfnod ein strategaeth pum mlynedd newydd a lansiwyd yn ddiweddar a bydd y canfyddiadau'n ein helpu ni i fesur y gwaith o gyflawni'r conglfeini strategol a nodwyd yn y strategaeth, y credwn fod angen i ni eu blaenoriaethu os ydym am gyflawni ein huchelgeisiau.

Cynnal y busnes

Y maes y canolbwyntir arno

Yr hyn a gyflawnwyd

Blaenoriaethu cefnogaeth barhaus i iechyd a llesiant staff Archwilio Cymru wrth i ni symud o ddull 'ymateb' i ddull 'adfer' o ran pandemig COVID-19.

Mae iechyd a llesiant ein staff wedi parhau i fod yn flaenoriaeth allweddol dros y 12 mis diwethaf. Yn dilyn hyn, ym mis Gorffennaf 2022 cymeradwyodd y Bwrdd ein Strategaeth Llesiant newydd sy'n cynnwys tri llinyn – 'Gweithio'n Dda, Byw'n Dda a Bwriadu'n Dda' – pob un yn seiliedig ar gyfres o nodau. Ers hynny, mae gwaith wedi bod yn mynd rhagddo i egluro'r camau gweithredu sydd eu hangen a'r amserlenni i gyflawni pob nod a datblygu'r rhain yn gynllun cyflawni.

Mae grŵp o Hyrwyddwyr Llesiant o bob rhan o'r sefydliad wedi bod yn bresennol mewn cyfarfodydd tîm a chlwestwr i gasglu adborth gan staff ynghylch beth a ddylai ffurf llesiant fod yn Archwilio Cymru. Mae'r grŵp hwn wedi cefnogi nodau'r strategaeth yn weithredol drwy ddefnyddio ein mewnwyd i hyrwyddo mentrau llesiant, podlediadau, blogiau a gweithgareddau i alluogi staff i ymgysylltu'n hawdd â'r strategaeth. Mae tudalen Hwb bwrpasol newydd yn cael ei lansio a fydd yn cynnwys calendr o weithgareddau a mentrau llesiant wedi'u cynllunio ar gyfer staff.

Cynnal adolygiad o'r amcanion cydraddoldeb a nodir yn ein Cynllun Cydraddoldeb Strategol er mwyn sicrhau eu bod yn parhau i fod yn addas i'r diben ac yn cyd-fynd yn llwyr â'n huchelgeisiau sefydliadol cyffredinol.

Rydym wedi ystyried y cynnydd a wnaed o'i gymharu â'r amcanion cydraddoldeb a nodir yn ein Cynllun Cydraddoldeb Strategol ar gyfer y cyfnod 2018 i 2022; ac wedi datblygu cyfres ddiwygiedig o amcanion a ddylai, yn ein barn ni, fod yn sail i'n gwaith ar gyfer y cyfnod 2022 i 2026.

Ym mis Chwefror 2022, gwnaethom gyhoeddi [ymgyngoriad](#) ar y cynigion hyn; bydd canlyniadau'r ymgynghoriad hwn yn cael eu hadlewyrchu yn yr amcanion terfynol a gyhoeddir yn ein Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2022-2026 yn ddiweddarach eleni.

Y maes y canolbwyntir arno

Yr hyn a gyflawnwyd

Gwireddu manteision uwch arweinwyr cryfach drwy ddatblygu gwell perthynas waith rhwng y Bwrdd a'r Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol sydd newydd ei sefydlu.

Mae'r Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol wedi bod ar waith ers ychydig dros flwyddyn. Ar ddechrau 2021-22, roedd yr aelodaeth yn cynnwys pedwar o Aelodau sy'n Gyflogeion. Daeth y trefniant hwn i ben ym mis Mai 2021 a chafodd ei olynu gan Banel Staff newydd. Mae'r newid hwn wedi sicrhau bod gan y Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol gyfrifoldebau ac atebolrwydd clir o ran penderfyniadau gweithredol strategol gan gadw ar yr un pryd, y mewnbwn a'r persbectif gwerthfawr y gall aelodau'r staff eu darparu.

Gwahoddwyd aelodau'r Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol i fod yn bresennol yn holl gyfarfodydd y Bwrdd yn ystod y flwyddyn, sydd wedi cefnogi datblygu cydweithio agosach rhwng y Tîm a'r Bwrdd ac mae wedi chwarae rhan allweddol yn y gwaith o lunio a datblygu'r strategaeth tymor canolig newydd ar gyfer y sefydliad.

Bu hefyd adolygiad annibynnol o effeithiolrwydd y Bwrdd a gynhaliwyd gan Saxon Bampyfylde, ac adolygiad archwilio mewnol o lywodraethu corfforaethol, a oedd yn cynnwys y berthynas rhwng y Bwrdd a'r Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol. Mae argymhellion yr adroddiadau hyn wedi'u datblygu'n gynllun gweithredu y mae'r Bwrdd wedi cytuno arno a bydd yn monitro cynnydd o'i gymharu â'r cynllun drwy gydol 2022.

Cwblhau ein gwaith ar ddatblygu cynigion i ddiwallu ein hanghenion adeiladau yn y dyfodol, er mwyn galluogi penderfyniad gan y Bwrdd yn 2022-23.

Ym mis Mehefin 2021, ystyriodd Bwrdd Swyddfa Archwilio Cymru y ffordd orau o reoli ansicrwydd ac ystyried dewisiadau eraill wrth i'n ffyrdd o weithio esblygu ar ôl y pandemig, gan gynnwys y posibilrwydd o ymestyn prydles ein swyddfa yng Nghaerdydd am flwyddyn arall hyd at fis Mawrth 2024.

Rydym yn parhau i fonitro'r farchnad eiddo, i fod yn rhan o drafodaethau ehangach y sector cyhoeddus ynghylch defnyddio'r ystad cyhoeddus ac i ymchwilio i gyfleoedd eraill i dreialu ffyrdd newydd o weithio gan gynnwys lleoliadau a hybiau gweithgareddau.

Y maes y canolbwyntir arno

Yr hyn a gyflawnwyd

Ymgorffori'r egwyddor datblygu cynaliadwy i raddau mwy helaeth ym mhob un o'n prosesau gwneud penderfyniadau, gan gynnwys y canlynol:

- cynnal adolygiad o drefniadau teithio a chynhaliaeth ein staff;
- arbrofi gyda ffyrdd newydd, mwy effeithlon a chlyfrach o weithio a'u gwerthuso;
- pennu ein map trywydd ar gyfer symud tuag at allyriadau nwyon tŷ gwydr sero-net.

Mae Bwrdd Swyddfa Archwilio Cymru wedi ymrwymo i ymgorffori'r egwyddor datblygu cynaliadwy yn y ffordd y mae'n gwneud penderfyniadau, ac i helpu i gyflawni hyn, mae rheolwr ein rhaglen archwiliadau datblygu cynaliadwy wedi datblygu rhestr wirio ac awgrymiadau ar gyfer y Bwrdd, ei Bwyllgorau a'r Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol i'w defnyddio wrth bennu amcanion a gwneud penderfyniadau.

Er mwyn ymgorffori ei ddealltwriaeth, cynhaliodd y Bwrdd ymarfer gweithdy ym mis Mawrth 2022 ac mae wedi ymrwymo i ddefnyddio'r awgrymiadau mewn penderfyniadau allweddol a wna yn ystod 2022-23.

Roedd ein adolygiad o'r polisi teithio a chynhaliaeth yn cynnwys grŵp gorchwyl a gorffen staff a oedd yn ystyried egwyddor datblygu cynaliadwy fel rhan o'u cynigion. Ar ôl i'r Bwrdd a'r Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol ei gymeradwyo, ymgynghorwyd yn helaeth ar y pecyn o gynigion y cytunwyd arno drwy gyfres o ddigwyddiadau ymgysylltu â staff ac undebau llafur.

Un argymhelliad gan y grŵp gorchwyl a gorffen oedd datblygu Cynllun Teithio i leihau effaith teithio at ddibenion busnes a milltiroedd cymudo fel rhan o'n hymrwymiad tuag at allyriadau nwyon tŷ gwydr sero net. Rydym yn gweithio'n agos gyda chyrrff archwilio eraill i rannu gwybodaeth a phrofiadau ynghylch symud tuag at allyriadau sero net, gan gynnwys archwilio'r posibilrwydd o wrthbwysu ar y cyd yn ogystal â gweithio ar waelodlin allyriadau. Yn erbyn cefndir uwchgynhadledd COP26 yn Glasgow, cyhoeddwyd [blog](#) gennym yn disgrifio rhywfaint o'r hyn y mae Archwilio Cymru yn ei wneud i graffu ac ysbrydoli gwelliant mewn camau gweithredu ar newid hinsawdd. Ysgrifennodd yr Archwilydd Cyffredinol at tua 50 o gyrff cyhoeddus i gychwyn adolygiad sylfaenol o'r camau y maent yn eu cymryd i leihau allyriadau carbon a chyrraedd targedau 2030 a osodwyd gan Lywodraeth Cymru.

Y maes y canolbwyntir arno

Moderneiddio'r ffordd yr ydym yn gweithio, er enghraifft drwy wneud gwell defnydd o dechnoleg ddigidol i'n galluogi i fod yn fwy ystwyth a hyblyg mewn amgylchedd sy'n esblygu.

Yr hyn a gyflawnwyd

Ers dechrau pandemig COVID, mae ein defnydd o dechnolegau wedi bod yn ganolog i'r ffordd yr ydym wedi gallu cysylltu, gweithio a chydweithio o bell ac yn hyblyg, yn fewnol a gyda'r cyrff cyhoeddus a archwilir gennym. Er enghraifft, rydym wedi cynyddu mynediad o bell at systemau ariannol cyrff a archwilir i gyflawni ein gwaith archwilio a chwblhau gwelliannau seiberddiogelwch ar ein gwefan.

Datblygiad arall wrth foderneiddio'r ffordd yr ydym yn gweithio fu sefydlu swyddogaeth Ymchwil a Datblygu bwrpasol. Mae'r tîm hwn yn sicrhau ein bod yn effro i ddatblygiadau mewn archwilio cyhoeddus a'r proffesiwn archwilio ehangach ac yn nodi sut y gall ein rhaglen archwilio a'n ffyrdd o weithio addasu i gynyddu effaith a dylanwad. Mae rhan o hyn yn golygu gwneud gwell defnydd o dechnoleg i sicrhau ein bod yn manteisio i'r eithaf ar y cyfoeth o wybodaeth sydd gennym ac yr ydym yn ei chreu drwy ein gwaith i ddatblygu cynhyrchion newydd gan sicrhau bod ein rhaglen waith yn canolbwyntio ar y meysydd sy'n ychwanegu'r gwerth mwyaf.

Mae gwaith hefyd yn mynd rhagddo ar ddatblygu system amser ac adnoddau newydd a fydd yn darparu gwybodaeth reoli fwy cadarn am adnoddau ac yn ein galluogi i ddarparu adnoddau ar gyfer prosiectau archwilio yn y ffordd fwyaf effeithiol ac ystwyth.

Enghreifftiau o astudiaethau achos o'n gwaith

51 Yn yr adran hon, rydym yn darparu enghreifftiau o astudiaethau achos o'r gwaith a gyflawnwyd gennym yn ystod 2021-22 a'r effaith y mae'r gwaith hwnnw wedi'i chael. Mae ein henghreiffiau o astudiaethau achos wedi eu grwpio gyda'i gilydd gan ddibynnu ar eu haliniad â'n huchelgeisiau cyffredinol.

Manteisio'n llawn ar ein persbectif unigryw, ein harbenigedd a dyfnder ein mewnwelediad

Astudiaeth achos 1: Darlun o Wasanaethau Cyhoeddus 2021

Ym mis Medi 2021, cyhoeddwyd Darlun o Wasanaethau Cyhoeddus 2021 gennym. Dyma oedd ein pedwerydd adroddiad 'Darlun o Wasanaethau Cyhoeddus' ers 2010. Yn yr adroddiad, rydym yn edrych ar amrywiaeth o dystiolaeth, gan gynnwys dadansoddiad a dealltwriaeth o bob rhan o'n gwaith archwilio perfformiad ac ariannol, i roi trosolwg o'r tueddiadau allweddol mewn gwariant a darpariaeth gyhoeddus, a'r materion allweddol ar gyfer gwasanaethau cyhoeddus yng Nghymru yn y blynyddoedd i ddod.

Mae'r adroddiad yn dangos bod sawl rhan o wasanaethau cyhoeddus Cymru eisoes o dan bwysau cyn i bandemig COVID-19 daro ac mae'n ymdrin ag agweddau allweddol ar ymateb gwasanaethau cyhoeddus Cymru i bandemig COVID-19, gan gynnwys y £5.1 biliwn ychwanegol a ddyrannwyd yn ystod 2020-21.

Er bod ein hadolygiadau ar wahân o elfennau allweddol ymateb y pandemig – cyflenwi a chaffael cyfarpar diogelu personol, y rhaglen Profi Orlhain Diogelu a chyflwyno brechiadau – yn gadarnhaol ar y cyfan, nodwyd yn yr adroddiad fod gwersi i'w dysgu o hyd, ac nad yw canfyddiadau ein hadolygiadau penodol o reidrwydd yn arwydd o'r ymateb ehangach i COVID-19.

Ynghyd ag adroddiad cyffredinol Darlun o Wasanaethau Cyhoeddus 2021 cafwyd cyfres o adroddiadau penodol i sector sy'n rhoi trosolwg manylach o dueddiadau o ran ariannu, gwario a chyflawni gwasanaethau.

Astudiaeth achos 2: Comisiynu Cartrefi Gofal ar gyfer Pobl Hŷn

Mae comisiynu cartrefi gofal yn costio cannoedd o filiynau o bunnau bob blwyddyn i wasanaethau cyhoeddus Cymru ac mae'n effeithio ar filoedd lawer o bobl. Ym mis Rhagfyr 2021, cyhoeddwyd ein hadroddiad Comisiynu lleoliadau mewn cartrefi gofal i bobl hŷn yng ngogledd Cymru a oedd yn galw ar gynghorau gogledd Cymru a Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr i fynd i'r afael â materion amrywiol i helpu i ysgogi gwelliant.

Roedd y prosiect hwn yn adeiladu ar waith archwilio blaenorol ar bwysau cyllidebol gwasanaethau cymdeithasol yng nghynghorau Conwy a Sir Ddinbych ac yn gweithio ar drefniadau Gofal Iechyd Parhaus ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr.

Daethom â thîm archwilio amlddisgyblaethol at ei gilydd i gynnal amrywiaeth o gyfweiliadau a gweithdai ar draws gogledd Cymru. Er iddynt nodi bod partneriaid yn gweithio'n galed yn unigol ac ar y cyd i ddarparu lleoliadau cartrefi gofal i ddefnyddwyr gwasanaeth sy'n agored i niwed, mae prosesau cenedlaethol cymhleth yn gwneud y gwaith hwn yn fwy anodd. Yn benodol, gall pwyslais sylweddol ar y gost achosi rhwyg ymhlith partneriaid ac effeithio'n andwyol ar ddefnyddwyr gwasanaethau a'u teuluoedd.

Ymhlith pethau eraill, gwnaethom argymhell y dylai'r partneriaid rhanbarthol ddatblygu strategaeth a chynllun cyflawni rhanbarthol i sbarduno newid cadarnhaol a gweithio gwell mewn partneriaeth, yn enwedig mewn cysylltiad â gofal cymhleth a mwy arbenigol.

Ar ôl nodi materion o arwyddocâd cenedlaethol ehangach o'n gwaith rhanbarthol, roeddem eisiau sicrhau na chollwyd y negeseuon hyn. Felly, cyhoeddwyd chwaer adroddiad gennym, Comisiynu Cartrefi Gofal i Bobl Hŷn gydag argymhellion ar gyfer Llywodraeth Cymru. Gwnaethom herio Llywodraeth Cymru i ystyried yr hyn y mae canfyddiadau ein gwaith yn ei olygu i'w chynigion polisi Ailgydbwyso Gofal a Chymorth ac a fydd y diwygiadau hyn yn mynd yn ddigon pell i fynd i'r afael ag achosion sylfaenol y materion a nodwyd gennym a sicrhau gwell canlyniadau i bobl ledled Cymru. Mae Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus a Gweinyddiaeth Gyhoeddus y Senedd bellach yn ystyried ein prif ganfyddiadau fel rhan o'i ymchwiliad ei hun.

Cryfhau ein sefyllfa fel llais awdurdodol, dibynadwy ac annibynnol

Astudiaethau achos 3 a 4 – Adroddiadau er budd y cyhoedd

Ym mis Ionawr 2022, gwnaethom gyhoeddi 'adroddiadau er budd y cyhoedd' mewn cysylltiad â dau gyngor yng Nghymru, a thrwy hynny fe wnaethom dynnu sylw'r cyhoedd at bryderon sylweddol ynghylch trefniadau llywodraethu, a'n nod oedd sicrhau bod y materion hyn yn cael eu hystyried a'u datrys yn briodol fel mater o flaenoriaeth.

Er bod yr adroddiadau'n ymwneud â dau gyngor penodol, maent yn cynnwys negeseuon sy'n berthnasol i gyrrff cyhoeddus ledled Cymru ar bwysigrwydd sefydlu trefniadau llywodraethu cadarn.

Cyngor Sir Penfro

Roedd yr adroddiad hwn yn ymwneud â thaliad a wnaed i gyn Brif Weithredwr Cyngor Sir Penfro ychydig cyn i'w gyflogaeth ddod i ben ym mis Tachwedd 2020. Gwnaethom archwilio'r amgylchiadau a arweiniodd at benderfyniad y Cyngor i wneud y taliad.

Canfuom fod y Cyngor wedi methu ag ymdrin ag anawsterau perthynas rhwng aelodau a swyddogion a'u datrys, ac roedd diffyg eglurder ynglŷn â'u priodolau a chyfrifoldebau. Roedd swyddogion wedi methu â chyflawni eu dyletswyddau proffesiynol yn briodol, roedd cyngor cyfreithiol allanol wedi'i ddiystyru, ac ni chafodd polisïau a gweithdrefnau mewnol eu dilyn. O ran gwneud penderfyniadau, canfuom fod y broses yn wael ac nad oedd yn dryloyw, ni chofnodwyd rhesymau dros benderfyniadau, ni chydymffurfiwyd â gofynion cyfreithiol, ac ni chafodd aelodau'r Cyngor gyfle i adolygu a chraffu ar y cynnig talu.

Gwnaeth yr Archwilydd Cyffredinol wyth argymhelliad yn ei Adroddiad er Budd y Cyhoedd a gynlluniwyd i gryfhau trefniadau llywodraethu'r Cyngor wrth symud ymlaen. Cynhaliodd y Cyngor gyfarfod a oedd ar agor i'r cyhoedd ar 1 Chwefror 2022 lle derbyniwyd canfyddiadau'r adroddiad a chytunodd aelodau'r Cyngor ag argymhellion yr Archwilydd Cyffredinol. Mae'r Cyngor bellach wedi paratoi cynllun gweithredu i roi'r argymhellion ar waith.

Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent

Roedd yr adroddiad hwn yn ymwneud â diffygion yn nhrefniadau llywodraethu a goruchwyllo Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent ar gyfer cwmni gwaredu gwastraff sy'n eiddo'n gyfan gwbl i'r Cyngor. Dechreuodd yr archwiliad yn 2017, ar ôl i bryderon gael eu mynegi gan chwythwr chwiban ynglŷn â'r berthynas rhwng y Cyngor a Silent Valley Waste Services Limited (Silent Valley). Cafodd yr archwiliad ei ymestyn oherwydd cymhlethdod rhai o'r materion dan sylw, nifer y dogfennau hanesyddol a oedd angen eu harchwilio a'u dadansoddi, a'r angen i gael cyngor cyfreithiol allanol ar sawl pwynt cyfreithiol. Roedd hefyd angen gohirio'r archwiliad am 14 mis tra bod yr Heddlu'n cynnal ei ymchwiliad ei hun.

Canfuom fod y Cyngor wedi methu â rhoi trefniadau cadarn ac effeithiol ar waith mewn cysylltiad â'i berthynas â Silent Valley ers blynyddoedd lawer. Arweiniodd hyn at y canlynol:

- Diffygion yn ymwneud â'r trefniadau penodi, tâl a phensiwn ar gyfer swyddogion y Cyngor a benodwyd i Fwrdd Silent Valley
- Achos o beidio â chydymffurfio â rheoliadau caffael
- Y Cyngor heb drefniadau cadarn ar waith i sicrhau bod taliadau terfynu a wnaed i gyfarwyddwyr Silent Valley yn gyfreithlon a bod y broses recriwtio ar gyfer penodi Rheolwr Cyffredinol Silent Valley yn gystadleuol ac yn gadarn

Cyn cyhoeddi'r Adroddiad er Budd y Cyhoedd, cymerodd y Cyngor gamau cadarn i fynd i'r afael â'r diffygion a nodwyd. Felly, dim ond un argymhelliad a wnaeth yr Archwilydd Cyffredinol; sef bod y Cyngor yn comisiynu adolygiad i geisio sicrwydd bod ei drefniadau llywodraethu a goruchwyllo mewn cysylltiad â chwmnïau eraill y mae ganddo fuddiant ynddynt yn ddigonol ac yn effeithiol, ac nad oedd y diffygion a nodwyd yn yr adroddiad hwn yn fwy cyffredin.

Cynhaliodd y Cyngor gyfarfod a oedd ar agor i'r cyhoedd ar 7 Chwefror 2022 pan dderbyniodd y Cyngor ganfyddiadau'r adroddiad a chytuno i weithredu'r argymhelliad.

Cynyddu ein hamlygrwydd, ein dylanwad a'n perthnasedd

Astudiaeth achos 5: Cymryd rhan mewn seminar ar gyfer ymddiriedolwyr ar faterion llywodraethu a chydraddoldeb

Ym mis Tachwedd 2021, cynhaliwyd gweminar arferion da o'r enw 'Sut mae Byrddau'n deall Cydraddoldeb' fel rhan o [Wythnos Ymddiriedolwyr 2021](#). Ymddiriedolwyr a staff sefydliadau'r trydydd sector oedd cynulleidfau'r digwyddiad yn bennaf.

Gwahoddwyd ni i siarad am y gwaith yr oedd Archwilio Cymru yn ei wneud fel rhan o astudiaeth yn edrych ar Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb mewn cyrff cyhoeddus.

Esboniwyd bod Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb yn broses sy'n seiliedig ar dystiolaeth i brofi effaith penderfyniad neu weithred ar wahanol grwpiau o bobl. Mae'n helpu'r rhai sy'n gwneud penderfyniadau i ddeall canlyniadau penderfyniad ac osgoi canlyniadau anfwriadol neu wahaniaethu. Mae cynnal Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb gynhwysfawr hefyd yn helpu cyrff cyhoeddus i ddangos eu bod wedi ystyried effaith eu penderfyniadau ar bobl â nodweddion gwarchodedig ac i osgoi heriau cyfreithiol.

Gwnaethom rannu rhywfaint o'r hyn a ddysgwyd gennym yn gynnar am yr hyn y mae sefydliadau'r sector cyhoeddus yn ei wneud a'r anawsterau y maent yn eu profi, yr oedd llawer ohonynt yn berthnasol i waith y sector gwirfoddol. Gwahoddwyd cyfranogwyr hefyd i ddweud wrthym beth oedd eu barn a'u profiadau o Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb drwy gymryd rhan yn ein [Galwad am dystiolaeth](#) ar gyfer yr astudiaeth, a gynhaliwyd rhwng mis Hydref 2021 a mis Ebrill 2022.

Yna bu panel arbenigol y weminar yn trafod amrywiaeth o faterion gan gynnwys:

- Sut gellir gwneud penderfyniadau'n agosach at y cymunedau yr effeithir arnynt?
- Sut gall ein holl gymunedau gyfrannu eu syniadau, eu gwybodaeth a'u profiad?
- Sut gall Ymddiriedolwyr ddod yn fwy amrywiol?
- Sut mae Byrddau'n deall cydraddoldeb a'u rôl?

Mae'r wybodaeth a gasglwyd o'r digwyddiad wedi ychwanegu at ein sylfaen dystiolaeth ar gyfer yr astudiaeth, y disgwylir i ni gyflwyno adroddiad arni yn ddiweddarach yn 2022.

Astudiaeth achos 6: Rhannu'r hyn y ddysgwyd o archwilio

Fel y nodwyd yn gynharach yn yr adroddiad hwn, mae un o'n dangosyddion perfformiad allweddol (rhif 11) yn canolbwyntio ar nifer yr achosion pryd yr ydym yn cyflwyno'r hyn a ddysgwyd o archwilio i weithgorau polisi allweddol neu mewn digwyddiadau perthnasol a gynhelir yn allanol.

O ganlyniad, rydym yn cadw golwg ar achosion pryd yr ydym, y tu hwnt i'n hymgysylltiad 'busnes fel arfer' â chyrrff a archwilir a rhanddeiliaid eraill, yn rhannu'r hyn a ddysgwyd gennym o archwilio drwy gyfrannu i ddigwyddiadau eraill, gweithgorau, ymgynghoriadau a gwaith chraffu. Yn ystod 2021-22, roedd 62 o enghreifftiau o'r fath, a oedd yn cynnwys y canlynol:

- a cyfrannu ein harbenigedd proffesiynol fel cyfranogwyr mewn sawl fforwm newydd a sefydlwyd gan y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (CIPFA), sy'n ystyried materion rheoli ariannol a llywodraethu penodol yn ogystal â themâu ehangach yn ymwneud â'r gweithlu cyllid, polisi cyhoeddus a diwygio, a chynaliadwyedd.
- b cyflwyniad ar adfywio canol trefi mewn cynhadledd Cymorth Cynllunio Cymru ym mis Mehefin 2021; mae ein canfyddiadau, a adroddwyd yn ffurfiol ym mis Medi 2021, wedi llywio gwaith Grŵp Gweithredu Gweinidogol ar Ganol Trefi Llywodraeth Cymru, a hefyd wedi rhannu'r hyn a ddysgwyd o'r gwaith hwn mewn digwyddiad ar adfywio ar gyfer aelodau etholedig mewn llywodraeth leol.
- c ym mis Rhagfyr 2021, yr Archwilydd Cyffredinol yn trafodi'r brif araith (yn dechrau ar 7 munud 58 eiliad) yng nghynhadledd sector cyhoeddus agoriadol ICAEW – Y Ffordd i Sero Net – digwyddiad rhithwir a ddenodd yn agos at 250 o gynrychiolwyr ledled y DU. Siaradodd am yr heriau llethol a achosir gan yr argyfwng hinsawdd a thynnodd sylw at yr adolygiad sylfaenol yr ydym yn ei gynnal o'r ffordd y mae cyrrff cyhoeddus yn ymateb i dargedau datgarboneiddio 2030. Bydd y llinell sylfaen hon yn llywio ein rhaglen waith yn y dyfodol ar effaith y newid hinsawdd.
- ch ymateb i ymgynghoriadau Llywodraeth Cymru ar bynciau'n cynnwys gofal cymdeithasol, partneriaethau cymdeithasol a chaffael cyhoeddus, pŵer awdurdodau lleol i fasnachu, cynghorau tref a chymuned, cydraddoldeb hiliol, digartrefedd, cyd-bwyllgorau corfforaethol, cyhoeddusrwydd awdurdodau lleol, a thrais yn erbyn menywod, cam-drin domestig a thrais rhywiol. Gwnaethom hefyd ymateb i ymgynghoriadau llywodraeth y DU ar ymddiriedaeth mewn archwilio a diogelu data.

Mae **Atodiad 3** yr adroddiad hwn yn rhoi manylion am weithgarwch perthnasol arall drwy ein mewnbyn i amrywiol bwyllgorau'r Senedd.

Bod yn sefydliad enghreifftiol i'r sector cyhoeddus yng Nghymru a thu hwnt

Astudiaeth achos 7: Addasu ein harchwiliad o waith cyfrifon

Yr archwiliadau cyfrifon a gwblhawyd yn ystod y flwyddyn hon (y rhai ar gyfer y flwyddyn ariannol 2020-21) oedd yr ail rownd o archwiliadau a gwblhawyd yng nghyd-destun pandemig COVID-19. Dros y 12 mis diwethaf, buom yn adeiladu ar yr hyn yr oeddem wedi'i ddysgu am weithio ac archwilio o bell yn ystod rownd archwilio 2019-20. Cytunwyd ar dargedau diwygiedig ar gyfer ein gwaith archwilio llywodraeth leol a'r GIG gyda Llywodraeth Cymru a gwnaethom berfformio'n gryf iawn o ran cwblhau archwiliadau ar amser o'i gymharu â therfynau amser targed.

Sector	Dyddiad targed cwblhau'r archwiliad	Cyfran yr archwiliadau a gwblhawyd erbyn y dyddiad taged
GIG	11 Mehefin 2021	100%
Llywodraeth Leol (yn cynnwys awdurdodau heddlu, tân, a pharciau cenedlaethol)	30 Tachwedd 2021	97%

Nid oes gennym un terfyn amser ar gyfer ein harchwiliadau llywodraeth ganolog, ond yr oedd ein perfformiad unwaith eto hefyd yn gryf iawn ar gyfer y cyrff hyn gyda'r holl archwiliadau wedi'u cwblhau erbyn y dyddiad targed⁷.

Ar y cyfan, roedd yn ddarlun calonogol, ond nid oedd yn un a oedd heb ei her. Parhawyd i lynu wrth ein egwyddor o 'hunan, teulu, gwaith – yn y drefn honno' wrth i ni geisio blaenoriaethu iechyd a llesiant ein staff ein hunain a staff y cyrff a archwiliwyd gennym. Ni ddylid tanbrizio pa mor anodd oedd hi i gynifer newid i weithio gartref gan golli cefnogaeth gan gymheiriaid wyneb yn wyneb. Ar hyn o bryd rydym yn cynnal cynllun treialu 'dychwelyd i'r swyddfa' yn ddiogel gyda chymorth ar gyfer ein harchwiliadau cynnar yn 2021-22 er mwyn archwilio opsiynau gweithio hybrid sy'n galluogi cynnig gwell cymorth a hyfforddiant a oedd wedi'u llesteirio o dan fodel gweithio gartref llawn.

Rydym hefyd yn falch o'r ffaith bod ansawdd cyflawni ein gwaith archwilio wedi'i gynnal er gwaethaf pwysau'r pandemig. O'r ffeiliau a adolygwyd, aseswyd bod 75% yn 'dderbyniol ar y cyfan' a 25% 'angen eu gwella'. Nid oes yr un o ganfyddiadau'r adolygiad ansawdd yn effeithio ar briodoldeb y farn archwilio a roddir. Mae rhagor o wybodaeth am ein trefniadau ansawdd archwilio ar gael yn ein Hadroddiad Ansawdd Archwilio sydd ar gael yn adran [Bod yn Agored a Thryloyw](#) ein gwefan.

⁷ Lle y bo'n berthnasol, mae'r targed mewnol hwn yn ystyried terfynau amser statudol a thargedau gweinyddol a gall hefyd adlewyrchu'r angen am amser ychwanegol i gwblhau'r archwiliad lle nodir diffygion yn y cyfrifon.

Astudiaeth achos 8: Datblygu cynllun strategol pum mlynedd

Ym mis Mai 2021, cytunodd y Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol y byddai datblygu strategaeth tymor canolig fanylach ar gyfer Archwilio Cymru yn rhoi mwy o eglurder ynghylch ein nodau a'r cyfeiriad yr ydym yn mynd iddo, ac yn gwella cysylltedd ymhlith staff â'n pedair uchelgais gorfforaethol gyffredinol.

I ddechrau, asesodd y Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol y cynnydd a wnaed eisoes tuag at gyflawni'r pedair uchelgais. Helpodd yr ymarfer hwn ni i nodi a dathlu llwyddiannau'r blynyddoedd diwethaf, ond roedd hefyd yn fodd i ddeall rhai bylchau pwysig, blaenoriaethau eithriadol a chyfleoedd pellach i wella ein dull gweithredu a'n heffaith. Yn dilyn yr asesiad cychwynnol hwn, gwnaed gwaith pellach ar y cyd â'r Bwrdd i ddod i gonsensws ynghylch sut efallai y byddai Archwilio Cymru'r dyfodol delfrydol yn edrych ac yn teimlo a'r hyn yr hoffem i'n rhanddeiliaid allanol ddweud amdanom yn 2027.

Wrth wraidd y dull gweithredu roedd gwerthoedd craidd Archwilio Cymru gan ganolbwyntio'n benodol ar gydweithredu, arloesi, canolbwyntio ar y dyfodol, ac uniondeb. Ym mis Rhagfyr 2021, roedd yr holl staff wedyn yn rhan o'r gwaith o ddatblygu'r strategaeth newydd, gan gynnwys 'map ffordd' o flaenoriaethau ar gyfer y pum mlynedd nesaf. Oherwydd effaith barhaus y pandemig, cynhaliwyd yr ymarfer hwn yn bennaf drwy fforymau ar-lein, gydag aelodau ein Bwrdd Etholedig Cyflogaion a chynrychiolwyr panel staff y Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol yn cymryd rhan fawr drwy gydol y broses.

Yn gyffredinol, roedd cefnogaeth eang i'r cyfeiriad teithio arfaethedig, a chyfoeth o syniadau a mewnwleidiad sydd wedi helpu i lunio manylion y map ffordd a oedd yn ei dro yn cael ei wirio i weld a yw'n gwneud synnwyr gydag amrywiaeth o randdeiliaid allanol.

Nododd y gwaith o ddatblygu'r strategaeth dri bloc adeiladu a meysydd cysylltiedig i ganolbwyntio arnynt:

- rhaglen archwilio strategol, ddynamig ac o ansawdd uchel
- dull gweithredu ag effaith wedi'i dargedu ar gyfer cyfathrebu a dylanwadu; a
- model diwylliant a gweithredu sy'n ein galluogi i ffynnu nawr ac yn y dyfodol

Ein defnydd o adnoddau

- 52 Rydym wedi ymrwymo'n llwyr i ymgorffori'r egwyddor o ddatblygu cynaliadwy⁸ yn y ffordd yr ydym yn cynnal ein busnes, ac yn y ffordd yr ydym yn darparu adnoddau ar gyfer ein gwaith archwilio. Yn yr adran hon rydym yn darparu rhywfaint o sylwadau lefel uchel ar sut yr ydym wedi rheoli ein defnydd o adnoddau yn ystod 2021-22.
- 53 Er nad yw'r Archwilydd Cyffredinol na Swyddfa Archwilio Cymru yn gyrrff cyhoeddus rhestredig at ddibenion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, rydym yn dal yn ceisio gwneud y cyfraniad mwyaf posibl tuag at gyflawni saith nod llesiant Cymru:
- a Cymru ffyniannus
 - b Cymru gydnerth
 - c Cymru iachach
 - ch Cymru fwy cyfartal
 - d Cymru o gymunedau cydlynus
 - dd Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu
 - e Cymru sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang.
- 54 Yn ogystal â hynny, rydym wedi nodi yn yr adran hon (trwy ddefnyddio'r eiconau perthnasol) lle cyfrannodd ein perfformiad yn 2021-22 at un neu fwy o 17 Nod Datblygu Cynaliadwy y Cenhedloedd Unedig.

8 Fe'i diffinnir yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 fel ymddwyn 'mewn modd sy'n ceisio sicrhau bod anghenion y presennol yn cael eu diwallu heb gyfaddawdu ar allu cenedlaethau'r dyfodol i ddiwallu eu hanghenion eu hunain'.

Rheolaeth ariannol ac effeithlonrwydd

- 55 Parhaodd rheolaeth ariannol i fod o'r pwys mwyaf yn Archwilio Cymru yn 2021-22 wrth i ni ymdrin ag effaith barhaus COVID-19 ar ein cyrff a archwilir ac ar ein staff ein hunain.
- 56 Er i ni wneud arbedion sylweddol o dros £1.2 miliwn ar gostau staff yn ystod y flwyddyn, effeithiodd y gostyngiad hwn mewn capasiti staff ar ein gallu i dynnu incwm ffioedd i lawr a oedd dros £1.5 miliwn yn llai na'r hyn a ganiatawyd ar ei gyfer yn ein Hamcangyfrif.
- 57 Roedd cyfanswm ein gwariant ar gyfer y flwyddyn bron £2.3 miliwn yn llai na'r hyn a ganiatawyd ar ei gyfer yn yr Amcangyfrif ar gyfer y flwyddyn a £1.2 miliwn (5.7%) yn llai na'r hyn a wariwyd gennym yn 2020-21 (cyn caniatáu ar gyfer y costau untro sy'n gysylltiedig â dileu lwfans teithio staff – gan leihau costau teithio yn y dyfodol).
- 58 Mae llawer o'r gostyngiad hwn mewn gwariant yn gysylltiedig â swyddi gwag staff a'r ffaith nad oedd ein staff yn gallu teithio i gyrff a archwilir o hyd yn ystod y flwyddyn ac nad oedd digwyddiadau'n gallu mynd rhagddynt yn ôl y bwriad.
- 59 Mae effaith net incwm ffioedd is a llai o wariant yn golygu ein bod yn adrodd am danwariant cyffredinol o £772,000 o'i gymharu â'r Amcangyfrif o adnoddau cymeradwy ar gyfer y flwyddyn. O'r swm hwn, mae £394,000 yn ymwneud â chyllid Amcangyfrif Atodol nas defnyddiwyd a oedd ar gael ar gyfer costau'r lwfans teithio.
- 60 Buddsoddwyd £212,000 o gyllid cyfalaf gennym yn y meysydd canlynol:
- £31,000 i ddatblygu systemau rheoli archwilio newydd ac offer ansawdd archwilio ar gyfer ein gwaith archwilio ariannol a pherfformiad
 - £70,000 mewn offer TG newydd i alluogi ein staff i weithio mor effeithlon â phosibl o bell ac yn y swyddfa
 - £53,000 mewn ehangu darpariaeth y gyflogres
 - £37,000 mewn gwaith uwchraddio hanfodol ar gyfer ein swyddfeydd gan gynnwys ansawdd aer a gwella goleuadau
 - £21,000 mewn swyddfeydd newydd wrth i ni dreialu ffyrdd newydd o ddefnyddio ein swyddfeydd

Ymgysylltu â staff a phrofiad y cyflogai

- 61 Yn ystod y flwyddyn gwnaethom ddefnyddio amrywiaeth o gyfryngau a dulliau i ymgysylltu â'n cyflogeion, gan roi diweddariadau hanfodol iddynt ynghylch y sefyllfa a oedd yn esblygu, gwybodaeth ynghylch sut y gallent gael gafael ar adnoddau a chymorth, a buom yn casglu sylwadau ynghylch eu profiadau er mwyn ein helpu i nodi unrhyw feysydd a oedd yn peri pryder.
- 62 Roedd y rhain yn cynnwys:
- a Negeseuon rheolaidd i'r holl staff oddi wrth yr Archwilydd Cyffredinol
 - b Cynnal sesiynau briffio i'r holl staff a sesiynau holi ac ateb gan ddefnyddio llwyfannau cyfathrebu ar ffurf fideo
 - c Cynnal arolygon 'pwls' cyfnodol
 - ch Postio blogiau rheolaidd gan aelodau'r Bwrdd a'r Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol
 - d Darparu rhaeadrau gwybodaeth rheolaidd i reolwyr llinell
- 63 Bob blwyddyn, mae'n ofynnol i'r holl staff gwblhau ffurflen annibyniaeth flynyddol, a thrwy hynny maent yn cytuno i gadw at ofynion ein Cod Ymddygiad, y Cod Ymarfer Archwilio a'r Polisi Diogelwch Gwybodaeth. Fel rhan o'r broses hon, tynnir sylw at amrywiaeth o ddogfennau perthnasol, gan gynnwys ein Canllawiau ar Wyngalchu Arian a'n Strategaeth Gwrth-dwyll.
- 64 Ym mis Hydref 2021, gwnaethom gynnal arolwg yr holl staff unwaith eto er mwyn gadw golwg ar brofiad y cyflogeion a nodi lle yr oedd angen i ni wella. Am y bumed flwyddyn yn olynol, seiliwyd ein harolwg ar yr holiadur craidd a ddefnyddir yn Arolwg Pobl y Gwasanaeth Sifil (CSPS). Roedd yr arolwg yn ymdrin ag amrywiaeth o themâu, o arweinyddiaeth a diwylliant y sefydliad i'r ffordd y mae timau unigol yn gweithredu. Cwblhaodd 84% o'r staff yr arolwg.
- 65 Ar lefel thematig, roedd canlyniadau ein harolwg yn 2021 wedi gostwng o'u cymharu â'r flwyddyn flaenorol ac roeddent yn gyffredinol yn is na chyfartaledd y CSPS, yn fwyaf nodedig yn y meysydd canlynol:
- a Arweinyddiaeth a rheoli newid
 - b Amcanion a diben y sefydliad
 - c Dysgu a datblygu

- 66 Er bod gan y rhan fwyaf o'r staff ddiddordeb yn eu gwaith o hyd a bod ymddiriedaeth ynddynt i gyflawni eu gwaith yn effeithiol, mae eu hymrwymiad emosiynol i'r sefydliad a'i lwyddiant wedi gostwng yn ystod y flwyddyn ddiwethaf, gan arwain at ostyngiad o 70% i 64% yn ein sgôr mynegai ymgysylltu cyffredinol. Gwaethygodd nifer o sgoriau datganiad profiad gweithwyr unigol ar draws yr arolwg i raddau tebyg yn 2021.
- 67 Yr eithriadau nodedig oedd barn staff ym maes thematig 'cynhwysiant a thriniaeth deg' ac ymateb y sefydliad i'r pandemig, a oedd yn parhau i fod yn gadarnhaol. Roedd sgoriau o'u cymharu â dangosyddion ieuchyd a llesiant cyffredinol hefyd yn parhau i fod yn gymharol sefydlog.
- 68 Yn ei gyfarfod ym mis Ionawr 2022, cafodd y Bwrdd gyflwyniadau yn amlinellu canlyniadau'r arolwg ac ymateb arfaethedig y rheolwyr. Cadarnhaodd y Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol y byddai'n ceisio cael mewnwelediad dyfnach i dri maes lle yr oedd canlyniadau'r arolwg yn adlewyrchu canfyddiadau staff bod Archwilio Cymru yn tanberfformio.
- 69 Byddai'r ymchwil yn cynnwys cyfweiliadau er mwyn archwilio profiadau staff fel y gall y Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol ddeall yn well pa gamau y mae angen eu cymryd ar lefelau sefydliadol, cyfarwyddiaeth a thîm. Cadarnhaodd y Bwrdd ei fod yn sicr bod y rheolwyr yn cydnabod ac yn deall y materion a godwyd drwy'r arolwg, gan gynnwys themâu rheolaidd a'u bod wedi cynllunio dull gweithredu priodol ar gyfer y dyfodol, gan ystyried cyfleoedd a heriau allweddol.
- 70 Gellir gweld canlyniadau llawn ein harolwg drwy ein offeryn data rhyngweithiol sydd ar gael ar ein gwefan. Byddwn yn ailadrodd yr arolwg ym mis Hydref 2022.

Iechyd a Llesiant

- 71 Rydym wedi ymrwymo i annog ffordd iach o fyw a chydbwysedd da rhwng bywyd a gwaith ymhlith ein staff. Rydym hefyd eisiau i'n staff deimlo eu bod yn cael eu gwerthfawrogi a'u cefnogi'n llawn pan fyddant yn profi anawsterau, p'un a yw hynny'n effeithio ar eu gallu i ymgymryd â'u swyddogaeth ai peidio.
- 72 Ategir ein polisi llesiant gan ganllawiau i gefnogi ein hymrwymadau ac i sicrhau bod unrhyw faterion iechyd a llesiant sy'n ymwneud â'r staff yn cael eu nodi a'u rheoli mewn modd rhagweithiol a sensitif. Rydym hefyd yn mynd ati'n weithredol i hybu a chefnogi iechyd emosiynol a chorfforol y staff, a'u llesiant, gan gynnwys trwy raglen flynyddol o ddigwyddiadau a thrwy gynnig gwasanaeth sgrinio iechyd.
- 73 Yn ogystal â hynny, mae rhaglen cymorth i gyflogeion ar gael naill ai drwy wasanaeth ffôn 24 awr neu drwy gyfleuster ar-lein, sy'n darparu cyngor proffesiynol a chymorth emosiynol i staff ar amrywiaeth o faterion.
- 74 Ar lefel sefydliadol, yn ein harolwg staff rydym yn cynnwys pedwar cwestiwn a ddefnyddir gan y Swyddfa Ystadegau Gwladol yn rhan o'u rhaglen Mesur Llesiant Cenedlaethol. Rydym hefyd yn cyfrifo'r Mynegai Straen Procsi⁹ a mynegai PERMA¹⁰ gan ddefnyddio cwestiynau yn yr holiadur Arolwg Pobl y Gwasanaeth Sifil y dangoswyd eu bod yn elfennau pwysig mewn cysylltiad â llesiant. Ym mis Hydref 2021, roedd ymatebion nodweddiadol gan ein staff yn debyg i feincnod canolrifol Arolwg Pobl y Gwasanaeth Sifil.
- 75 Un eithriad nodedig oedd cyfran y staff a nododd lefelau uchel o bryder, sydd wedi cynyddu'n raddol dros y pum mlynedd yr ydym wedi cynnal yr arolwg.
- 76 Rydym hefyd yn monitro cyfraddau absenoldeb oherwydd salwch yn ofalus ac mae gennym amrywiaeth o ddulliau ar waith i gefnogi dychwelyd i'r gwaith yn llwyddiannus. Collwyd 5.8 diwrnod fesul cyflogai ar gyfartaledd oherwydd absenoldeb salwch yn ystod y flwyddyn adrodd a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2022 (o'i gymharu â 3.7 diwrnod fesul cyflogai ar gyfer y flwyddyn flaenorol).

3 GOOD HEALTH AND WELL-BEING

9 Sy'n cyd-fynd ag offeryn rheoli straen yr Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch.

10 Sy'n mesur i ba raddau y mae cyflogeion yn 'ffynnu' yn y gweithle - ceir rhagor o wybodaeth yn [Arweiniad Technegol Arolwg Pobl y Gwasanaeth Sifil](#)

Cydraddoldeb a hawliau dynol

- 77 Mae'r Archwilydd Cyffredinol mewn sefyllfa gref i nodi cyfleoedd i helpu i ddileu gwahaniaethu a hybu cyfle cyfartal wrth gyflawni gwasanaethau cyhoeddus. Wrth adrodd ar gyrff cyhoeddus, ac wrth wneud argymhellion, mae'n gallu annog newidiadau buddiol o ran cydraddoldeb.
- 78 Fel cyflogwr staff Archwilio Cymru, mae Swyddfa Archwilio Cymru wedi ymrwmo i ddarparu amgylchedd gwaith sy'n gwerthfawrogi amrywiaeth pawb, sef ein staff ein hunain a'r rhai y deugn i gysylltiad â nhw yn ein gwaith. Rydym yn llwyr gefnogi hawliau pobl i gael eu trin ag urddas a pharch.
- 79 Mae'n ofynnol i ni ddilyn y fframwaith diogelu rhag gwahaniaethu, aflonyddu ac erledigaeth a dyletswyddau cydraddoldeb y sector cyhoeddus a gyflwynwyd gan Ddeddf Cydraddoldeb 2010. Mae gennym gyfrifoldeb hefyd i gynnal y confensiynau a nodir yn Neddf Hawliau Dynol 1998.
- 80 Er nad yw'r Archwilydd Cyffredinol na Swyddfa Archwilio Cymru wedi'u rhwymo gan y Ddyletswydd Economaidd-Gymdeithasol, rydym serch hynny'n ceisio gweithredu yn unol ag ysbryd y Ddyletswydd. Rydym yn ymwybodol o'r angen i leihau'r anghydraddoldebau o ran canlyniadau sy'n deillio o anfantais economaidd-gymdeithasol yn ein penderfyniadau strategol, o ran y ffordd yr ydym yn cynnal ein busnes, ac wrth gynllunio a chyflawni ein rhaglen o waith archwilio.
- 81 Mae ein Cynllun Cydraddoldeb Strategol ar gyfer 2018-2022 yn amlinellu ein hymrwymiad parhaus i gydraddoldeb a'n hamcanion cysylltiedig. Mae ein Hadroddiad Cydraddoldeb ar y cynnydd a wnaed tuag at gyflawni ein hamcanion cydraddoldeb yn 2020-21 ar gael ar ein gwefan ac mae'n dod gydag offeryn data rhyngweithiol sy'n cyflwyno data amrywiaeth ein gweithlu a'r bylchau cyflog. Cyhoeddir ein hadroddiad ar gyfer 2021-22 yn ddiweddarach yn 2022.

- 82 Tua diwedd 2021, gwnaethom ddatblygu cynigion cychwynnol ar gyfer yr hyn y dylai ein hamcanion cydraddoldeb fod ar gyfer 2022-2026, ar ôl adolygu effeithiolrwydd y camau a gymerwyd a'r cynnydd a wnaed tuag at gyflawni ein hamcanion blaenorol. Cynlluniwyd y cynigion newydd hyn i adeiladu ar y cynnydd a wnaed hyd yma ac ymestyn ein dull gweithredu.
- 83 Yna cynhaliwyd ymgynghoriad cyhoeddus ar ein cynigion rhwng 31 Ionawr 2022 a 4 Mawrth 2022. Cyhoeddwyd yr Ymgynghoriad ar ein gwefan a'i hyrwyddo drwy'r cyfryngau cymdeithasol ac fe'i dosbarthwyd yn uniongyrchol i nifer o randdeiliaid a oedd yn cynrychioli unigolion â nodweddion gwarchodedig. Mae'r holl ymatebion i'r ymgynghoriad yn cael eu hystyried wrth i ni gwblhau cynnwys ein Cynllun Cydraddoldeb Strategol newydd, a gyhoeddir yn ddiweddarach yn 2022.

**5 GENDER
EQUALITY****10 REDUCED
INEQUALITIES**

Hybu defnydd o'r Gymraeg

- 84 Rydym yn ymfalchïo mewn cyflawni gwasanaeth archwilio dwyieithog. Mae ein dogfennau cyhoeddus ar gael yn Gymraeg ac yn Saesneg, mae gennym wefan gwbl ddwyieithog, a thrwy gydol 2021-22 fe wnaethom gyfathrebu â'r cyhoedd, cyrff a archwilir, a'r cyfryngau yn y ddwy iaith. Rydym hefyd yn mynd ati i annog staff i ddysgu Cymraeg ac i ddefnyddio'r Gymraeg yn eu gwaith ac yn gymdeithasol. Mae ein Strategaeth Gymraeg yn amlinellu'r camau yr ydym eisiau eu cymryd i gryfhau ein gwasanaeth archwilio drwy recriwtio, dysgu a datblygu, a deall anghenion iaith ein cyrff a archwilir.
- 85 Rydym wedi ymrwymo i weithredu a chynnal Safonau'r Gymraeg, a welwn fel lefel sylfaenol ar gyfer gwasanaeth dwyieithog, yn hytrach na tharged. Mae ein Hysbysiadau Cydymffurfio i'w gweld ar ein gwefan, ochr yn ochr â'n Adroddiad Iaith Gymraeg blynyddol diweddaraf.

Gwaith cymunedol ac elusennol

- 86 Rydym yn cydnabod y manteision y gall gwaith cymunedol ac elusennol gan staff eu cynnig i'r gymuned ehangach ac rydym yn cymeradwyo ein staff am eu hymdrechion unigol. Gall staff gymhwyso'r sgiliau y maent wedi'u datblygu yn y gweithle a gallant ddatblygu sgiliau newydd, gan wella eu morâl, eu hiechyd corfforol a'u cydbwysedd rhwng bywyd a gwaith.
- 87 Yn amodol ar ofynion gweithredol, rydym yn cefnogi gweithwyr sy'n dymuno ymgymryd â gweithgareddau cymunedol neu elusennol megis gwaith gofal cymunedol, cymryd rhan mewn prosiectau cadwraeth a gweinyddu digwyddiadau cyhoeddus.
- 88 Yn ystod y flwyddyn ac yn eu hamser eu hunain, cynhaliodd ein staff nifer o ddigwyddiadau codi a rhoi arian.

Stiwardiaeth amgylcheddol

- 89 Yn 2021-22, gwnaethom gynnal ein hachrediad Safon Amgylcheddol y Ddraig Werdd ar Lefel 5 (y lefel uchaf), gan ddangos ein hymrwymiad parhaus i reoli amgylcheddol effeithiol. Gwnaethom hefyd barhau â'n gwaith cynllunio ar gyfer sut y byddwn yn cyfrannu tuag at gyflawni nodau carbon sero net tymor hwy Cymru.
- 90 Yn rhan o'r ymrwymiad hwn, i gefnogi'r gostyngiad byd-eang mewn allyriadau nwyon tŷ gwydr, rydym yn gwrthbwys¹¹ ein holl allyriadau carbon deuocsid (tCO₂e), gan gynnwys y rhai sy'n deillio o'n teithiau busnes, drwy gefnogi mentrau plannu coed ac atal datgoedwigo.
- 91 Mae'r meysydd gwaith allweddol dros y 12 mis diwethaf wedi cynnwys:
- a gostwng ymhellach y maint o wastraff a gynhyrchwn, gan gynyddu cyfran ein gwastraff sy'n cael ei aildefnyddio neu ei ailgylchu. Ymdrechwyd yn arbennig i sicrhau bod ein cyflenwyr gwastraff yn cefnogi ein mentrau ac yn lleihau faint o'n gwastraff sy'n mynd i safleoedd tirlenwi.
 - b parhau i leihau faint o adnoddau cyfyngedig a ddefnyddir, gan gynnwys papur, dŵr a'r defnydd o ynni. Er bod effeithiau'r pandemig a'r cyfyngiadau symud cysylltiedig wedi dylanwadu'n sylweddol ar ein gostyngiadau yn 2021-22 pan oedd llawer llai o defnydd yn cael ei wneud o swyddfeydd, er hynny, gwnaethom welliannau sylweddol drwy uwchraddio i oleuadau LED mwy effeithlon yn ein swyddfa fwyaf.

11 Gwrthbwysu carbon yw'r defnydd o gredydau carbon er mwyn galluogi sefydliadau i wneud iawn am rai o'u hallyriadau. Gall sefydliadau wneud iawn am rai o'r allyriadau carbon trwy brynu credydau mewn prosiectau ac ariannu arbediad carbon deuocsid cyfatebol mewn mannau eraill.

- c treialu trefniadau desg a lleoliadau gweithgareddau newydd yn ein swyddfeydd, fel rhan o dreialon i alluogi gweithio hybrid. Fel rhan o'r gwaith hwn, rydym wedi addasu dodrefn at ddibenion gwahanol, wedi defnyddio paent wedi'i ailgylchu, ac wedi rhoi dodrefn a oedd y tu hwnt i'w hoes defnyddiol i'r Ministry of Furniture i'w huwchgylchu i gynhyrchu cypyrddau bach a meinciau ar gyfer ysgolion lleol.
 - ch cynhyrchu dogfen ganllaw (gan gynnwys rhestr wirio arferion da) i'n helpu i gyflawni'r Ddyletswydd Bioamrywiaeth a Chydnerthedd Ecosystemau yn well wrth gontractio ar gyfer nwyddau a gwasanaethau.
 - d lleihau ein defnydd o ddeunydd pacio plastig untro, ac o ran llawer o'n danfoniadau, peidio â defnyddio deunydd pacio o gwbl.
 - dd cynnig cynllun beicio i'r gwaith er mwyn hybu teithio llesol, cefnogi cynllun prydlesu ar gyfer defnyddio cerbydau trydan, a gwella mynediad at bwyntiau gwefru cerbydau trydan yn ein swyddfeydd.
 - e cymryd rhan mewn grwpiau rhwydwaith 'sero net' a datblygu cynllun gweithredu a systemau ar gyfer adrodd ar allyriadau i gefnogi gofynion adrodd newydd yng Nghymru.
- 92 Eleni, rydym wedi cyhoeddi offeryn data rhyngweithiol newydd sy'n galluogi'r darlennydd i archwilio sut yr ydym wedi perfformio dros y blynyddoedd diwethaf o gymharu â'n mesurau cynaliadwyedd amgylcheddol. Paratowyd yr offeryn yn unol â chanllawiau diweddaraf Trysorlys EM ar gyfer cyrff cyhoeddus ar adrodd ar gynaliadwyedd.
- 93 Fodd bynnag, ar adeg paratoi'r adroddiad hwn, nid yw Llywodraeth Cymru wedi cwblhau'r methodolegau adrodd gofynnol eto i gefnogi ei chanllawiau ar adroddiadau di-garbon net. O ganlyniad, am y tro, mae'r ffigurau a adroddwyd gennym yn ein hofferyn data wedi'u cyfrifo gan ddefnyddio ein methodoleg flaenorol, nad yw, er enghraifft, yn ystyried effaith sylweddol gweithio gartref. Mae Llywodraeth Cymru wedi nodi y bydd yn cwblhau'r canllawiau cysylltiedig ar gyfer cyrff cyhoeddus yng Nghymru dros y misoedd nesaf, felly ein bwriad yw cyhoeddi ein ffigurau diweddaraf ar gyfer 2021-22 yn ein Hadroddiad Interim ym mis Hydref 2022.

- 94 Hefyd, mae wedi ymrwymo i geisio cynnal a gwella bioamrywiaeth i'r graddau y mae hynny'n gyson â'n swyddogaethau. Ym mis Rhagfyr 2019, cyhoeddwyd ein hadroddiad cyntaf ar gydymffurfio â Deddf yr amgylchedd (Cymru) 2016 Y Ddyletswydd Bioamrywiaeth a Chydnerthedd, a oedd yn cwmpasu'r cyfnod rhwng 1 Ebrill 2016 a 31 Mawrth 2019. Mae'r adroddiad hefyd yn nodi chwe amcan penodol i'n helpu i gyflawni'r Ddyletswydd yn well yn y dyfodol. Mae gwaith ar gyfer cyflawni'r amcanion hyn wedi parhau drwy gydol y tair blynedd diwethaf ac mae ein hail adroddiad ar gydymffurfio â'r Ddyletswydd, ar gyfer y cyfnod rhwng 1 Ebrill 2019 a 31 Mawrth 2022, wedi'i gynnwys fel **Atodiad 4** i'r Adroddiad hwn.

13 CLIMATE
ACTION

15 LIFE
ON LAND

Adroddiad Atebolrwydd

Datganiadau ac adroddiadau allweddol sy'n ein galluogi i fodloni gofynion atebolrwydd a dangos cydymffurfiaeth â llywodraethu corfforaethol da.

Adrian Crompton

Archwilydd Cyffredinol Cymru a'r Swyddog Cyfrifyddu

9 Mehefin 2022

02

Adroddiad Ilywodraethu corfforaethol

Adroddiad y Cyfarwyddwyr

Ein Bwrdd

Adam Marshall

Aelod etholedig sy'n
gyflogai

Adrian Crompton

Archwilydd
Cyffredinol Cymru

Alison Gerrard

Aelod anweithredol

Anne Beegan

Aelod etholedig sy'n
gyflogai

David Francis

Aelod anweithredol

Elinor Gwynn

Aelod anweithredol

Ian Rees

Aelod anweithredol

Kevin Thomas

Aelod penodedig
sy'n gyflogai

Lindsay Foyster

Cadeirydd
anweithredol y Bwrdd

Ein Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol

Adrian Crompton

Archwilydd
Cyffredinol Cymru

Anne-Louise Clark

Cyfarwyddwr
Gweithredol
Cyfathrebu a Newid

Ann-Marie Harkin

Cyfarwyddwr
Gweithredol y
Gwasanaethau
Archwilio

Kevin Thomas

Cyfarwyddwr
Gweithredol
Gwasanaethau
Corfforaethol

- 95 Mae'r arddangosion yn yr adran hon yn dangos cyfansoddiad y Bwrdd a'r Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol ar 1 Mehefin 2022. I gael rhestr lawn o unigolion sydd wedi bod yn aelodau o'r Bwrdd, ei bwyllgorau, neu'r Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol yn ystod y flwyddyn, gweler y tabl Presenoldeb yn y Datganiad Llywodraethu.
- 96 Gellir gweld cofrestrau buddiannau ar gyfer aelodau unigol o'r Bwrdd a'r Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol drwy ddefnyddio'r dolenni 'Darllenwch Fwy' ar dudalen [Pwy yw pwy ein gwefan](#).

Archwilydd Swyddfa Archwilio Cymru

- 97 Penodwyd RSM UK Audit LLP yn archwilydd allanol Swyddfa Archwilio Cymru gan Bwyllgor Cyllid y Senedd ers 1 Mawrth 2015, yn fwyaf diweddar am gyfnod o 48 mis yn dechrau ar 1 Tachwedd 2018.
- 98 Yn ogystal â'u gwaith i lunio barn ar y datganiadau ariannol a rheoleiddra, gall yr archwilydd gynnal archwiliadau i ddarbodaeth, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd yr Archwilydd Cyffredinol neu Swyddfa Archwilio Cymru wrth iddynt ddefnyddio adnoddau i gyflawni eu swyddogaethau a gosod adroddiad sy'n cynnwys unrhyw archwiliadau o'r fath gerbron y Senedd.
- 99 Datgelir manylion cost gwasanaethau archwilio allanol yn y Nodiadau i'r datganiadau ariannol.

Datganiad o gyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu

- 100 O dan baragraff 33 o Atodlen 1 i Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013, yr Archwilydd Cyffredinol yw Swyddog Cyfrifyddu Swyddfa Archwilio Cymru ac ar gyfer pob blwyddyn ariannol, mae'n rhaid iddo wneud y canlynol:
- a cadw cyfrifon priodol a chofnodion priodol mewn cysylltiad â nhw; a
 - b pharatoi datganiad o gyfrifon ar y ffurf a'r sail a nodir yn y Cyfarwyddyd Cyfrifon a gyhoeddwyd gan y Senedd.
- 101 Nodir cyfrifoldebau Swyddog Cyfrifyddu, gan gynnwys cyfrifoldeb am briodoldeb a rheoleidd-dra'r arian cyhoeddus y mae'r Swyddog Cyfrifyddu yn atebol amdano, am gadw cofnodion cywir ac am ddiogelu asedau Swyddfa Archwilio Cymru, yn Government Functional Standard: Finance a Rheoli Arian Cyhoeddus Cymru.
- 102 Disgrifir cyfrifoldebau ychwanegol yn y Memorandwm ar gyfer Swyddog Cyfrifyddu Swyddfa Archwilio Cymru, a gyhoeddwyd gan y Senedd.
- 103 Wrth baratoi'r cyfrifon, mae'n ofynnol i'r Swyddog Cyfrifyddu gydymffurfio â gofynion Government Financial Reporting Manual, ac yn benodol, mae'n rhaid iddo wneud y canlynol:
- a Cadw at y Cyfarwyddyd Cyfrifon, gan gynnwys y gofynion cyfrifo a datgelu perthnasol, a chymhwyso polisïau cyfrifo addas yn gyson
 - b Llunio barn ac amcangyfrifon ar sail resymol
 - c Datgan a ddilynwyd safonau cyfrifyddu cymwys fel y'u nodir yn y llawlyfr, Government Financial Reporting Manual, a datgelu ac esbonio unrhyw wriadau perthnasol yn y cyfrifon
 - ch Paratoi'r cyfrifon ar sail busnes gweithredol
- 104 Paratuir y cyfrifon ar sail croniadau a rhaid iddynt roi darlun cywir a theg o sefyllfa Swyddfa Archwilio Cymru a'i Hincwm a'i Gwariant, Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol a Llifau Arian Parod ar gyfer y flwyddyn ariannol.

105 Yn rhinwedd fy swydd yn Swyddog Cyfrifyddu, rwy'n cadarnhau'r canlynol:

- a mae'r Adroddiad Blynyddol a'r Cyfrifon hyn yn eu cyfanrwydd yn deg, yn gytbwys ac yn ddealladwy a chymeraf gyfrifoldeb personol am yr Adroddiad Blynyddol a'r Cyfrifon a'r dyfarniadau sydd eu hangen i benderfynu eu bod yn deg, yn gytbwys ac yn ddealladwy;
- b rwyf wedi cymryd yr holl gamau y dylwn fod wedi'u cymryd i wneud fy hun yn ymwybodol o unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol ac i ddangos bod archwilwyr Swyddfa Archwilio Cymru yn ymwybodol o'r wybodaeth honno; a
- c hyd y gwn i, nid oes unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol nad yw archwilwyr Swyddfa Archwilio Cymru yn ymwybodol ohoni.

Datganiad llywodraethu

106 Mae'r datganiad hwn yn nodi strwythur rheoli Swyddfa Archwilio Cymru ac yn rhoi cyfrif o lywodraethu corfforaethol a rheoli risg, ochr yn ochr â disgrifiad o'r prif risgiau a wynebier gennym. Mae systemau a fframwaith yn y datganiad hwn wedi bod ar waith ar gyfer y flwyddyn dan sylw a hyd at ddyddiad cymeradwyo'r adroddiad blynyddol a'r cyfrifon.

107 Nodir fy nghyfrifoldebau fel Swyddog Cyfrifyddu yn y Datganiad o gyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu. Wrth gyflawni'r cyfrifoldebau hyn ac ymhlith gofynion eraill, rhaid i mi geisio sicrhau'r canlynol:

- a y cynhelir system rheolaeth fewnol gadarn yn Swyddfa Archwilio Cymru, gan gynnwys proses archwilio mewnol gadarn, er mwyn cefnogi'r gwaith o arfer swyddogaethau statudol yn briodol; a
- b bod rheolaeth cyfleoedd a risgiau Swyddfa Archwilio Cymru yn cyflawni'r cydbwysedd cywir sy'n gymesur â busnes yr Archwilydd Cyffredinol a Swyddfa Archwilio Cymru.

Llywodraethu corfforaethol

Y fframwaith llywodraethu

- 108 Crynhoir fframwaith llywodraethu Swyddfa Archwilio Cymru, gan gynnwys gwybodaeth am gwmpas gwaith y Bwrdd a gwaith ei bwyllgorau, yn yr arddangosyn drosodd.
- 109 Mae ein Bwrdd o naw aelod yn cynnwys mwyafrif o bum aelod anweithredol (gan gynnwys y Cadeirydd), yr Archwilydd Cyffredinol, aelod sy'n gyflogai a benodwyd ar argymhelliad yr Archwilydd Cyffredinol a dau aelod etholedig sy'n gyflogeion. Mae'r Bwrdd yn cyfarfod yn ffurfiol o leiaf chwe gwaith y flwyddyn.
- 110 Mae Uwch Gyfarwyddwr Annibynnol y mae ei gyfrifoldebau'n cynnwys: dirprwyo ar ran y Cadeirydd pan nad yw'n gallu gweithredu; arfarnu perfformiad y Cadeirydd; cael datgeliadau gan chwythwyr chwiban y tu allan i'r gadwyn rheoli llinell arferol; a goruchwyllo'r broses o ethol aelodau sy'n gyflogeion i'r Bwrdd.
- 111 Rheolir y berthynas rhwng Swyddfa Archwilio Cymru a'r Archwilydd Cyffredinol gan God Ymarfer a gymeradwyir gan y Senedd ac a adolygir o bryd i'w gilydd.
- 112 Mae'r Bwrdd wedi sefydlu dau bwyllgor sy'n gweithredu mewn swyddogaeth ymgynghorol:
 - a Mae'r Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg yn cynnwys dau aelod anweithredol o'r Bwrdd, aelod etholedig o'r Bwrdd sy'n gyflogai ac aelod allanol annibynnol
 - b Mae'r Pwyllgor Taliadau Cydnabyddiaeth ac Adnoddau Dynol yn cynnwys tri aelod anweithredol o'r Bwrdd ac aelod etholedig o'r Bwrdd sy'n gyflogai

Pwyllgor Cyllid y Senedd

Yn craffu ar ddefnydd adnoddau Swyddfa Archwilio Cymru, yn argymhell penodiad yr Archwilydd Cyffredinol ac aelodau anweithredol o Swyddfa Archwilio Cymru, ac yn gyfrifol am benodi archwilydd allanol Swyddfa Archwilio Cymru.

Bwrdd Swyddfa Archwilio Cymru

Yn monitro'r broses o arfer swyddogaethau'r Archwilydd Cyffredinol.
Yn cynghori'r Archwilydd Cyffredinol.
Yn cyflogi staff ac yn darparu adnoddau fel bod modd arfer swyddogaethau'r Archwilydd Cyffredinol.
Yn codi tâl am waith sydd wedi'i wneud gan yr Archwilydd Cyffredinol.
Yn cydweithio â'r Archwilydd Cyffredinol i amcangyfrif incwm a threuliau, y cynllun ffioedd, y cynllun blynyddol, adroddiad/adroddiadau interim ac adroddiad blynyddol.

Pwyllgor Taliadau Cydnabyddiaeth ac Adnoddau Dynol

Yn cynghori'r Bwrdd trwy herio a chraffu ar dri maes cyffredinol o'r gwaith rheoli a datblygu adnoddau dynol:

- a llywodraethu;
- b perfformiad; a
- c pholisi a thaliadau cydnabyddiaeth.

Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg

Yn cynghori'r Bwrdd trwy:

- a adolygu pa mor gynhwysfawr a dibynadwy yw ffynonellau sicrwydd corfforaethol;
- b adolygu uniondeb yr adroddiad blynyddol a chyfrifon; a
- c chyflwyno barn ar y cymorth sydd ar gael fel bod y Bwrdd a'r Swyddog Cyfrifyddu yn gallu cyflawni eu dyletswyddau perthnasol.

Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol

Yn cyfarwyddo ac yn goruchwyllo gweithrediad yr amcanion strategol a'r rhaglenni gwaith a ddisgrifir yng Nghynllun Blynyddol Archwilio Cymru.

Yn gweithredu fel bwrdd rhaglen rheoli newid, gan osod cyfeiriad y rhaglen a darparu adnoddau ar gyfer ei gweithredu.

- 113 Nid yw aelodau etholedig y Bwrdd sy'n gyflogeion yn aelodau o'r Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol nac yn cymryd rhan yn y broses o wneud penderfyniadau ar lefel uwch ac eithrio yn rhinwedd swyddogaeth y Bwrdd. Mae'r Bwrdd yn fodlon nad oes unrhyw wrthdaro buddiannau yn aelodaeth y Pwyllgor a, phan fo gwrthdaro'n codi, cânt eu rheoli a'u lliniaru'n effeithiol.
- 114 Rwy'n cadeirio Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol i gyfarwyddo, goruchwyllo a monitro'r gwaith o weithredu'r uchelgeisiau a'r blaenoriaethau a nodir yn ein Cynllun Blynyddol. Mae'n cyfarfod o leiaf unwaith y mis ac mae'n cynnwys y Prif Weithredwr a thri Chyfarwyddwr Gweithredol. Ar ddechrau 2021-22, roedd aelodaeth o'r Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol hefyd yn cynnwys pedwar Aelod a oedd yn Gyflogeion a oedd yn bresennol mewn cyfarfodydd ar sail gylchdroadol. Yn dilyn newid i'r cylch gorchwyl, daeth y trefniadau hynny i ben ar 19 Mai 2021, ac yn ystod gweddill 2021-22, roedd aelodau Panel Staff newydd yn bresennol yn y cyfarfodydd, unwaith eto ar sail gylchdroadol¹².
- 115 Cefnogir y Bwrdd a'i bwyllgorau gan Ysgrifennydd Bwrdd. Ceir blaenraglen fusnes sy'n llywio eu hagenda dros dro, a gynlluniwyd er mwyn sicrhau y cynhelir busnes mor effeithlon ac effeithiol â phosibl.
- 116 Ceir rhagor o wybodaeth am aelodaeth y Bwrdd a'r Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol yn Adroddiad y Cyfarwyddwyr.

12 O 20 Mai 2021 ymlaen, cyfyngwyd aelodaeth y Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol i'r Archwilydd Cyffredinol a'r tri Chyfarwyddwr Gweithredol, gyda'r panel staff yn dod â phersbectif gweithiwr er mwyn llywio trafodaethau'n well. Mae gan y panel staff drefniadau ar waith i rannu unrhyw wybodaeth a deallusrwydd perthnasol, er mwyn eu galluogi i gyfrannu'n effeithiol at drafodaethau'r Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol.

Presenoldeb yng nghyfarfodydd y Bwrdd a'r Pwyllgorau 2021-22

Tabl yn dangos nifer y cyfarfodydd Bwrdd a phwyllgorau a gynhaliwyd yn 2021-22, a nifer y cyfarfodydd yr oedd aelodau'r Bwrdd a'i bwyllgorau, ac aelodau o'r Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol nad ydynt yn aelodau o'r Bwrdd yn bresennol ynddynt.

	Y Bwrdd ¹³	Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg	Pwyllgor Taliadau Cydnabyddiaeth ac Adnoddau Dynol	Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol
Nifer y cyfarfodydd a gynhaliwyd	8	5	4	27
Aelodau'r Bwrdd a'i bwyllgorau				
Adam Marshall ¹⁴	7	1	2	
Adrian Crompton ¹⁵	8	4	4	27
Alison Gerrard, Cadeirydd y Pwyllgor Taliadau Cydnabyddiaeth ac Adnoddau Dynol	7		3	
Amanda Hughes ¹⁶	1		1	
Andrew Clark, Aelod Annibynnol o'r Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg ¹⁷	1	4		

13 Ar 3 Medi 2021, cynhaliodd y Bwrdd weithdy hefyd i adolygu y risgiau strategol sy'n wynebu Archwilio Cymru, gan ystyried ffactorau mewnol ac allanol sy'n dylanwadu ar ei amgylchedd gweithredu.

14 Cafodd Adam Marshall ei benodi yn aelod etholedig sy'n gyflogai o'r Bwrdd ar 20 Gorffennaf 2021. Roedd yn bresennol mewn un cyfarfod o'r Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg fel arsyllwr.

15 Bu Adrian Crompton yn bresennol yng nghyfarfodydd y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg a'r Pwyllgor Taliadau Cydnabyddiaeth ac Adnoddau Dynol yn rhinwedd ei swydd yn Brif Weithredwr a Swyddog Cyfrifyddu.

16 Ymddiswyddodd Amanda Hughes fel aelod etholedig sy'n gyflogai o'r Bwrdd ar 17 Mehefin 2021.

17 Penodwyd Andrew Clark yn Aelod Annibynnol o'r Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg ar 1 Gorffennaf 2021. Bu'n bresennol mewn un cyfarfod o'r Bwrdd fel arsyllwr.

	Y Bwrdd ¹³	Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg	Pwyllgor Taliadau Cydnabyddiaeth ac Adnoddau Dynol	Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol
Nifer y cyfarfodydd a gynhaliwyd	8	5	4	27
Anne Beegan ¹⁸	8	5	1	
David Francis, Uwch Gyfarwyddwr Annibynnol ¹⁹	8	5	1	
Dianne Thomas ²⁰		1		
Elinor Gwynn	8		4	
Ian Rees, Cadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg ²¹	7	5	1	
Kevin Thomas ²²	7	5	3	24
Lindsay Foyster	8		4	

18 Bu Anne Beegan mewn un cyfarfod o'r Pwyllgor Taliadau Cydnabyddiaeth ac Adnoddau Dynol fel arsyllwr yn rhinwedd ei swydd yn aelod etholedig sy'n gyflogai o'r Bwrdd.

19 Bu David Francis mewn un cyfarfod o'r Pwyllgor Taliadau Cydnabyddiaeth ac Adnoddau Dynol fel arsyllwr yn rhinwedd ei swydd yn aelod anweithredol o'r Bwrdd.

20 Daeth tymor swydd Dianne Thomas i ben fel Aelod Annibynnol o'r Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg ar 30 Mehefin 2021.

21 Bu Ian Rees mewn un cyfarfod o'r Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol fel arsyllwr yn rhinwedd ei swydd yn aelod anweithredol o'r Bwrdd.

22 Bu Kevin Thomas yn bresennol mewn cyfarfodydd y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg yn rhinwedd ei swydd yn Gyfarwyddwr Cyllid.

23 Bu'r Cyfarwyddwyr Gweithredol yn bresennol yng nghyfarfodydd yr Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg a'r Pwyllgor Taliadau Cydnabyddiaeth ac Adnoddau Dynol fel y bo'n briodol i roi sesiynau brifio, cymryd rhan mewn trafodaethau neu i gymryd eu cyngor. Mae ganddynt wahoddiad sefydlog i ddod i gyfarfodydd y Bwrdd.

	Y Bwrdd ¹³	Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg	Pwyllgor Taliadau Cydnabyddiaeth ac Adnoddau Dynol	Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol
Nifer y cyfarfodydd a gynhaliwyd	8	5	4	27
Aelodau y Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol nad ydynt yn aelodau o'r Bwrdd²³				
Anne-Louise Clark	8	4	1	25
Ann-Marie Harkin	7	3	2	25
Clare James, Aelod Sy'n Gyflogai				2
Emma Woodcock, Aelod sy'n Gyflogai				3
Harrie Clemens, Aelod sy'n Gyflogai				2
Matthew Edwards, Aelod sy'n Gyflogai				3

Cyfrif llywodraethu corfforaethol

- 117 Mae'r Bwrdd yn cael sicrwydd bod ei amcanion yn cael eu cyflawni trwy:
- a Adroddiadau rheoli mewnol, adroddiadau perfformiad a sesiynau briffio amserol
 - b Adroddiadau mewnol annibynnol, gan gynnwys adroddiadau archwilio mewnol ac adroddiadau'r Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg a'r Pwyllgor Taliadau Cydnabyddiaeth ac Adnoddau Dynol
 - c Adroddiadau archwilio allanol
- 118 Mae lefel y sicrwydd a geisir ac a ddarperir yn gymesur â'r lefelau cysylltiedig o risg a aseswyd.
- 119 Mae'r Bwrdd yn fodlon ar ansawdd yr wybodaeth y mae'n ei chael, er bod lle i wella ei bwyslais a'i linellau amseroldeb. Mae aelodau anweithredol y Bwrdd a Chyfarwyddwyr Gweithredol yn cyfarfod yn rheolaidd i sicrhau bod gwaith y Bwrdd, ei Bwyllgorau a'r Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol wedi'u halinio.

- 120 Wrth gyflawni ein gwaith, mae Swyddfa Archwilio Cymru a minnau (yn rhinwedd fy swydd yn Archwilydd Cyffredinol a Swyddog Cyfrifyddu) yn cymhwyso Cynlluniau Dirprwyo ffurfiol. Mae'r cynlluniau dirprwyo yn llywio cylch gorchwyl y Bwrdd, ei bwyllgorau, a'r Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol, a adolygir yn flynyddol.
- 121 Mae'r Bwrdd yn gweithredu Cod Ymddygiad pan fo Ysgrifennydd y Bwrdd yn cadw cofrestrau buddiannau aelodau a adolygir yn flynyddol ac a ddiwedderir yn ystod y flwyddyn er mwyn casglu unrhyw newidiadau a hysbysir gan aelodau. Mae hyn yn sicrhau bod gwrthdaro buddiannau posibl, gan gynnwys risgiau i annibyniaeth yr Archwilydd Cyffredinol, yn cael ei nodi'n barhaus a bod camau priodol yn cael eu cymryd i'w lliniaru. Rydym yn cyhoeddi'r Cofrestrau ar ein gwefan²⁴.
- 122 Mae gan Gadeirydd Bwrdd Swyddfa Archwilio Cymru a chadeiryddion ei bwyllgorau hawl mynediad, a gallant roi gwybod yn uniongyrchol i Gadeirydd Pwyllgor Cyllid y Senedd am unrhyw faterion sy'n peri pryder.
- 123 Mae'r Pennaeth Archwilio Mewnol a'r Archwilydd Allanol yn parhau i gael mynediad agored a chyfrinachol at Gadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg. Hefyd, mae'r Pwyllgor yn cynnal sesiwn breifat gyda'r archwilwyr mewnol ac allanol cyn pob cyfarfod pwyllgor.
- 124 Yn wirfoddol, mae Swyddfa Archwilio Cymru yn asesu ei threfniadau o'u cymharu â gofynion Code of Good Practice for Corporate Governance in central government departments. Mae'r Bwrdd yn fodlon ei fod yn cydymffurfio â'r gofynion hynny i'r graddau y maent yn berthnasol ac yn ymarferol o ystyried yr angen i gadw annibyniaeth yr Archwilydd Cyffredinol. Nid yw'r trefniadau'n cydymffurfio â gofynion y Cod mewn cysylltiad â'r agweddau canlynol:
- a Nid yw Swyddfa Archwilio Cymru yn adran weinidogol, ac nid yw'n adrodd i weinidogion neu eu swyddogion nac yn cael cyfarwyddiadau ganddynt
 - b Mae swyddogaeth a chyfrifoldebau'r Bwrdd a'i aelodaeth wedi eu pennu mewn statud
 - c Nid yw'r Bwrdd wedi sefydlu pwyllgor enwebiadau, ond y Bwrdd a'r Pwyllgor Taliadau Cydnabyddiaeth ac Adnoddau Dynol sy'n ymgymryd â'r swyddogaethau a ddisgrifir yn y Cod

24 Gellir gweld cofrestrau buddiannau ar gyfer aelodau unigol ein Bwrdd a'r Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol drwy ddefnyddio'r dolenni 'Darllenwch Fwy' ar dudalen Pwy yw pwy ein gwefan.

Adolygiad perfformiad ac effeithiolrwydd y Bwrdd

- 125 Yn 2020-21, comisiynodd y Bwrdd werthusiad annibynnol o'i effeithiolrwydd yn unol ag arferion da ac i gyflawni ymrwymiad a wnaed i'r Senedd. Ystyriodd y Bwrdd y canlyniadau ym mis Medi 2021. Daeth yr adolygiad i'r casgliad bod y Bwrdd yn gweithredu'n effeithiol, gyda meysydd o gryfder a oedd wedi ei alluogi i lywio'r sefydliad drwy gyfnod heriol unigryw. Roedd yr adroddiad yn cydnabod ymrwymiad y Bwrdd i welliant parhaus ac yn gwneud argymhellion ar gyfer datblygiad parhaus i wella:
- a Ei effeithiolrwydd fel tîm
 - b Ymgysylltu â rhanddeiliaid, yn fewnol ac yn allanol
 - c Prosesau'r bwrdd
- 126 Datblygodd y Bwrdd gynllun gweithredu i fynd i'r afael â'r meysydd allweddol a nodwyd ar gyfer eu gwella a chytunodd i gynnal hunanasesiad o'i effeithiolrwydd yn ddiweddarach yn 2022.
- 127 Fel rhan o'u gofynion adrodd blynyddol, mae pwyllgorau'r Bwrdd i gyd yn cwblhau hunanasesiad o'u heffeithiolrwydd. Mae'r Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg yn asesu ei hun o gymharu â'r egwyddorion arferion da a ddisgrifir yn Llawlyfr Pwyllgor Archwilio Trysorlys EM. Mae'r Pwyllgor Taliadau Cydnabyddiaeth ac Adnoddau Dynol wedi addasu'r asesiad hwnnw i sicrhau ei fod yn berthnasol ac yn gymesur â'i anghenion. Mae'r Bwrdd yn fodlon â chadernid yr asesiadau a'r cynnwys nad oes unrhyw faterion sy'n peri pryder.
- 128 Mae gan y Bwrdd broses ar waith ar gyfer cynnal arfarniadau perfformiad aelodau sy'n gweithredu ar gylch 12 i 18 mis. Fe'u cwblhawyd ddiwethaf ym mis Awst 2021. Mae'r Uwch-Gyfarwyddwr Annibynnol yn cwblhau arfarniad o berfformiad y Cadeirydd ar yr un cylch, gyda'r arfarniad hwnnw wedi'i gwblhau ym mis Hydref 2021.
- 129 Mae gan y Bwrdd gynllun dysgu a datblygu sy'n cael ei ddiweddarau'n flynyddol. Mae'r cynllun yn nodi'r trefniadau ar gyfer hyfforddiant cynefino ac ar gyfer diwallu anghenion dysgu a datblygu parhaus a nodwyd yn ystod y flwyddyn, gan gynnwys y rhai a nodwyd drwy'r broses arfarnu perfformiad.

Adroddiad y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg

- 130 Cyflwynodd y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg ei adroddiad blynyddol i'r Bwrdd a'r Swyddog Cyfrifyddu ym mis Mehefin 2022, gan grynhoi ei gasgliadau o'r gwaith a wnaed ganddo yn ystod 2021-22.
- 131 Rhoddodd y Pwyllgor sicrwydd ynghylch y canlynol:
- a mae'n ymddangos bod y trefniadau asesu risg a rheoli risg yn gadarn ac yn gweithredu'n effeithiol o fewn fframwaith polisi clir;
 - b mae'r adroddiadau ariannol yn gyson â gofynion Llawlyfr Adrodd Ariannol y Llywodraeth a pharatoir adroddiadau yn unol â pholisïau cyfrifyddu priodol;
 - c mae ei adolygiadau strategol o'r gofrestr risg yn awgrymu bod y fframwaith rheolaeth fewnol yn gweithredu'n effeithiol;
 - ch mae'r trefniadau llywodraethu ehangach ar gyfer nodi ac adrodd am gamweddau megis twyll a gwyngalchu arian yn gadarn ac yn unol ag arferion da;
 - d mae trefniadau gwrth-dwyll yn gadarn ac mae'r broses o integreiddio risgiau twyll o fewn y fframwaith risg a sicrwydd wedi'i chwblhau;
 - dd mae trefniadau seiberddiogelwch ymarferol yn gadarn ond rhoddwyd sicrwydd pellach drwy gael ardystiad allanol sef Cyber Essentials; ac
 - e mae'r archwilwyr mewnol ac allanol yn cynnig her adeiladol ac yn cyfrannu'n gadarnhaol yng nghyfarfodydd y Pwyllgor.
- 132 Roedd y Pwyllgor yn gwerthfawrogi'r gefnogaeth a gafodd gan y rheolwyr a'r archwilwyr mewnol ac allanol yn ystod y flwyddyn a bydd yn parhau i fonitro unrhyw gamau gweithredu sy'n weddill ac yn olrhain cynnydd â'i olrheiniwr.
- 133 O ran cryfder ei waith yn ystod y flwyddyn, gwnaeth y Pwyllgor yr argymhellion canlynol i'r Bwrdd a'r Swyddog Cyfrifyddu.
- a bod y Pwyllgor yn monitro'r gwaith o gyflawni'r rhaglen archwilio mewnol er mwyn sicrhau ei fod yn bodloni'r lefelau gwasanaeth y cytunwyd arnynt, yn cydnabod natur unigryw ein busnes, ac yn darparu ehangder a dyfnder sicrwydd priodol; a
 - b bod y Pwyllgor yn monitro'r broses o gymhwyso a gweithredu'r risg strategol a ddiweddarwyd a'r fframwaith sicrwydd, a'r canllawiau a'r dangosfwrdd cysylltiedig, er mwyn sicrhau ei fod yn darparu fframwaith rheoli cadarn ac addas i'r diben sy'n adlewyrchu gweithrediad ac uchelgeisiau Archwilio Cymru.

Adroddiad y Pwyllgor Taliadau Cydnabyddiaeth ac Adnoddau Dynol

- 134 Yn 2021-22, craffodd y Pwyllgor ar ystod eang o faterion ar draws sbectwm llawn ei gyloch gorchwyl. Roedd y rhain yn cynnwys:
- a ystyried ac argymhell strategaeth gyflogau mewn hinsawdd o chwyddiant cynyddol ac ymatebion i'r arolwg staff a ddangosodd ostyngiad mewn boddhad â phecyn cyflogau a buddion Swyddfa Archwilio Cymru;
 - b ystyried cynigion terfynol ar gyfer cynllun teithio a chynhaliaeth diwygiedig a oedd yn bodloni'r paramedrau gwerth am arian a bennwyd gan y Bwrdd;
 - c monitro cyfyngiadau capsiti yn y tîm Adnoddau Dynol a oedd wedi effeithio ar y broses o gyflawni ei waith, yn enwedig gweithgareddau o fewn cynllun cyflawni strategaeth y gweithlu; a
 - ch chynnal adolygiad o drefniadau dysgu a datblygu i archwilio'r rhesymau dros sgoriau isel yn arolygon staff 2019 a 2020 a pha un a yw dull Archwilio Cymru o ddysgu a datblygu yn parhau i fod yn addas i'r diben.
- 135 Roedd y Pwyllgor yn gwerthfawrogi bod y rheolwyr wedi:
- a ymgysylltu'n agored â'r Pwyllgor a mynd ati i geisio gwaith craffu a herio'r Pwyllgor;
 - b ymateb yn gadarnhaol i adborth ac awgrymiadau'r Pwyllgor.
- 136 Yn gyffredinol, mae'r Pwyllgor yn fodlon ar y cyfan bod trefniadau taliadau cydnabyddiaeth ac Adnoddau Dynol Swyddfa Archwilio Cymru:
- a yn cefnogi nodau strategol y Bwrdd;
 - b yn galluogi'r busnes i gael ei chynnal yn effeithlon, yn effeithiol ac yn ddarbodus gan gynnwys recriwtio, ysgogi a chadw staff; ac
 - c yn cydymffurfio â gofynion rheoliadol, gan gynnwys sicrhau bod y datgeliadau yn yr adroddiad taliadau cydnabyddiaeth blynyddol yn unol â gofynion cyfreithiol.

- 137 Fodd bynnag, mae'r Pwyllgor o'r farn bod rhagor i'w wneud yma i sicrhau bod manteision y trefniadau hyn yn cael eu gwireddu'n llawn, gan gynnwys:
- a monitro'r gwaith o ddatblygu a chyflawni strategaeth y gweithlu a sicrhau ei bod yn cyd-fynd â'r strategaeth bum mlynedd a'i chanlyniadau;
 - b monitro gweithrediad ac effaith y strategaeth lesiant a'r cynllun cyflawni ar draws y busnes er mwyn sicrhau bod gweithlu cryf a diogel ar waith i gyflawni rhaglen waith yr Archwilydd Cyffredinol;
 - c monitro a meincnodi taliadau cydnabyddiaeth a datblygu cyfres gadarn a deniadol o fanteision staff i ddenu a chadw staff talentog; ac
 - ch ystyried cynlluniau ar gyfer datblygu rheolwyr llinell i sicrhau bod staff yn cael eu rheoli'n dda yn gyson drwy alluoedd arweinyddiaeth cryfach.
- 138 Mae'r Pwyllgor yn fodlon nad yw'r adolygiad hunanasesu o'i effeithiolrwydd wedi datgelu unrhyw feysydd sy'n peri pryder.

Adroddiad yr Archwilydd Mewnol

- 139 Yn dilyn ymarfer tendro a gynhaliwyd o dan Fframwaith Ymgynghori ym Maes Rheoli Gwasanaethau Masnachol y Goron, penodwyd PricewaterhouseCoopers LLP yn archwilwyr mewnol Swyddfa Archwilio Cymru am y cyfnod tair blynedd 2018-19 i 2020-21. Cafodd y contract hwnnw ei ymestyn wedyn am flwyddyn arall ar gyfer 2021-22.
- 140 Paratôdd y Pennaeth Archwilio Mewnol strategaeth a chynllun archwilio mewnol ar gyfer 2021-22 a gymeradwywyd gan y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg yn ei gyfarfod ar 8 Mehefin 2021. Yn ystod 2021-22, cyhoeddwyd chwe adroddiad archwilio mewnol gan PricewaterhouseCoopers LLP.
- 141 Roedd y Pennaeth Archwilio Mewnol yn cynnal olrheiniwr er mwyn dilyn argymhellion archwilio a chamau gweithredu y cytunwyd arnynt yn ystod y flwyddyn.

Lefelau'r sicrwydd a ddarperir mewn barnau adroddiadau archwilio mewnol

Tabl sy'n rhestru'r adolygiadau archwilio mewnol a gynhaliwyd yn 2021-22 gan nodi dosbarthiad yr adroddiad o ran lefelau sicrwydd ar gyfer pob adolygiad, ochr yn ochr â chrynodeb o arsylwadau allweddol.

Adolygiad archwilio mewnol	Dosbarthiad yr adroddiad	Arsylwadau archwilio mewnol
Rheolaeth ariannol: y gyflogres ac asedau sefydlog	Risg isel	Mae prosesau'r gyflogres ac asedau sefydlog Archwilio Cymru yn gweithredu'n effeithiol ar hyn o bryd, ac ni welsom unrhyw broblemau wrth brofi dyddlyfrau y gyflogres, gwariant cyfalaf, cysoniadau asedau sefydlog, ychwanegiadau asedau sefydlog a gwarediadau, a phrofion a gwblhawyd dros fonitro gwariant.
Rheoli adnoddau	Risg isel	Mae rheoli adnoddau yn dibynnu'n drwm ar ddau unigolyn, eu profiad a'u gwybodaeth, gan arwain at ddibyniaeth ar unigolyn allweddol o fewn y sefydliad. Pe na bai'r naill neu'r llall ar gael, gallai hyn arwain at arafu neu amharu ar y broses fusnes ymhellach gan effeithio ar allbwn ymgysylltu ac enw da Archwilio Cymru. Hefyd, nid oes gan Archwilio Cymru broses eto i fonitro perfformiad gwirioneddol fesul cam ym mhob ymgysylltiad archwilio er mwyn penderfynu a yw'r rhagolygon adnoddau gwreiddiol yn parhau i fod yn ddilys ar sail amser real, er bod menter wedi'i chefnogi gan y Bwrdd i gyflwyno monitro a fydd yn gwneud hyn.
Seiberddiogelwch	Risg uchel	Roedd dau gam i'r asesiad: asesiad gliniadur ac adolygiad adeiladu. Cynhaliodd cam asesu'r gliniadur 90 o brofion gwahanol, gan ddefnyddio meincnod Centre for Internet Security Windows 10 ac arferion gorau'r Ganolfan Seiberddiogelwch Genedlaethol (NCSC): nodwn pe bai Archwilio Cymru yn cydymffurfio â holl ganllawiau'r NCSC, y byddai'n rhagori ar y safon sy'n ofynnol ar gyfer ardystiad Cyber Essentials Plus. Nododd ein hadolygiad un canfyddiad o risg uchel, tri o risg ganolig a thri o risg isel, nad ydynt yn anarferol yng nghyd-destun sefydliadau eraill yr ydym wedi cynnal adolygiadau tebyg ar eu cyfer.

Adolygiad archwilio mewnol	Dosbarthiad yr adroddiad	Arsylwadau archwilio mewnol
Rheoli newid	Risg ganolig	Mae Archwilio Cymru wedi llwyddo i ddechrau gweithredu tîm Rheoli Newid i alluogi'r sefydliad i fanteisio ar lefel o arbenigedd ar brosiectau newid. Mae'r Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol yn gweithredu cynllun strategol hirdymor sy'n dibynnu ar dîm Rheoli Newid cadarn ac integredig, a sefydliad 'wedi'i alluogi gan Newid', er mwyn bod yn llwyddiannus. Mae hyn yn cael ei lesteirio gan rai heriau diwylliannol a gwrthwynebiad i newid sy'n llesteirio gallu'r tîm Rheoli Newid i weithredu'n effeithiol.
Caffael	Risg isel	Cynhaliwyd cyfweiliadau a phrofion gennym mewn nifer o feysydd, gan ymdrin â'r rheolaethau allweddol o fewn y broses gaffael. Mae templedi manwl ar gael sy'n ymwneud â chamau'r broses gaffael, o achos busnes hyd at adroddiad tendr. Gwelsom fod y gweithgareddau ymgysylltu â'r farchnad a gynhaliwyd cyn i ymarfer caffael ddechrau yn achlysurol ac yn gyfyngedig i brosiectau mawr yn unig. Nid oes methodoleg ddiffiniedig ar gyfer yr hyn y dylid ei wneud fel rhan o'r gwaith cyn ymgysylltu hwn. Gellid gwella'r dogfennau allweddol sy'n nodi'r prif ofynion caffael hefyd er mwyn darparu mwy o wybodaeth neu wybodaeth gliriach am y defnydd o fframweithiau.
Llywodraethu corfforaethol	Risg isel	Ar lefel gyffredinol, ni nododd yr adolygiad hwn unrhyw ganfyddiadau sylweddol na risg uchel. Roedd yn ymddangos bod y meysydd llywodraethu corfforaethol a adolygwyd gennym wedi'u cynllunio'n briodol, wedi'u gweithredu'n ddigonol, ac roedd ganddynt drylwyredd da o ran meysydd arferion da. Nodwn fod arfer mewn rhai achosion yn fwy trylwyr nag y byddem yn ei ddisgwyl gan sefydliad o faint Archwilio Cymru. Fodd bynnag, o ystyried swyddogaeth a phroffil Archwilio Cymru yn y sector cyhoeddus yng Nghymru fel esiampl i gyrff eraill yn y sector cyhoeddus ei dilyn, efallai na fydd hyn yn amhriodol.

- 142 Yn ei ddatganiad sicrwydd blynyddol ar gyfer 2021-22, dywedodd y Pennaeth Archwilio Mewnol:

'Mae trefniadau llywodraethu, rheoli risgiau a rheolaeth o ran meysydd sy'n bwysig i'r busnes yn foddhaol ar y cyfan. Fodd bynnag, ceir rhai meysydd gwendidau a/neu ddiffyg cydymffurfio yn y fframwaith llywodraethu, rheoli risgiau a rheolaeth a allai achosi risg o ran cyflawni amcanion. Mae angen rhai gwelliannau yn y meysydd hynny i wella digonolrwydd a/neu effeithiolrwydd y fframwaith llywodraethu, rheoli risgiau a rheolaeth.'

Risk appetite and management

- 143 Wrth gynnal ein busnes, rydym wedi ymrwymo i gymhwyso'r egwyddorion arferion gorau a'r canllawiau a nodir yn Rheoli Arian Cyhoeddus Cymru a Orange Book Llywodraeth y DU ar gyfer nodi, gwerthuso a rheoli risgiau'n gosteffeithiol.
- 144 Parodrwydd i dderbyn risg yw faint o risg yr ydym yn barod i'w chymryd wrth geisio cyflawni ein diben a'n huchelgeisiau yn effeithiol. Drwy sefydlu ein parodrwydd i dderbyn risg, gallwn sicrhau bod yr adnodd a ddefnyddir ar gyfer risgiau lliniarol yn gymesur.
- 145 O ystyried natur ein busnes, mae ein parodrwydd i gymryd risgiau mewn meysydd fel annibyniaeth ac ansawdd archwilio, safonau moesegol a phriodoldeb, llywodraethu gwybodaeth a seiberddiogelwch, cyfreithlondeb, parhad busnes, iechyd a llesiant staff, a rheolaeth ariannol ein hunain, yn gymharol isel.
- 146 Mewn meysydd eraill, megis ceisio cynyddu ein perthnasedd, ein dylanwad a'n heffaith, a datblygiad proffesiynol ein gweithlu, rydym yn barod i dderbyn mwy o risg i fanteisio ar gyfleoedd i ddilyn ein huchelgeisiau.
- 147 Ceir crynodeb lefel uchel o'n parodrwydd i dderbyn risg yn yr arddangosyn isod, sy'n darparu'r pwynt cyfeirio y byddwn yn cymharu meincnodi gweithgarwch rheoli risg a lliniaru o fewn y sefydliad ag ef.

Categoriâu parodrwydd i dderbyn risg	Sgoriau parodrwydd i dderbyn risg			
Ein hawydd i gymryd camau neu benderfyniadau (o bosibl wrth geisio buddion eraill) a allai effeithio ar y canlynol:	Osgoi Mae osgoi risg yn amcan allweddol. Rydym yn fodlon derbyn risg gyfyngedig iawn yn unig.	Gochelgar Dewis opsiynau diogel sydd â lefel isel o risg gweddilliol. Gallai'r opsiynau hyn gynnig potensial cyfyngedig yn unig o ran gwobr.	Agored Yn barod i ystyried pob opsiwn posibl a dewis un sy'n cydbwysu risg gweddilliol â lefel ddymunol o wobwr.	Awyddus Yn awyddus i fod yn arloesol a dewis opsiynau sy'n cynnig gwobrau uchel er gwaethaf y posibilrwydd o risg gynhenid.
Annibyniaeth ac ansawdd archwilio	✓			
Safonau moesegol a phriodoldeb	✓			
Llywodraethu gwybodaeth a seiberddiogelwch	✓			
Cydymffurfiaeth gyfreithiol	✓			
Parhad busnes		✓		
Iechyd a llesiant staff		✓		
Rheolaeth ariannol a gwerth am arian		✓		
Cynllunio a datblygu'r gweithlu			✓	
Perthnasedd, dylanwad ac effaith				✓

Rheoli risg a fframwaith rheolaeth

- 148 Mae'r Bwrdd yn goruchwyllo'r gwaith o reoli risg yn Archwilio Cymru ac mae'n derbyn ac yn ystyried cofrestr risg strategol ac adroddiad sy'n crynhoi unrhyw newidiadau arwyddocaol i broffil risg y sefydliad ym mhob un o'i gyfarfodydd.
- 149 Cefnogir y Bwrdd gan y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg, y mae ei gyfrifoldebau'n cynnwys adolygu a chynghori'r Bwrdd ar:
- a Ei strategaeth risg, gan gynnwys dull Archwilio Cymru o bennu ei pharodrwydd i dderbyn risg
 - b Y prosesau asesu risgiau cyffredinol sy'n llywio'r gwaith o wneud penderfyniadau gweithredol
 - c Ymatebolrwydd y rheolwyr i asesiadau risg
- 150 Mae'r Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol yn gyfrifol am gynnal polisiâu a systemau rheoli risg a rheolaeth fewnol cadarn, ac am reoli risgiau strategol o ddydd i ddydd sy'n ymwneud â swyddogaethau'r Archwilydd Cyffredinol a/neu Swyddfa Archwilio Cymru. Ar gyfer pob un o'r prif risgiau y mae'r sefydliad yn eu hwynebu, mae'r Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol yn asesu lefelau'r risg weddilliol yr ydym yn barod i'w goddef.
- 151 Mae'r Swyddog Cyfrifyddu yn cynghori'r Bwrdd a'i bwyllgorau ar y system rheolaeth fewnol ac fe'i cefnogir i wneud hynny gan y Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol.

Asesiad risg

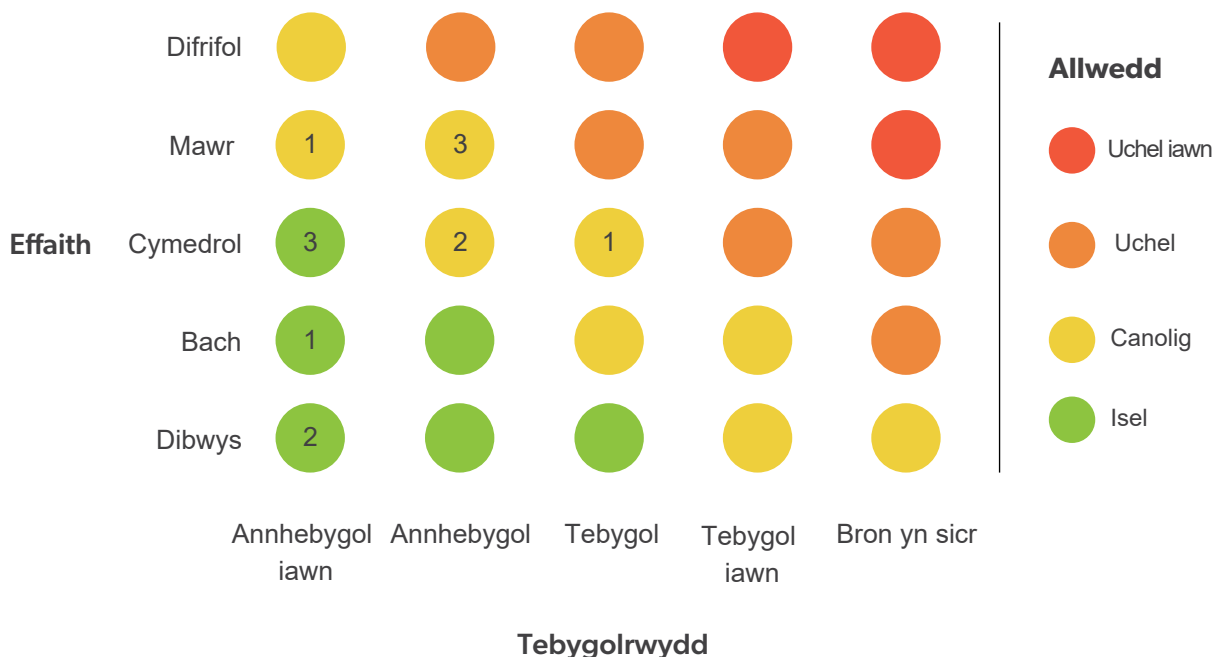
- 152 Ym mhob un o'i gyfarfodydd yn 2021-22, ystyriodd y Bwrdd grynoded o'r risgiau strategol allweddol a wynebir gan y sefydliad, ochr yn ochr ag adroddiad cofrestr risgiau strategol rhyngweithiol manylach wnaeth y canlynol:
- a darparu asesiad o lefelau cynhenid o risg a neilltuo targedau risg;
 - b disgrifio'r rheolaethau allweddol a roddwyd ar waith i liniaru tebygolrwydd o risg ac effaith risg, ochr yn ochr â ffynonellau sicrwydd cysylltiedig;
 - c darparu asesiad o'r lefelau risg gweddilliol a lefelau sicrwydd;
 - ch nodi symudiadau risg a thynnu sylw at newidiadau a wnaed i'r rheolaethau lliniaru ers cyfarfod diwethaf y Bwrdd; a
 - d chrynhai cynnwys y gofrestr trwy broffiliau a mapiau gwres risgiau cynhenid a gweddilliol.

- 153 Roedd nifer o risgiau strategol allweddol yn amrywio yn ystod y flwyddyn gan beri i'r Bwrdd a'r Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol roi llawer o'u hamser i ymdrin â nhw. Roedd y rhain yn cynnwys risgiau sy'n gysylltiedig â:
- a datblygu cynllun strategol pum mlynedd ar gyfer cyflawni ein huchelgeisiau;
 - b rheoli pwysau llwyth gwaith a chefnogi cydnerthedd a llesiant staff drwy gydol y pandemig;
 - c sefydlu cynnig dysgu a datblygu cadarn a chynllunio olyniaeth mwy effeithiol;
 - ch seiberddiogelwch, ein seilwaith TG a sicrhau parhad busnes; a
 - d chwblhau cynllun teithio a chynhaliaeth amgen sy'n addas i'r diben ar gyfer ffyrdd 'normal newydd' o weithio ac sy'n cynrychioli gwerth da am arian.
- 154 Rwy'n fodlon bod y risgiau hyn wedi cael eu monitro a'u rheoli'n effeithiol yn ystod y flwyddyn.
- 155 Yn 2021-22, parhaodd y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg i gyflawni'r gwaith o graffu ar y cofrestrau risg strategol a gweithredol, gan gynnwys drwy brofi risgiau unigol, rheolaethau a ffynonellau sicrwydd, er mwyn penderfynu a oedd y trefniadau rheoli risgiau yn gadarn yn gyffredinol. Roedd y Pwyllgor yn fodlon bod ei adolygiadau manwl yn dangos yr ymddengys fod trefniadau rheoli risgiau Swyddfa Archwilio Cymru yn gweithredu'n effeithiol.
- 156 Cafodd nifer o risgiau eu rheoli'n llwyddiannus a'u dileu oddi ar y gofrestr risgiau strategol yn ystod 2021-22. Roedd y risgiau naill ai wedi'u cau'n llwyr neu wedi'u hail-fframio a'u dad-ddwysáu ar y gofrestr risgiau gweithredol er mwyn eu rheoli'n barhaus gan yr arweinydd risgiau perthnasol.

- 157 Rydym hefyd yn wynebu nifer o risgiau sydd newydd eu nodi wrth i ni symud ymlaen i 2022-23, ac adlewyrchir y rhain yn ein cofrestr risg strategol. Mae'r rhain yn cynnwys risgiau sy'n gysylltiedig â'r canlynol:
- a dysgu o'n profiadau gweithio o bell, gwella'r ffordd yr ydym yn gweithio fel Archwilio Cymru effeithlon a chysylltiedig, a sicrhau'r cyfleoedd gorau ar gyfer y ffyrdd o weithio yn y dyfodol;
 - b sicrhau bod ein trefniadau rheoli ansawdd yn cydymffurfio â safonau rheoli ansawdd newydd a bod ein gwaith archwilio yn parhau i fod yn unol ag arfer proffesiynol gorau;
 - c sicrhau bod trefniadau archwilio cyhoeddus yng Nghymru yn cael eu hystyried yn briodol mewn unrhyw newidiadau a gynigir ar gyfer proffesiwn archwilio ehangach y DU; ac
 - ch ein gallu i recriwtio a chadw'r staff archwilio gofynnol gyda'r sgiliau angenrheidiol ar bob gradd, gan ystyried prinder yn y farchnad leol, genedlaethol a rhyngwladol.
- 158 Byddaf yn parhau i sicrhau bod risgiau'n cael eu rheoli'n dda ar y cyfan, y bydd camau priodol ar waith i fynd i'r afael â nhw lle bo gwendidau, a bod rheolaethau mewnol Swyddfa Archwilio Cymru yn cael eu hadolygu'n rheolaidd er mwyn sicrhau eu bod yn parhau i fod yn effeithiol.

Ein proffil risgiau strategol

- 159 Darperir crynodeb o'n proffil risg strategol ar 1 Mehefin 2022 yn y 'map gwres' canlynol, sy'n amlygu nifer y risgiau strategol a'r lefelau risg gweddilliol a aseswyd ar ôl cymhwyso rheolaethau i liniaru eu heffaith a'u tebygolrwydd.

Llywodraethu gwybodaeth

- 160 Yn rhinwedd fy swydd yn Archwilydd Cyffredinol, mae gennyf fynediad eang at wybodaeth er mwyn gallu cyflawni fy swyddogaethau archwilio. Mae'r hawl iau mynediad statudol pwerus hyn yn dod â chyfrifoldeb gyda nhw i sicrhau bod yr wybodaeth a gaf i ac y caiff Swyddfa Archwilio Cymru, yn cael ei diogelu'n briodol.
- 161 Yn fy swyddogaeth yn Brif Weithredwr, rwy'n atebol i'r Bwrdd am lywodraethu gwybodaeth Swyddfa Archwilio Cymru, yn ogystal â bod yn rheolwr data fy hun fel Archwilydd Cyffredinol. Rwyf wedi dirprwyo'r ddwy swyddogaeth i Gyfarwyddwr Gweithredol y Gwasanaethau Corfforaethol.
- 162 Er mwyn helpu i sicrhau ein bod yn bodloni gofynion diogelu data a chyfrifoldebau eraill dros ddiogelu gwybodaeth, mae gan Swyddfa Archwilio Cymru Bolisi Llywodraethu Gwybodaeth a Pholisi Diogelu Gwybodaeth. Mae'r polisiâu hyn yn nodi cyfrifoldebau staff, gofynion prosesu, trefniadau monitro ac adrodd, a gwybodaeth am sut y gall staff gael cymorth ac arweiniad pellach.
- 163 Daeth adroddiad blynyddol yr Uwch Berchennog Risg Gwybodaeth ar gyfer 2021-22 i'r casgliad bod ein trefniadau llywodraethu gwybodaeth cyffredinol yn effeithiol. Fodd bynnag, mae rhai gwendidau o ran deall rolau a chyfrifoldebau a allai danseilio'r sefyllfa honno. Yn benodol, mae rôl y Perchennog Asedau Gwybodaeth yn faes lle mae diffyg gwybodaeth eang, ac mae angen gwerthfawrogi a deall y cyfrifoldeb am asesu'r effaith ar ddiogelu data yn ehangach. Ym mis Mehefin 2022, cymeradwyodd y Bwrdd gyfres o argymhellion i fynd i'r afael â'r gwendidau hyn.

Diogelu data

- 164 Mae diogelu data personol yn arbennig o bwysig, ac yn ystod y flwyddyn mae'r sefydliad wedi parhau i weithio er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth â deddfwriaeth diogelu data – Rheoliad Cyffredinol y DU ar Ddiogelu Data (GDPR) a Deddf Diogelu Data 2018. Mae'r gwaith hwn wedi cynnwys:
- a darparu hyfforddiant a chanllawiau diogelu data i staff ar draws y sefydliad;
 - b sicrhau bod cofnodion priodol yn cael eu cadw am yr wybodaeth personol a brosesir gan Swyddfa Archwilio Cymru, dibenion y gwaith prosesu, y sail gyfreithiol dros brosesu, y manylion cadw data yn ogystal â manylion mesurau diogelwch technegol a sefydliadol;
 - c mynd i'r afael â materion cydymffurfio a nodir gan raglen fonitro'r Swyddog Diogelu Data; a
 - ch chynnal asesiadau o'r effaith diogelu data ar ffurfiau newydd a ffyrdd newydd o brosesu data, gan gynnwys, er enghraifft, dulliau newydd o gael gafeael ar wybodaeth ar gyfer archwiliad ariannol yn unol â datblygu safonau cyfrifyddu.

- 165 Rydym yn cadw cofnodion o ddigwyddiadau diogelwch gwybodaeth, megis mynediad at wybodaeth heb awdurdod neu golli gwybodaeth yn ddamweiniol. Mae pob digwyddiad yn ystod y flwyddyn wedi bod o natur fach, ac nid ydym wedi gwneud unrhyw adroddiadau am achosion o dorri rheolau risg uchel i Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth. Rydym yn annog staff i adrodd cyn gynted ag y byddant yn dod yn ymwybodol o doriad, ac rydym yn parhau i weithio i gynnal a gwella ein prosesau mewnol a chryfhau ein diogelwch technegol er mwyn mynd i'r afael â gwendidau posibl.

Bod yn agored ac yn dryloyw

- 166 Rydym wedi ymrwmo i fod yn agored ac yn dryloyw yn y ffordd yr ydym yn gweithredu fel busnes ac rydym wedi mabwysiadu Cynllun Cyhoeddi Enghreifftiol y Comisiynydd Gwybodaeth. Mae'r Cynllun yn ein hymrwymo i sicrhau bod gwybodaeth benodol, fel cofnodion y Bwrdd, ar gael fel mater o drefn i'r cyhoedd.
- 167 Ym flwyddyn ariannol 2021-22, cawsom 48 o geisiadau am wybodaeth, gan gynnwys pedwar cais gan unigolion a oedd yn arfer eu hawliau mynediad gan y testun o dan gyfreithiau diogelu data. Gwnaethom fodloni'r dyddiad cau statudol o 20 diwrnod gwaith ar gyfer 39 o geisiadau a oedd yn ymwneud â'r Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth. Gohiriwyd dau gais y tu hwnt i'r amserlen statudol oherwydd absenoldeb staff ac oedi mewnol wrth gydnabod gohebiaeth fel cais rhyddid gwybodaeth. Ni wnaethom ymateb i dri chais gan eu bod yn dod o fewn yr eithriad yn ymwneud â cheisiadau blinderus. Gwnaethom ymateb i dri o'r pedwar cais mynediad gan y testun am wybodaeth o fewn mis. Ar gyfer y cais sy'n weddill, gohiriwyd ein hymateb oherwydd maint a chymhlethdod y deunydd dan sylw, ynghyd â chyfyngiadau o ran adnoddau.
- 168 Er ein bod yn deall bod un a wnaeth gais wedi cwyno wrth Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth, nid oeddem yn destun unrhyw adolygiadau gan y Comisiynydd Gwybodaeth yn 2021-22 o ran ein ffordd o ymdrin â cheisiadau.

Chwythu'r chwiban (mewnol)

- 169 Anogir holl staff Swyddfa Archwilio Cymru i godi materion sy'n peri pryder ynghylch camweddau sy'n dod i'w sylw tra byddant yn y gwaith. Mae'r Bwrdd o'r farn bod nodi camweddau yn fewnol yn gyfraniad pwysig at reoli risg gorfforaethol a sicrhau llywodraethu da.
- 170 Mae gennym bolisi chwythu'r chwiban mewnol sefydledig sy'n adlewyrchu darpariaethau Deddf Datgelu er Lles y Cyhoedd 1998, yn nodi'r mecanwaith ar gyfer codi materion o'r fath, ac yn berthnasol i staff Swyddfa Archwilio Cymru a'r holl contractwyr ac eraill sy'n gweithio i Swyddfa Archwilio Cymru mewn unrhyw swydd.
- 171 Yn 2021-22 cawsom dri datgeliad o faterion sy'n peri pryder, ac mae'r rhain ar wahanol gamau ymchwilio.
- 172 Er mwyn asesu effeithiolrwydd ein trefniadau chwythu'r chwiban, rydym yn ystyried hyder staff yn y trefniadau, a'r hyn rydym wedi'i ddysgu o ddatgeliadau blaenorol.
- 173 Ar gyfer y flwyddyn gyntaf yn olynol, gofynnwyd i staff yn ein harolwg staff ym mis Hydref 2021 (yr ymatebodd 84% o'r staff iddo), i raddio eu hymateb i'r datganiad canlynol ar raddfa o cytuno'n gryf i anghytuno'n gryf: 'Rwy'n hyderus, pe bawn yn codi pryder o dan drefniadau chwythu'r chwiban fy sefydliad, y byddai'n cael ei ymchwilio'n briodol. ' Atebodd 78% o'r rhai a gwblhaodd yr arolwg 'yn cytuno'n gryf' neu'n 'cytuno' i'r cwestiwn hwn, a gwnaeth 13% arall nodi 'ddim yn cytuno nac yn anghytuno' (yn arolwg Hydref 2019, y ffigurau cyfatebol oedd 79% ac 14% yn y drefn honno). Er bod y canlyniad hwn yn dangos bod y trefniadau'n parhau i fod yn hyderus, mae'n awgrymu bod angen parhaus am waith i sicrhau bod yr holl staff yn ymwybodol o'r trefniadau hynny ac yn hyderus ynddynt.
- 174 Er gwaethaf y pandemig yn ei gwneud yn ofynnol i staff weithio o bell am y rhan fwyaf o 2021-22, gwnaethom barhau i flaenoriaethu codi ymwybyddiaeth ar gyfer ein trefniadau chwythu'r chwiban o fewn ein rhaglen hyfforddi i ddechreuwyd newydd.

Cydnabyddiaeth Ariannol ac adroddiad staff

Adroddiad ar gydnabyddiaeth ariannol

Archwilydd Cyffredinol Cymru

- 175 Y Senedd sy'n pennu tâl yr Archwilydd Cyffredinol ac, yn unol â Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013, caiff ei dalu'n uniongyrchol o Gronfa Gyfunol Cymru yn hytrach na chael ei dalu gan Swyddfa Archwilio Cymru. Er mwyn bod yn dryloyw, datgelir cydnabyddiaeth ariannol yr Archwilydd Cyffredinol yn yr adroddiad hwn ar gydnabyddiaeth ariannol. Yr Archwilydd Cyffredinol hefyd yw Prif Weithredwr a Swyddog Cyfrifyddu Swyddfa Archwilio Cymru.
- 176 Penodwyd yr Archwilydd Cyffredinol presennol, Adrian Crompton, gan y Frenhines a daeth i'w swydd ar 21 Gorffennaf 2018 am gyfnod anadnewyddadwy o wyth mlynedd.

Costau cyflog a phensiwn yr Archwilydd Cyffredinol

	2021-22		2020-21	
	Cyflog gros	Cyfraniadau pensiwn cyflogwr	Cyflog gros	Cyfraniadau pensiwn cyflogwr
	£	£	£	£
Adrian Crompton	150,000	45,450	150,000	45,450

Bwrdd Swyddfa Archwilio Cymru

- 177 Mae Bwrdd Swyddfa Archwilio Cymru yn cynnwys pum aelod anweithredol a benodir gan y Senedd, dau aelod etholedig sy'n gyflogeion, Archwilydd Cyffredinol Cymru a'i aelod enwebedig sy'n gyflogai, sef Cyfarwyddwr Gweithredol y Gwasanaethau Corfforaethol ar hyn o bryd.
- 178 Nid yw cydnabyddiaeth ariannol aelodau anweithredol Bwrdd Swyddfa Archwilio Cymru yn bensiynadwy ac fe'i pennir gan y Senedd. Yn achos y Cadeirydd, telir y gost yn uniongyrchol o Gronfa Gyfunol Cymru, yn unol â Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013. Er mwyn bod yn fwy tryloyw, datgelir tâl y Cadeirydd yn yr adroddiad hwn.
- 179 Penodwyd y ddau aelod etholedig sy'n gyflogeion gan aelodau anweithredol y Bwrdd, yn dilyn pleidlais staff. Pennir y lwfans a gânt ar gyfer eu dyletswyddau sy'n gysylltiedig â'r Bwrdd gan aelodau anweithredol y Bwrdd a'u datgelu yn yr adroddiad hwn.
- 180 Nid yw'r Archwilydd Cyffredinol a Chyfarwyddwr y Gwasanaethau Corfforaethol yn cael unrhyw lwfansau ychwanegol ar gyfer eu dyletswyddau sy'n gysylltiedig â'r Bwrdd.

Mae'r wybodaeth ar dudalennau 86 i 95 yn yr Adroddiad ar Gydnabyddiaeth Ariannol a Staff yn destun archwiliad

Cyfanswm y gydnabyddiaeth ariannol ar gyfer aelodau Bwrdd Swyddfa Archwilio Cymru

	Tâl/Lwfans		Treuliau treth-gynhwysol ²⁵		Cyfanswm y gydnabyddiaeth ariannol	
	2021-22	2020-21	2021-22	2020-21	2021-22	2020-21
	£	£	£	£	£	£
Aelodau'r Bwrdd ar 31 Mawrth						
Lindsay Foyster (Chair) ²⁶	25,000	18,212	—	—	25,000	18,212
David Francis	12,500	12,500	—	—	12,500	12,500
Alison Gerrard	12,500	12,500		33	12,500	12,533
Elinor Gwynn ²⁷	12,500	6,250	—	—	12,500	6,250
Ian Rees ²⁸	12,500	5,712	59	—	12,559	5,712
Anne Beegan ²⁹	4,167	4,167	—	—	4,167	4,167
Adam Marshall ²⁹	2,912	—		—	2,912	—

25 Gall aelodau'r Bwrdd a'r pwyllgor anweithredol wneud cais am gostau teithio a threuliau ar gyfer busnes sy'n gysylltiedig ag Archwilio Cymru. Caiff atebolrwydd treth personol y treuliau hyn ei bennu gan Swyddfa Archwilio Cymru.

26 Penodwyd Lindsay Foyster yn Gadeirydd Swyddfa Archwilio Cymru ar 17 Hydref 2020. Talwyd ei chydabyddiaeth ariannol fel aelod o'r Bwrdd (£6,787) gan Swyddfa Archwilio Cymru. Cafodd ei chydabyddiaeth ariannol fel Cadeirydd (£11,425) ei dalu'n uniongyrchol gan Gronfa Gyfunol Cymru.

27 Penodwyd Elinor Gwynn i'r Bwrdd ar 1 Hydref 2020.

28 Penodwyd Ian Rees i'r Bwrdd ar 17 Hydref 2020.

29 Anne Beegan ac Adam Marshall yw aelodau'r Bwrdd sy'n gyflogaion. Mae'r lwfansau a ddatgelir uchod yn ymwneud â dyletswyddau aelodau'r Bwrdd yn unig. Etholwyd Adam Marshall yn Aelod o'r Bwrdd sy'n gyflogai yn Gorffennaf 2021 yn dilyn ymadawiad Amanda Hughes.

	Tâl/Lwfans		Treuliau treth-gynhwysol ²⁵		Cyfanswm y gydnabyddiaeth ariannol	
	2021-22	2020-21	2021-22	2020-21	2021-22	2020-21
	£	£	£	£	£	£
Aelodau blaenorol y Bwrdd						
Isobel Everett (Cyn Gadeirydd) ³⁰	—	13,575	—	—	—	13,575
Bill Richardson ³¹	—	6,250	—	—	—	6,250
Amanda Hughes ³²	891	4,167	—	—	891	4,167
Cyfanswm	82,970	83,333	59	33	83,029	83,366

30 Daeth cyfnod swydd Isobel Everett fel Cadeirydd i ben ar 16 Hydref 2020.

31 Ymddiswyddodd Bill Richardson o'r Bwrdd ar 30 Medi 2020.

32 Roedd Amanda Hughes yn aelod o'r Bwrdd cyflogedig nes iddi adael Archwilio Cymru ym mis Mehefin 2021. Mae'r lwfansau a ddatgelir uchod yn ymwneud â dyletswyddau aelodau'r Bwrdd yn unig.

Aelodau anweithredol o'r pwyllgor

- 181 Penododd Bwrdd Swyddfa Archwilio Cymru aelod annibynnol o'i Bwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg (ARAC).

Cyfanswm y gydnabyddiaeth ariannol ar gyfer aelodau ARAC

	Tâl/Lwfans		Treuliau treth-gynhwysol		Cyfanswm y gydnabyddiaeth ariannol	
	2021-22	2020-21	2021-22	2020-21	2021-22	2020-21
	£	£	£	£	£	£
Dianne Thomas ³³	1,250	5,000	—	—	1,250	5,000
Andrew Clark ³⁴	3,750	—	—	—	3,750	—
Cyfanswm	5,000	5,000	—	—	5,000	5,000

Staff Swyddfa Archwilio Cymru

- 182 Mae polisi cyflog Swyddfa Archwilio Cymru a manylion ystodau cyflog yr holl staff ar gael ar ein [gwefan](#).
- 183 Cyflogir pob aelod o staff gan Swyddfa Archwilio Cymru ar unrhyw delerau ac amodau a benderfynir gan y Bwrdd. Mae cydnabyddiaeth ariannol pob aelod o staff yn cael ei hadolygu o bryd i'w gilydd o dan strategaethau a bennir gan y Bwrdd ac mewn ymgynghoriad ag undebau llafur o dan gytundeb cyfunol. Mae tâl yn bensiynadwy o dan Gynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil (PCSPS).
- 184 Mae staff Swyddfa Archwilio Cymru fel arfer yn dal penodiadau sy'n benagored, oni bai eu bod ar gontactau cyfnod penodol. Byddai terfynu'n gynnar, ac eithrio ar gyfer camymddwyn, yn golygu y byddai'r unigolyn yn cael iawndal fel y nodir yng Nghynllun Iawndal y Gwasanaeth Sifil.

33 Ymddiswyddodd Dianne Thomas fel aelod annibynnol o ARAC ym mis Mehefin 2021.

34 Penodwyd Andrew Clark yn aelod annibynnol o ARAC ar 1 Gorffennaf 2021.

- 185 Nid yw Swyddfa Archwilio Cymru yn talu taliadau bonws sy'n gysylltiedig â pherfformiad i unrhyw aelod o staff ond mae ganddo drefniadau arfarnu perfformiad sy'n atal cynyddrannau cyflog os yw perfformiad yn llai na boddhaol nes iddynt gyrraedd brig eu band cyflog.
- 186 Yn ystod 2021-22, ni wnaed unrhyw daliadau i aelodau blaenorol o staff y byddai eu tâl wedi'i ddatgelu. (2020-21: Dim).

Cyfanswm y tâl ar gyfer uwch reolwyr

- 187 Details of the remuneration and pension interests of Director members of the Executive Leadership Team are provided in the following table. Employee members attend meetings of the Executive Leadership Team on a rotational basis, receive no additional remuneration for these duties and membership of the Executive Leadership Team does not form a substantive part of their role, and hence their salaries are not disclosed here.

Blwyddyn hyd at 31 Mawrth 2022

	Cyflog ³⁵	Budd Pensiwn ³⁶	Cyfanswm y ffigur unigol o gydnabyddiaeth ariannol
	Bandiau o £5,000	I'r £1,000 agosaf	Bandiau o £5,000
Kevin Thomas	120-125	21	140-145
Ann-Marie Harkin	100-105	93	195-200
Anne-Louise Clark	95-100	39	135-140

35 Cyflog yn cynnwys misol lwfans gweithio gartref di-dreth o £26 a delir i bob gweithiwr.

36 Cyfrifir gwerth y buddion pensiwn a gronnwyd yn ystod y flwyddyn fel y cynnydd gwirioneddol mewn pensiwn wedi'i luosi ag 20. Nid yw'r cynnydd gwirioneddol yn cynnwys cynnydd oherwydd chwyddiant nac unrhyw gynnydd neu ostyngiadau o ganlyniad i drosglwyddo hawliau pensiwn.

Blwyddyn hyd at 31 Mawrth 2021

	Cyflog³⁷	Treuliau Trethadwy³⁸	Budd Pensiwn	Cyfanswm y ffigur unigol o
	Bandiau o £5,000	I'r £100 agosaf	I'r £1,000 agosaf	Bandiau o £5,000
Aelodau presennol y Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol				
Kevin Thomas	120-125	1,400	53	175-180
Ann-Marie Harkin ³⁹	95-100	—	56	150-155
Anne-Louise Clark ⁴⁰	10-15	—	5	15-20
Cyn-aelodau o'r Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol				
Anthony Barrett ⁴¹	60-65	—	27	85-90
Mike Usher ⁴²	50-55	—	28	80-85
Steve O'Donoghue ⁴³	85-90	—	81	170-175

188 Cyhoeddir gwybodaeth am dreuliau aelodau'r Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol ar ein gwefan.

37 Yn cynnwys cyflog gros a lwfans teithio yn 2020-21.

38 Sef gwerth treth-gynhwysol taliadau ar gyfer teithio i brif le gwaith (2020-21 yn unig).

39 Penodwyd Ann-Marie Harkin yn Gyfarwyddwr Gweithredol y Gwasanaethau Archwilio ar 1 Mawrth 2021. Cyn y dyddiad hwnnw roedd yn aelod Gyfarwyddwr o'r Tîm Arwain Gweithredol.

40 Ymunodd Anne-Louise Clark ag Archwilio Cymru ar 15 Chwefror 2021 (cyflog cyfwerth â blwyddyn gyfan yn yr ystod 95-100).

41 Gadawodd Anthony Barrett Archwilio Cymru ym mis Medi 2020 (cyflog cyfwerth â blwyddyn gyfan yn yr ystod 120-125). Yn ogystal â'r cyflog a ddatgelwyd uchod, derbyniodd daliad iawndal ymadael gwirfoddol o £178,449.

42 Gadawodd Mike Usher Archwilio Cymru ym mis Medi 2020 (cyflog cyfwerth â blwyddyn lawn yn yr ystod 105-110). Yn ogystal â'r cyflog a ddatgelwyd uchod, derbyniodd daliad iawndal ymadael gwirfoddol o £140,000.

43 Gadawodd Steve O'Donoghue Archwilio Gadawodd Steve O'Donoghue Archwilio Cymru ym mis Chwefror 2020 (cyflog cyfwerth â blwyddyn lawn yn yr ystod 100-105).

Hawliau pensiwn ar gyfer aelodau'r Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol

- 189 Fel pob aelod o staff, mae gan aelodau'r Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol fynediad i Brif Gynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil. Mae manylion y cynllun hwn i'w gweld yn www.civilservicepensionscheme.org.uk.
- 190 Mae hawliau pensiwn aelodau'r Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol i'w gweld isod.

	Pensiwn cronedig ar oedran pensiwn ar 31 Mawrth 2022	Cynnydd gwirioneddol mewn pensiwn ar oedran pensiwn	CETV ar 31 Mawrth 2022	CETV ar 31 Mawrth 2021	Cynnydd gwirioneddol mewn CETV
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Kevin Thomas	70-75	0-2.5	1,220	1,151	3
Ann-Marie Harkin	40-45 a chyfandaliad o 105- 110	2.5-5 a chyfandaliad o 5-7.5	922	791	80
Anne- Louise Clark	0-5	0-2.5	37	4	26

Gwerth Trosglwyddo Cyfwerth ag Arian Parod (CETV)

- 191 Gwerth Trosglwyddo Cyfwerth ag Arian Parod (CETV) yw gwerth cyfalafol buddion y cynllun pensiwn a gronwyd gan aelod ar adeg benodol a asesir gan actiwari. Y buddion a gaiff ei brisio yw buddion cronedig yr aelod ac unrhyw bensiwn priod amodol sy'n daladwy o'r cynllun. Mae CETV yn daliad a wneir gan gynllun neu drefniant pensiwn i sicrhau buddion pensiwn mewn cynllun neu drefniant pensiwn arall pan fydd yr aelod yn gadael cynllun ac yn dewis trosglwyddo'r buddion a gronwyd yn ei gynllun blaenorol. Mae'r ffigurau pensiwn a ddangosir yn ymwneud â'r buddion y mae'r unigolyn wedi'u cronni o ganlyniad i gyfanswm eu haelodaeth o'r cynllun pensiwn, nid dim ond eu gwasanaeth mewn swydd uwch y mae datgeliad yn berthnasol iddo.

- 192 Mae'r ffigurau'n cynnwys gwerth unrhyw fudd pensiwn mewn cynllun neu drefniant arall y mae'r aelod wedi'i drosglwyddo i drefniadau pensiwn y Gwasanaeth Sifil. Maent hefyd yn cynnwys unrhyw fuddion pensiwn ychwanegol a gronnwyd gan yr aelod o ganlyniad i brynu buddion pensiwn ychwanegol ar eu cost eu hunain. Caiff CETV eu cyfrifo yn unol â Rheoliadau Cynlluniau Pensiwn Galwedigaethol (Gwerthoedd Trosglwyddo) (Diwygio) 2008 ac nid ydynt yn ystyried unrhyw ostyngiad gwirioneddol neu bosibl mewn buddion sy'n deillio o Dreth Lwfans Oes a allai fod yn ddyledus pan fydd buddion pensiwn yn cael eu cymryd.

Cynnydd gwirioneddol mewn CETV

- 193 Mae hyn yn adlewyrchu'r cynnydd mewn CETV sy'n cael ei ariannu gan y cyflogwr. Nid yw'n cynnwys y cynnydd mewn pensiwn cronedig oherwydd chwyddiant, cyfraniadau a dalwyd gan y cyflogai (gan gynnwys gwerth unrhyw fuddion a drosglwyddwyd o gynllun neu drefniant pensiwn arall) ac mae'n defnyddio ffactorau prisiau'r farchnad gyffredin ar gyfer dechrau a diwedd y cyfnod.

Datgelu tâl teg

- 194 Mae'n ofynnol i ni ddatgelu'r berthynas rhwng y Cyfarwyddwr ar y cyflog uchaf yn Archwilio Cymru a chydabyddiaeth gyfartalog ein gweithlu⁴⁴.
- 195 Mae cyfanswm y gydnabyddiaeth ariannol yn cynnwys cyflog, lwfans teithio a lwfans gweithio gartref. Nid yw'n cynnwys cyfraniadau pensiwn cyflogwr, taliadau diswyddo na CETV pensiynau.

	2021-22	2020-21	% newid
Pwynt canol o gyfanswm cydnabyddiaeth y cyfarwyddwr â'r cyflog uchaf (£'000)	£113,631	£112,831	0.7%
Cyfanswm cydnabyddiaeth gyfartalog yn seiliedig ar staff cyfwerth ag amser llawn	£47,938	£47,701	0.5%

- 196 Mae'r tabl canlynol yn nodi'r berthynas rhwng cydnabyddiaeth ariannol y cyfarwyddwr â'r cyflog uchaf a thâl canolrif, 25ain a 75fed canradd ein gweithlu.

Blwyddyn	Cymhareb cyflog 25ain canradd	Cymhareb cyflog canolrifol	75fed cymhareb cyflog canradd
2021-22	4.10	2.62	2.00
2020-21	4.16	2.67	2.05

- 197 Mae'r gostyngiad yn y cymarebau cyflog rhwng 2020-21 a 2021-22 yn adlewyrchu newid i gydnabyddiaeth ariannol y cyfarwyddwr â'r cyflog uchaf yn dilyn ailstrwythuro'r rheolwyr ym mis Chwefror 2021.
- 198 Yn 2021-22, ni dderbyniodd unrhyw gyflogeion gydnabyddiaeth ariannol yn fwy na'r cyfarwyddwr â'r cyflog uchaf (2020-21: dim).
- 199 Er mwyn bod yn dryloyw, roedd cyfanswm cydnabyddiaeth ariannol yr Archwilydd Cyffredinol o £150,000 (ac eithrio cyfraniadau pensiwn) yn cynrychioli 3.18 gwaith cyfanswm canolrifol y gydnabyddiaeth ariannol ar gyfer Archwilio Cymru (cymhareb 2020-21: £150,000: 3.24).

Ymrwymadau oddi ar y gyflogres

- 200 Nid fu gennym unrhyw gontractau yn ystod 2021-22 a oedd yn bodloni diffiniad Trysorlys EM o ymrwymadau oddi ar y gyflogres (2020-21: dim)⁴⁵.

Dileu swyddi, ymddeoliadau cynnar, a diswyddiadau

- 201 Mae trefniadau diswyddo gwirfoddol yn cael eu gweithredu yn unol â Chynllun lawndal y Gwasanaeth Sifil a gofynion cynllunio'r gweithlu.
- 202 Ystyrir ceisiadau i adael yn wirfoddol gan ddefnyddio templed achos busnes sy'n sgorio'r ad-daliad a ragwelir, gofynion y gweithlu yn y dyfodol ac unrhyw risgiau posibl o ran parhad busnes. Caiff achosion busnes eu hystyried a'u llunio gan y Cyfarwyddwyr Gweithredol cyn i'r Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol benderfynu arnynt. Mae ceisiadau gan uwch gyfarwyddwyr, ac unrhyw geisiadau a gynigir i'w cymeradwyo gyda chost o £95,000 neu uwch, yn destun craffu pellach gan y Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol ac Adnoddau Dynol a chymeradwyaeth derfynol gan y Bwrdd.
- 203 Cost y cynllun yn 2021-22 oedd £DIM (2020-21: £430,012).
- 204 Yn ystod 2021-22, ni chytunodd unrhyw gyflogeion (2020-21: wyth) ar becynnau ymadael cymeradwy fel y nodir isod.
- 205 Ni chafwyd unrhyw ddiswyddiadau gorfodol yn 2021-22 (2020-21: dim).

⁴⁵ Ddim yn destun archwiliad.

Nifer y pecynnau ymadael yn ôl band cost

	2021-22	2020-21
Llai na £25,000	—	2
£25,001-£50,000	—	2
£50,001-£100,000	—	4
£100,001-£150,000	—	—
£150,001-£200,000	—	—
Cyfanswm	—	8

Adroddiad staff

Uwch arweinwyr

206 Mae'r tabl canlynol yn nodi nifer yr uwch staff yn ôl band cyflog ar 31 Mawrth 2022.

	31 Mawrth 2022	31 Mawrth 2021
Band A (£98,664-£122,275)	3	3
Band C (£75,418-£93,890)	7	6
Cyfanswm	10	9

Niferoedd staff

207 Gostyngodd nifer cyfartalog y staff a gyflogwyd yn ystod y flwyddyn o dri, gan adlewyrchu cynnydd yn nifer y swyddi gwag yn ystod y flwyddyn.

	2021-22	2020-21
Nifer cyfartalog y staff parhaol cyfwerth ag amser llawn, yn y DU a gyflogir yn ystod y flwyddyn	200	200
Nifer cyfartalog y staff cyfwerth ag amser llawn, yn y DU, ar gontractau cyfnod penodol a gyflogwyd yn ystod y flwyddyn	59	63
Contractwyr archwilio ac arolygu (nifer cyfartalog y gweithwyr cyfwerth ag amser llawn yn ystod y flwyddyn)	4	3
Cyfanswm	263	266

Staff a chostau cysylltiedig

	2021-22	2020-21
	£'000	£'000
Cyflogau staff	11,833	11,866
Staff ar secondiad	—	—
Staff contract tymor byr	132	111
Cydnabyddiaeth pwyllgor anweithredol	63	63
Costau nawdd cymdeithasol	1,306	1,354
Costau pensiwn (PCSPS)	3,223	3,130
Costau pensiwn (pensiynau cyfranddeiliaid)	32	40
	16,589	16,564
Lwfans teithio	1,735 ⁴⁶	642
Tanysgrifiadau ⁴⁷	59	66
	18,383	17,272
Contractwyr archwilio ac arolygu	59	185
	18,442	17,457
Costau diswyddo, ymddeol yn gynnar, a diswyddo ⁴⁸	(20)	124
Gan dynnu arian a dderbyniwyd mewn perthynas â secondiadau tuag allan	—	(31)
	18,422	17,550

46 Mae'n cynnwys £1.086 miliwn o daliad ymlaen llaw i ddileu'r hawl i Lwfans Teithio o fis Ebrill 2022.

47 Ffioedd am aelodaeth cyrff proffesiynol (£42,000), yswiriant bywyd (£17,000) a sgrinio iechyd (£DIM).

48 Yn cynnwys taliadau yn ystod y flwyddyn a rhyddhau darpariaeth yn rhannol a grëwyd yn 2020-21 (gweler Nodyn 11).

Gwasanaethau prynu i mewn⁴⁹

	2021-22	2020-21
	£'000	£'000
Taliadau i gwmnïau cyfrifyddu preifat	(4) ⁵⁰	573
Costau ymchwil ac ymgynghori eraill	161	242
	157	815

208 Mae'r costau hyn yn ymwneud yn uniongyrchol â gwasanaethau sy'n ymwneud yn uniongyrchol â swyddogaethau archwilio, arolygu, cyngor neu ymchwil. Yn 2020-21, roeddent hefyd yn cynnwys costau ddwywaith y flwyddyn ychwanegol sy'n gysylltiedig â'r Fenter Twyll Genedlaethol⁵¹.

209 Mae'r costau ymgynghori ar gyfer 2021-22 yn cynnwys⁵²:

- £41,000 mewn perthynas â thaliadau i Swyddfa'r Cabinet am gostau sy'n gysylltiedig â'r Fenter Twyll Genedlaethol
- £56,000 ar gyfer sicrhau ansawdd archwilio

210 Yn 2019-20 a 2020-21 cwblhaodd ein harchwilwyr allanol adolygiad gwerth am arian ar ein cynllun teithio. Ni chafwyd unrhyw wariant yn 2021-22. (2020-21: £11,000)⁵³

Nid yw'r wybodaeth ganlynol ar dudalennau 97 i 101 yn yr Adroddiad Ar Gydabyddiaeth Ariannol a Staff yn destun archwiliad**Polisiâu staff, cydraddoldeb ac amrywiaeth**

211 Mae'n ofynnol i'r Archwilydd Cyffredinol a Swyddfa Archwilio Cymru ddilyn y fframwaith amddiffyn rhag gwahaniaethu, aflonyddu ac erledigaeth, a dyletswyddau cydraddoldeb y sector cyhoeddus yn Neddf Cydraddoldeb 2010.

212 Mae gennym gyfrifoldeb hefyd i gynnal y confensiynau a nodir yn Neddf Hawliau Dynol 1998. Rydym wedi ymrwymo i ddarparu amgylchedd gwaith sy'n gwerthfawrogi amrywiaeth pawb, ein staff ein hunain a'r rhai y deurn i gysylltiad â nhw yn ystod ein gwaith, ac rydym yn llwyr gefnogi hawliau pobl i gael eu trin ag urddas a pharch.

49 Heb gynnwys TAW.

50 Gwrthdroi cronid y flwyddyn flaenorol.

51 Ddim yn destun archwiliad.

52 Ddim yn destun archwiliad.

53 Cost lawn £35,000 rhwng 2019-20 a 2020-21.

- 213 Mae ein Cynllun Cydraddoldeb Strategol yn amlinellu ein hymrwymiad parhaus i gydraddoldeb a'n hamcanion cysylltiedig. Mae ein Adroddiad Cydraddoldeb blynyddol ar gyfer 2020-21 yn rhoi gwybodaeth am faterion cyflogaeth megis materion amrywiaeth a thriniaeth gyfartal mewn cyflogaeth. Cyhoeddir ein hadroddiad ar gyfer 2021-22 yn ddiweddarach yn 2022 a bydd yn cynnwys manylion y bwlch cyflog rhwng y rhywiau ar gyfer y flwyddyn.
- 214 Mae ein Polisi Cydraddoldeb ac Amrywiaeth yn amlinellu ein hymrwymiad i sicrhau triniaeth deg a chyfartal i'r holl staff sydd â nodweddion gwarchodedig (gan gynnwys nam) ym mhob agwedd ar gyflogaeth. Mae'r polisi'n darparu ar gyfer cydraddoldeb o ran dethol ar gyfer cyflogaeth, recriwtio, hyrwyddo, dysgu a datblygu a/neu unrhyw fudd arall, yn seiliedig ar ddawn a gallu yn unig yn unol â'n dyletswyddau o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010 a deddfwriaeth gysylltiedig.

Cyfansoddiad staff (nifer y bobl a gyflogir ar 31 Mawrth 2022)

	Gwryw	Benyw	Gwell ganddynt beidio â dweud	Cyfanswm
Uwch arweinwyr	7	3	—	10
Gweithwyr eraill	116	144	8	268
Cyfanswm	123	147	8	278

Absenoldeb oherwydd salwch

	2021-22 Dyddiau	2020-21 ⁵⁴ Dyddiau
Diwrnodau gwaith cyfartalog a gollwyd fesul aelod o staff	5.8	5.6
• Oherwydd absenoldeb tymor byr	2.5	2.1
• Oherwydd absenoldeb hirdymor (cyfnodau > 21 diwrnod)	3.3	3.5

54 Ailddatganwyd oherwydd problemau gydag adroddiadau data yn 2020-21.

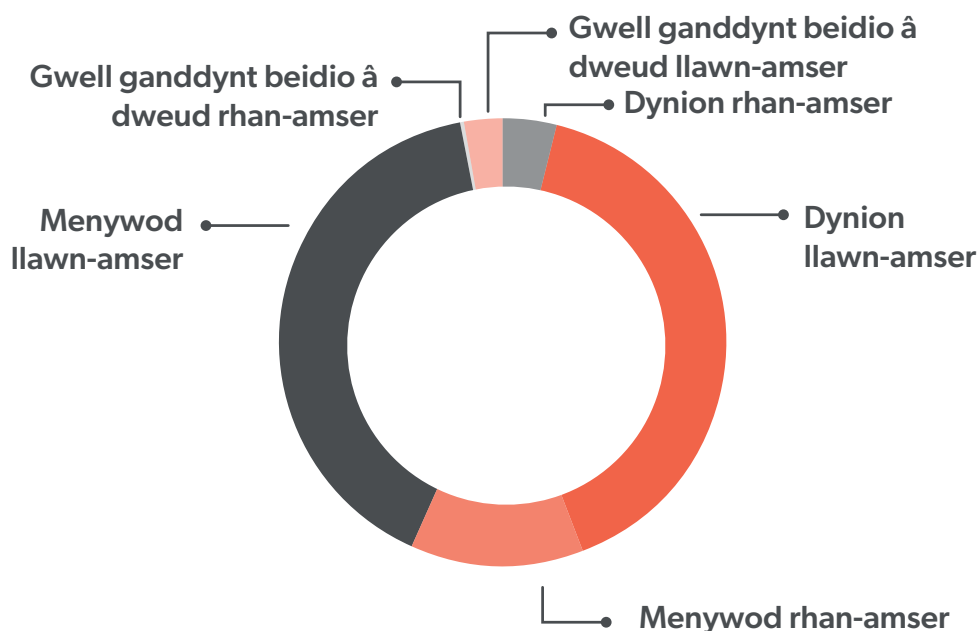
- 215 Cynyddodd lefelau salwch staff yn 2021-22 ychydig o 2020-21 i ychydig o fewn ein targed o chwe diwrnod. Yn benodol, gwelsom gynnydd mewn absenoldebau sy'n gysylltiedig â COVID (gan gynnwys effaith COVID hir) o 0.45 diwrnod fesul aelod o staff yn 2020-21 i 1.36 diwrnod fesul aelod o staff yn 2021-22.
- 216 Er mwyn helpu ein gweithwyr i reoli eu hiechyd, mae gennym Sgrinio Iechyd⁵⁵, brechiadau fflw blynyddol, Rhaglen Cymorth i Weithwyr, Hyrwyddwyr Iechyd Meddwl, a rhaglen o ddigwyddiadau llesiant.
- 217 Yn ystod y ddwy flynedd ddiwethaf, gan gydnabod effaith y pandemig ar les staff, gwnaethom roi cymorth llesiant ychwanegol ar waith a phwysleisiwyd y mantra 'hunan, teulu, gwaith', yn y drefn honno, ar gyfer yr holl staff.

Ein gweithlu

	2021-22 %	2020-21 %
Patrymau gweithio		
Gweithwyr rhan-amser fel canran o'r cyfanswm yn ôl rhyw	16.9	17.1
• Ar gyfer dynion	8.9	9.0
• Ar gyfer menywod	23.8	24.0
• Y rhai y mae'n well ganddynt beidio â dweud	12.5	—
Math o contract cyflogaeth		
Canran y staff ar gontractau parhaol	77.2	76.0
Trosiant		
Canran cyfradd trosiant staff blynyddol	10.09	9.23

55 Cafodd sgrinio iechyd ei ohirio yn 2020-21 a 2021-22 oherwydd effaith pandemig COVID.

Mae'r graff canlynol yn dangos y cyfrannau perthnasol o weithwyr rhan-amser a llawn-amser yn ôl rhyw ar draws y gweithlu cyfan.

- 218 Mae cyfran y gweithwyr rhan-amser wedi aros yr un fath yn fras ag ar gyfer 2020-21.
- 219 Cynyddodd canran y staff ar gcontractau cyflogaeth parhaol ychydig yn 2021-22. Mae cyfran y staff sydd â chontractau nad ydynt yn rhai parhaol yn cynnwys hyfforddeion graddedig a phrentisiaid yn bennaf ar gcontractau hyfforddi cyfnod penodol a'n staff archwilio tymhorol.
- 220 Mae ein cyfradd trosiant staff flynyddol yn 2021-22 wedi cynyddu i dros 10%. Mae llawer o'n trosiant yn ymwneud â hyfforddeion graddedig a phrentisiaid a gyflogir ar gcontractau cyfnod penodol sy'n dod i ben ac sy'n cael eu disodli gan ddechreuwyd newydd ynghyd ag ymadawiadau gwirfoddol y cytunwyd arnynt yn 2020-21.

Amser Cyfleuster Undebau Llafur

- 221 Mae polisi Swyddfa Archwilio Cymru ar amser Undebau Llafur yn ymrwymo i amser â thâl ar gyfer dyletswyddau undebau llafur sy'n cyfateb i 0.6 diwrnod fesul cyflogai cyfwerth ag amser llawn⁵⁶.
- 222 Ar gyfer 2021-22, roedd hyn yn cyfateb i ddyraniad o 158 diwrnod ar gyfer gweithgareddau undebau llafur. Yn 2021-22, roedd yr amser gwirioneddol a dreuliwyd yn cyfateb i 203 diwrnod. Roedd yr amser ychwanegol hwn yn ymwneud â gwaith a wnaed gan yr Undebau Llafur i ymateb i ymgynghoriad ar ddileu Lwfans Teithio ar gyfer ein staff archwilio.

⁵⁶ Yn seiliedig ar 263 o weithwyr cyfwerth ag amser llawn ar gyfartaledd.

223 Ceir data ar amser a chostau yn 2021-22 fel sy'n ofynnol gan Reoliadau Undebau Llafur (Gofynion Cyhoeddi Amser Cyfleusterau) 2017 isod.

Swyddogion undeb perthnasol

Nifer y cyflogeion a oedd yn swyddogion undeb perthnasol yn ystod 2021-22	Nifer y cyflogeion cyfwerth ag amser llawn
4	3.5

Canran yr amser a dreulir ar amser cyfleusterau

Canran yr amser	Nifer y cyflogeion
1-50%	4

Canran y bil cyflog a dreulir ar amser cyfleusterau

Cost amser cyfleuster	£76,368
Cyfanswm y bil cyflog	£16.589 miliwn
Canran cyfanswm y bil cyflog a wariwyd ar amser cyfleusterau	0.46%

Alldro adnoddau ac adroddiad yr archwilydd

Crynodeb o alldro adnoddau 2021-22

Mae'r wybodaeth ar dudalennau 102 i 107 yn destun archwiliad.

224 Mae'r datganiad hwn yn rhoi cymhariaeth o'r Amcangyfrif⁵⁷ ar gyfer 2021-22, fel y pleidleisiodd y Senedd, gydag incwm a gwariant gwirioneddol ar gyfer y flwyddyn.

Crynodeb o alldro adnoddau 2021-22

		Amcangyfrif 2021-22			Alldro 2021-22			Alldro 2020-21	
Nodyn		Gwariant Gros	Incwm	Cyfanswm Net	Gwariant Gros	Incwm	Cyfanswm Net	Alldro net o'i gymharu a'r Amcangyfrif	Cyfanswm Net
		£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000		
SORO1 a 2	Cyllid	23,739	14,461	9,278	21,448	12,942	8,506	(772)	7,633
SORO1	Cyfalaf	350	—	350	212		212	(138)	229
	Cyfanswm yr Adnod- dau	24,089	14,461	9,628	21,660	12,942	8,718	(910)	7,862
SORO3	Gofyniad arian parod net	8,368	—	8,368	8,292		8,292	(76)	7,173

57 Gan gynnwys Amcangyfrif Atodol 2021-22.

- 225 Yn deillio o weithrediadau Swyddfa Archwilio Cymru ar gyfer y flwyddyn ariannol 2021-22:
- roedd cyfanswm net yr alldro ar adnoddau refeniw £772,000 yn llai na'r adnoddau net cymeradwy o £9,278,000;
 - roedd yr alldro ar wariant cyfalaf £138,000 yn llai na'r gyllideb gyfalaf gymeradwy o £350,000; a
 - dangosir bod gweddill yr arian parod a ddelir gan Swyddfa Archwilio Cymru (£76,000) yn ganlyniad i Gronfa Gyfunol Cymru a chaiff ei ddychwelyd drwy addasiad gweinyddol yn 2022-23.
- 226 Ceir esboniad o effeithlonrwydd cost yn Swyddfa Archwilio Cymru yn y crynodeb rheolaeth ariannol ar dudalen 50.
- 227 Rheolir incwm ffioedd archwilio gan y Cynllun Ffioedd a gymeradwywyd gan y Senedd. Mae dadansoddiad o'r incwm hwn wedi'i gynnwys yn Nodyn 1 i'r Datganiadau Ariannol.

Nodiadau i'r crynodeb o alldro adnoddau

Nodyn SORO1: dadansoddiad o alldro adnoddau net 2021-22

Aldro 2020-21		Amcangyfrif 2021-22 ⁵⁸	Aldro 2021-22	Amrywiant	Rheswm dros amrywiadau sylweddol o'i gymharu â'r Amcangyfrif
£'000		£'000	£'000	£'000	
Treuliau					
16,317	Costau staff	17,303	16,201	(1,102)	Yn cynnwys arbedion o swyddi gwag uwch na'r disgwyl
296	Staff contractio	311	191	(120)	
642	Lwfans teithio ⁵⁹	746	649	(97)	Yn cynnwys arbedion o swyddi gwag staff
	Taliad ymlaen llaw lwfans teithio	1,480	1,086	(394)	Llai na'r hyn a ganiateir ar gyfer hawlio taliad ymlaen llaw.
23	Teithio a chynhaliath	257	33	(224)	Roedd yr amcangyfrif yn rhagweld y byddai rhywfaint o ddychwelyd i deithio, ond cyfyngwyd ar hyn oherwydd COVID.
862	Llety	964	852	(112)	Arbedion o ganlyniad i gau swyddfeydd a gwaith atgyweirio a chynnal a chadw is na'r disgwyl.
684	Cwmnïau'r sector preifat	—			
461	TAW anadferadwy	500	413	(87)	Yn gysylltiedig â llai o wariant ar gostau nad ydynt yn gostau staff
575	TGCH	602	493	(109)	Arbedion ar gostau meddalwedd
295	Llywodraethu Archwilio Cymru	295	295	—	
279	Hyfforddiant allanol	278	245	(33)	
138	Ffioedd cyfreithiol a phroffesiynol	222	204	(18)	

⁵⁸ Amcangyfrif Atodol 2021-22.

⁵⁹ Yn cynnwys taliad ymlaen llaw y cytunwyd arno ar gyfer 2021-22.

Aldro 2020-21		Amcangyfrif 2021-22 ⁵⁸	Aldro 2021-22	Amrywiant	Rheswm dros amrywiadau sylweddol o'i gymharu â'r Amcangyfrif
£'000		£'000	£'000	£'000	
70	Cyfieithu dogfennau	120	87	(33)	Canlyniad adroddiadau byrrach sy'n cael eu gyrru gan ddata
953	Cyflenwadau a gwasanaethau eraill	661	699	38	
21,595	Cyfanswm y Treuliau Incwm	23,739	21,448	(2,291)	
(13,009)	Ffioedd archwilio	(13,671)	(11,884)	1,787	Gostyngiad mewn incwm ffioedd sy'n gysylltiedig â swyddi gwag staff yn ystod y flwyddyn.
(913)	Ffioedd ardystio grantiau	(790)	(1,052)	(262)	Yn adlewyrchu'r gwaith ychwanegol sydd ei angen ar nifer o hawliadau grant.
(40)	Incwm arall	—	(6)	(6)	
(13,962)	Cyfanswm yr incwm	(14,461)	(12,942)	1,519	
7,633	Adnoddau refeniw net	9,278	8,506	(772)	
229	Adnoddau cyfalaf	350	212	(138)	

Nodyn SORO 2 – Amcangyfrif Atodol 2021-22

Cymeradwyodd y Senedd Amcangyfrif Atodol o £1.48 miliwn ar gyfer 2021-22 i ariannu taliad ymlaen llaw i staff cymwys fel iawndal am ddileu eu hawl gytundebol i gael Lwfans Teithio. Cytunwyd ar hyn yn dilyn ymgynghoriad â'r staff mewn ymateb i adolygiad gwerth am arian ein Cynllun Teithio a gynhaliwyd yn 2019 gan ein harchwilwyr allanol.

Roedd y staff yn cael dewis rhwng taliad ymlaen llaw neu barhau i dderbyn Lwfans Teithio tan fis Mawrth 2024. Roedd yr Amcangyfrif Atodol yn darparu i'r holl staff dderbyn y taliad ymlaen llaw hwn heb unrhyw gyfraniad o unrhyw danwariant gan Archwilio Cymru. Dewisodd 67% o'r staff cymwys daliad ymlaen llaw am gost o £1.086 miliwn a thalodd Archwilio Cymru £378,000 o'r gost o danwariant ar feysydd cyllideb eraill. Caiff y balans ei ad-dalu i Gronfa Gyfunol Cymru drwy gyfrwng Amcangyfrif Atodol yn 2022-23 ac addasiad i'n Hamcangyfrif ar gyfer 2023-24 fel y nodir isod.

	£'000
Amcangyfrif Atodol 2021-22	1,480
Taliadau ymlaen llaw	(1,086)
Tanwariant ar gyllidebau eraill Archwilio Cymru	378
Tanwariant Cronfa Gyfunol Cymru 2021-22	772
Gostyngiad yn nifer y ceisiadau am adnoddau 2022-23 a 2023-24	708
Cyfanswm	1,480

Nodyn SORO3: cysoni alldro adnoddau net â'r gofyniad arian parod net

	2021-22			2020-21
	Amcangyfrif	Alldro	Amrywiant	Alldro
	£'000	£'000	£'000	£'000
Adnoddau refeniw	9,278	8,506	(772)	7,633
Adnoddau cyfalaf	350	212	(138)	229
Addasiadau				
Eitemau nad ydynt yn arian parod (dibrisiant a cholled wrth waredu ased)	(280)	(217)	63	(283)
Symudiadau mewn cyfalaf gweithio ac eithrio arian parod:				
• Cynnydd/(gostyngiad) mewn symiau derbyniadwy a gwaith sydd ar y gweill	500	1,767	17	(866)
• (Cynnydd)/gostyngiad mewn symiau taladwy ac incwm gohiriedig		(1,250)		(3)
• Gostyngiad/(cynnydd) mewn darpariaethau	(1,480)	(726)	754	463
Cyfanswm y gofyniad arian parod net	8,368	8,292	(76)	7,173

228 Mae'r Senedd yn pleidleisio'n flynyddol ar wariant ac incwm Swyddfa Archwilio Cymru a gyllidebwyd yn y dyfodol.

229 Nid yw'r Archwilydd Cyffredinol yn ymwybodol o unrhyw rwymedigaethau amodol o bell a fydd yn effeithio ar gynlluniau gwariant hirdymor.

230 Datgelir unrhyw daliadau arbennig a cholledion y gellir eu datgelu yn 2021-22 yn **Nodyn 14** i'r Datganiadau Ariannol.

Adroddiad archwilwyr annibynnol i'r Senedd

Barn ar y datganiadau ariannol

- 231 Rydym yn ardystio ein bod wedi archwilio datganiadau ariannol Swyddfa Archwilio Cymru ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2022 o dan Atodlen 1 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013. Mae'r datganiadau ariannol hyn yn cynnwys y Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr, y Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol, y Datganiad Llifau Arian Parod, y Datganiad o Newidiadau yn Ecwiti Trethdalwyr, a nodiadau cysylltiedig gan gynnwys polisïau cyfrifyddu sylweddol. Rydym hefyd wedi archwilio'r wybodaeth yn yr Adroddiad ar Gydabyddiaeth a Staff a ddisgrifir yn yr adroddiad fel gwybodaeth sydd wedi'i harchwilio.
- 232 Y fframwaith adrodd ariannol a ddefnyddiwyd wrth eu paratoi yw cyfarwyddiadau Trysorlys EM a gyhoeddwyd o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013.
- 233 Yn ein barn ni, mae'r datganiadau ariannol:
- yn rhoi darlun gwir a theg o gyflwr materion Swyddfa Archwilio Cymru ar 31 Mawrth 2022 ac o'i chost weithredol net am y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny; ac
 - wedi'u paratoi'n briodol yn unol â chyfarwyddiadau Trysorlys EM a gyhoeddwyd o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013.

Barn rheoleidd-dra ar y datganiadau ariannol

- 234 Rydym wedi ymgymryd â gwaith, fel sy'n ofynnol o dan Atodlen 1 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013, i gael sicrwydd rhesymol bod gwariant y mae'r datganiad yn ymwneud ag ef wedi'i dynnu'n gyfreithlon ac yn unol â'r awdurdod sy'n ei lywodraethu a'r arian hwnnw y mae'r datganiad yn ymwneud ag ef, a dderbyniwyd gan Swyddfa Archwilio Cymru at ddiben penodol neu at ddibenion penodol, heb ei wario heblaw at y diben neu'r dibenion hynny.
- 235 Yn ein barn ni, ym mhob ffordd berthnasol:
- mae'r gwariant y mae'r datganiad yn ymwneud ag ef wedi'i ysgwyddo'n gyfreithlon ac yn unol â'r awdurdod sy'n ei lywodraethu; ac
 - nid yw'r arian y mae'r datganiad yn ymwneud ag ef, a dderbyniwyd gan Swyddfa Archwilio Cymru at ddiben penodol neu at ddibenion penodol, wedi'i wario heblaw at y diben neu'r dibenion hynny.

Sail y farn ar y datganiadau ariannol

- 236 Cynhaliwyd ein harchwiliad yn unol â'r Safonau Archwilio Rhyngwladol (DU) (ISAs (DU)) a'r gyfraith berthnasol. Disgrifir ein cyfrifoldebau o dan y safonau hynny ymhellach yng nghyfrifoldebau'r Archwilydd dros archwilio adran datganiadau ariannol ein hadroddiad. Rydym yn annibynnol ar Swyddfa Archwilio Cymru yn unol â'r gofynion moesegol sy'n berthnasol i'n harchwiliad o'r datganiadau ariannol yn y DU, gan gynnwys Safon Foesegol y Cyngor Adrodd Ariannol, ac rydym wedi cyflawni ein cyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hyn.
- 237 Rydym hefyd yn archwilio'r Crynodeb o Alldro Adnoddau a'r nodiadau cysylltiedig a'r wybodaeth yn yr Adroddiad Atebolrwydd y disgrifir yn yr adroddiad ei bod wedi'i harchwilio.
- 238 Credwn fod y dystiolaeth archwilio a gawsom yn ddigonol ac yn briodol i ddarparu sail ar gyfer ein barn.

Sail y farn rheoleidd-dra ar y datganiadau ariannol

- 239 Mae'n ofynnol i ni gael tystiolaeth ddigonol i roi sicrwydd rhesymol bod y gwariant y mae'r datganiad yn ymwneud ag ef wedi'i ysgwyddo'n gyfreithlon ac yn unol â'r awdurdod sy'n ei lywodraethu ac nad yw'r arian hwnnw y mae'r datganiad yn ymwneud ag ef, a dderbyniwyd gan Swyddfa Archwilio Cymru at ddiben penodol neu at ddibenion penodol, wedi'i wario heblaw at y diben neu'r dibenion hynny. Rydym wedi cynnal ein gwaith yn unol â'r Datganiad o Arferion a Argymhellir, Nodyn Ymarfer 10 archwiliad o ddatganiadau ariannol cyrff y sector cyhoeddus yn y Deyrnas Unedig yn hyn o beth.

Casgliadau'n ymwneud â busnes gweithredol

- 240 Wrth archwilio'r datganiadau ariannol, rydym wedi dod i'r casgliad bod defnydd Swyddfa Archwilio Cymru ac Archwilydd Cyffredinol Cymru o'r sail busnes gweithredol o gyfrifyddu wrth baratoi'r datganiadau ariannol yn briodol.
- 241 Yn seiliedig ar y gwaith rydym wedi'i gyflawni, nid ydym wedi nodi unrhyw ansicrwydd sylweddol ynghylch digwyddiadau neu amodau a allai, yn unigol neu ar y cyd, fwrw amheuaeth sylweddol ar allu Swyddfa Archwilio Cymru i barhau fel busnes gweithredol am gyfnod o 12 mis o leiaf o'r adeg y mae'r datganiadau ariannol wedi'u hawdurdodi i'w cyhoeddi.
- 242 Disgrifir ein cyfrifoldebau a chyfrifoldebau Swyddfa Archwilio Cymru ac Archwilydd Cyffredinol Cymru mewn perthynas â busnes gweithredol yn adrannau perthnasol yr adroddiad hwn.

Gwybodaeth arall

- 243 Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys y wybodaeth a gynhwysir yn yr adroddiad blynyddol, ac eithrio'r datganiadau ariannol ac adroddiad ein harchwilydd arnynt. Swyddfa Archwilio Cymru ac Archwilydd Cyffredinol Cymru sy'n gyfrifol am y wybodaeth arall a gynhwysir yn yr adroddiad perfformiad a'r adroddiad atebolrwydd. Nid yw ein barn ar y datganiadau ariannol yn cwmpasu'r wybodaeth arall ac, ac eithrio i'r graddau a nodir fel arall yn benodol yn ein hadroddiad, nid ydym yn mynegi unrhyw fath o gasgliad sicrwydd arno.
- 244 Ein cyfrifoldeb ni yw darllen y wybodaeth arall ac, wrth wneud hynny, ystyried a yw'r wybodaeth arall yn sylweddol anghyson â'r datganiadau ariannol neu a gafwyd yn ystod yr archwiliad neu a yw'n ymddangos fel arall ei bod wedi'i chamddatgan yn sylweddol. Os byddwn yn nodi anghysondebau perthnasol o'r fath neu gamddatganiadau perthnasol ymddangosiadol, mae'n ofynnol i ni benderfynu a yw hyn yn arwain at gamddatganiad perthnasol yn y datganiadau ariannol eu hunain. Os byddwn, yn seiliedig ar y gwaith yr ydym wedi'i gyflawni, yn dod i'r casgliad bod camddatganiad sylweddol yn y wybodaeth arall hon, mae'n ofynnol i ni adrodd y ffaith honno.
- 245 Nid oes gennym ddim i'w adrodd yn hyn o beth.

Barn ar faterion eraill

- 246 Yn ein barn ni:
- mae'r Crynodeb o Alldro Adnoddau a'r rhan o'r Adroddiad Atebolrwydd sydd i'w harchwilio wedi'i pharatoi'n briodol yn unol â chyfarwyddiadau Trysorlys EM a gyhoeddwyd o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013; ac
 - mae'r wybodaeth a gynhwysir yn yr Adroddiad Blynyddol ar gyfer y flwyddyn ariannol y paratoir y datganiadau ariannol ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol.

Cyfrifoldebau Swyddfa Archwilio Cymru ac Archwilydd Cyffredinol Cymru

- 247 Fel yr esboniwyd yn llawnach yn y Datganiad o gyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu a nodir ar dudalen 52, mae Swyddfa Archwilio Cymru ac Archwilydd Cyffredinol Cymru yn gyfrifol am baratoi'r datganiadau ariannol ac am fod yn fodlon eu bod yn rhoi darlun gwir a theg, ac am reolaeth fewnol o'r fath fel Swyddfa Archwilio Cymru ac Archwilydd Cyffredinol Cymru penderfynu yn angenrheidiol er mwyn gallu paratoi datganiadau ariannol sy'n rhydd o gamddatganiad perthnasol, boed hynny oherwydd twyll neu gamgymeriad.
- 248 Wrth baratoi'r datganiadau ariannol, mae Swyddfa Archwilio Cymru ac Archwilydd Cyffredinol Cymru yn gyfrifol am asesu gallu Swyddfa Archwilio Cymru i barhau fel busnes gweithredol, gan ddatgelu, fel y bo'n berthnasol, faterion sy'n ymwneud â busnes gweithredol a defnyddio sail busnes gweithredol cyfrifyddu oni bai bod y Senedd yn bwriadu diddymu Swyddfa Archwilio Cymru heb barhau â'i gweithrediadau.
- 249 Mae'r Archwilydd Cyffredinol hefyd yn gyfrifol am sicrhau bod gwariant y mae'r datganiad yn ymwneud ag ef wedi'i dynnu'n gyfreithlon ac yn unol â'r awdurdod sy'n ei lywodraethu ac nad yw'r arian hwnnw y mae'r datganiad yn ymwneud ag ef, a dderbyniwyd gan Swyddfa Archwilio Cymru at ddiben penodol neu at ddibenion penodol, wedi'i wario heblaw at y diben neu'r dibenion hynny.

Cyfrifoldebau'r Archwilydd dros archwilio'r datganiadau ariannol

- 250 Ein hamcanion yw cael sicrwydd rhesymol ynghylch a yw'r datganiadau ariannol yn eu cyfanrwydd yn rhydd o gamddatganiad perthnasol, boed hynny oherwydd twyll neu gamgymeriad, a chyhoeddi adroddiad archwilydd sy'n cynnwys ein barn. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel uchel o sicrwydd ond nid yw'n warant y bydd archwiliad a gynhelir yn unol ag ISAs (DU) bob amser yn canfod camddatganiad perthnasol pan fydd yn bodoli. Gall camddatganiadau godi o dwyll neu gamgymeriad ac fe'u hystyrir yn berthnasol os gellid disgwyl yn rhesymol iddynt, yn unigol neu yn eu cyfanrwydd, ddylanwadu ar benderfyniadau economaidd defnyddwyr a wneir ar sail y datganiadau ariannol hyn.

I ba raddau yr ystyriwyd bod yr archwiliad yn gallu canfod afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll

- 251 Achosion o beidio â chydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau yw afreoleidd-dra. Amcanion ein harchwiliad yw cael digon o dystiolaeth archwilio briodol ynghylch cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau sy'n cael effaith uniongyrchol ar benderfynu ar symiau a datgeliadau perthnasol yn y datganiadau ariannol, i gyflawni gweithdrefnau archwilio i helpu i nodi achosion o beidio â chydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau eraill a allai gael effaith berthnasol ar y datganiadau ariannol, ac ymateb yn briodol i ddiffyg cydymffurfio a nodwyd neu yr amheuir ei fod yn cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau a nodwyd yn ystod yr archwiliad.

- 252 Mewn perthynas â thwyll, amcanion ein harchwiliad yw nodi ac asesu'r risg o gamddatganiad perthnasol o'r datganiadau ariannol oherwydd twyll, cael digon o dystiolaeth archwilio briodol ynghylch y risgiau a aseswyd o gamddatganiad perthnasol oherwydd twyll drwy ddylunio a gweithredu ymatebion priodol ac ymateb yn briodol i dwyll neu dwyll tybiedig a nodwyd yn ystod yr archwiliad.
- 253 Fodd bynnag, prif gyfrifoldeb rheoli, gyda goruchwyllo'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu, yw sicrhau bod gweithrediadau'r endid yn cael eu cynnal yn unol â darpariaethau cyfreithiau a rheoliadau ac ar gyfer atal a chanfod twyll.
- 254 Wrth nodi ac asesu risgiau camddatganiad perthnasol mewn perthynas ag afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll, y tîm ymgysylltu archwilio:
- cael dealltwriaeth o rôl Swyddfa Archwilio Cymru, gan gynnwys y fframwaith cyfreithiol a rheoleiddiol y mae Swyddfa Archwilio Cymru yn gweithredu ynddo a sut y mae Swyddfa Archwilio Cymru yn cydymffurfio â'r fframwaith cyfreithiol a rheoleiddiol;
 - holi'r rheolwyr, a'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu, am eu gwaith nodi ac asesu eu hunain o risgiau afreoleidd-dra, gan gynnwys unrhyw achosion gwirioneddol, tybiedig neu honedig o dwyll; a
 - thrafod materion yn ymwneud â pheidio â chydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau a sut y gallai twyll ddigwydd gan gynnwys asesu sut a ble y gallai'r datganiadau ariannol fod yn agored i dwyll.
- 255 O ganlyniad i'r gweithdrefnau hyn, rydym o'r farn mai'r cyfreithiau a'r rheoliadau mwyaf arwyddocaol sy'n cael effaith uniongyrchol ar y datganiadau ariannol yw cyfarwyddiadau Trysorlys EM a gyhoeddwyd o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013 sy'n cwmpasu Llawlyfr Adroddiadau Ariannol y Llywodraeth (FReM 21/22) sy'n cymhwyso Safonau Cyfrifyddu Rhyngwladol a fabwysiadwyd gan y DU. Gwnaethom gyflawni gweithdrefnau archwilio i ganfod achosion o beidio â chydymffurfio a allai gael effaith sylweddol ar y datganiadau ariannol a oedd yn cynnwys adolygu datgeliadau datganiadau ariannol.

- 256 Y cyfreithiau a'r rheoliadau mwyaf arwyddocaol sy'n cael effaith anuniongyrchol ar y datganiadau ariannol yw Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013 a'r Rheoliadau Diogelu Data Cyffredinol a Deddf Diogelu Data 2018. Gwnaethom gyflawni gweithdrefnau archwilio i holi'r rheolwyr a'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu a yw Swyddfa Archwilio Cymru yn cydymffurfio â'r gyfraith a'r rheoliadau hyn, wedi arolygu cofnodion pwyllgorau ac wedi adolygu datgeliadau datganiadau ariannol ar gyfer unrhyw achosion posibl o dorri amodau.
- 257 Nododd y tîm ymgysylltu archwilio y risg y byddai rheolwyr yn diystyru rheolaethau a chydabyddiaeth refeniw fel y meysydd lle'r oedd y datganiadau ariannol yn fwyaf agored i gamddatganiad perthnasol oherwydd twyll. Roedd y gweithdrefnau archwilio a gynhaliwyd yn cynnwys ond nid oeddent yn gyfyngedig i brofi cofnodion cyfnodolion â llaw ac addasiadau eraill a gwerthuso'r rhesymeg fusnes mewn perthynas ag unrhyw drafodion a thrafodion sylweddol, anarferol a wnaed y tu allan i'r cwrs busnes arferol, asesu a herio'r amcangyfrifon a wnaed gan y rheolwyr o ran eu hasesiad a'u penderfyniad ar ganran y gwaith cytundebol a gwblhawyd a digonolrwydd y darpariaethau ar gyfer symiau na ellir eu hadennill, sy'n cynnwys adolygu a yw digwyddiadau sy'n digwydd hyd at ddyddiad adroddiad yr archwilydd yn cefnogi'r meini prawf cydnabod diwedd blwyddyn ac yn profi cywirdeb a dibynadwyedd y data y mae'r rheolwyr wedi dibynnu arno.
- 258 Ceir disgrifiad pellach o'n cyfrifoldebau ar gyfer archwilio'r datganiadau ariannol ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol yn: <http://www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities>. Mae'r disgrifiad hwn yn rhan o adroddiad ein harchwilydd.

Cyfrifoldebau'r Archwilydd am farn rheoleidd-dra ar y datganiadau ariannol

- 259 Rydym hefyd yn gyfrifol am roi barn sicrwydd resymol bod gwariant y mae'r datganiad yn ymwneud ag ef wedi'i dynnu'n gyfreithlon ac yn unol â'r awdurdod sy'n ei lywodraethu ac nad yw'r arian hwnnw y mae'r datganiad yn ymwneud ag ef, a dderbyniwyd gan Swyddfa Archwilio Cymru at ddiben penodol neu ddibenion penodol, wedi'i wario heblaw at y diben neu'r dibenion hynny.

Defnydd o'n hadroddiad

260 Gwneir yr adroddiad hwn i Senedd Cymru yn unig yr ymdrinnir ag ef yn unol â Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013 ac nid at unrhyw ddiben arall. Mae ein gwaith archwilio wedi'i wneud fel y gallem ddatgan i'r Senedd y materion hynny y mae'n ofynnol i ni eu datgan iddynt mewn adroddiad archwilydd ac nid at unrhyw ddiben arall. I'r graddau eithaf a ganiateir gan y gyfraith, nid ydym yn derbyn nac yn cymryd cyfrifoldeb i unrhyw un heblaw Swyddfa Archwilio Cymru na'r Senedd am ein gwaith archwilio, am yr adroddiad hwn, nac am y farn a luniwyd gennym.

Mae RSM UK Audit LLP wedi ardystio ac adrodd ar y cyfrifon hyn ar eu ffurf wreiddiol. Cyfieithiad o'r fersiwn Saesneg gwreiddiol yw hwn. Swyddfa Archwilio Cymru sy'n gyfrifol am gywirdeb y cyfieithiad hwn, ac nid RSM UK Audit LLP.

RSM UK Audit LLP
14 Mehefin 2022
Archwilwyr Statudol
Trydydd Llawr
Un Sgwâr Llundain
Cross Lanes
Guildford
GU1 1UN

Datganiadau Ariannol

Datganiadau ariannol o ran Swyddfa Archwilio Cymru, yn gyfochrog â nodiadau ategol ac esboniadol.

03

Datganiad o wariant net cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022

		2021-22	2020-21
	Nodyn	£'000	£'000
Gwariant			
Staff a chostau cysylltiedig	Adroddiad staff ⁶⁰	18,422	17,550
Gwasanaethau prynu i mewn	Adroddiad staff	157	815
Costau gweithredu eraill	3	2,869	3,230
		21,448	21,595
Incwm			
Incwm ffioedd archwilio	1	(12,936)	(13,922)
Incwm gweithredu arall	2	(6)	(40)
		(12,942)	(13,962)
Cyfanswm y gwariant net cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn		8,506	7,633

Mae'r nodiadau sy'n dilyn ar dudalennau 121 i 140 yn rhan o'r datganiadau ariannol hyn

261 Nid oedd unrhyw weithrediadau, caffaeliadau na gwarediadau wedi'u terfynu yn ystod y cyfnod nac unrhyw enillion na cholledion nas cydnabyddir.

60 Nodyn costau staff ar dudalen 86 o'r Adroddiad ar Gydabyddiaeth a Staff.

Datganiad o'r sefyllfa ariannol ar 31 Mawrth 2022

		31 Mawrth 2022	31 Mawrth 2021
	Nodyn	£'000	£'000
Asedau anghyfredol			
Eiddo, peiriannau ac offer	4	352	390
Asedau anniriaethol	5	268	235
		620	625
Asedau cyfredol			
Symiau masnach derbyniadwy a gwaith sydd ar y gweill	6	4,070	2,375
Symiau derbyniadwy eraill	7	580	508
Arian parod ac arian cyfatebol	8	76	1,270
		4,726	4,153
Cyfanswm yr asedau		5,346	4,778
Rhwymedigaethau cyfredol			
Masnach a symiau taladwy eraill	9	(2,019)	(2,051)
Incwm gohiriedig	10	(3,635)	(2,353)
Darpariaethau	11	(1,026)	(367)
Cronfa Gyfunol Cymru	SORO	(76)	(1,270)
Cyfanswm y rhwymedigaethau cyfredol		(6,756)	(6,041)
Cyfanswm yr asedau llai rhwymedigaethau cyfredol		(1,410)	(1,263)
Rhwymedigaethau anghyfredol			
Darpariaethau	11	(713)	(646)
Cyfanswm y rhwymedigaethau nad ydynt yn gyfredol		(713)	(646)
Cyfanswm yr asedau llai rhwymedigaethau		(2,123)	(1,909)
Ecwiti trethdalwyr			
Cronfa gyffredinol		(2,123)	(1,909)
Cyfanswm ecwiti trethdalwyr		(2,123)	(1,909)

Mae'r nodiadau sy'n dilyn ar dudalennau 121 i 140 yn rhan o'r datganiadau ariannol hyn

Cymeradwywyd y datganiadau ariannol ar dudalennau 116 i 140 gan Fwrdd Swyddfa Archwilio Cymru a'u hawdurdodi i'w cyhoeddi ar 9 Mehefin 2022 ac fe'u llofnodir ar ei ran gan:

A handwritten signature in black ink, reading 'Adrian Crompton', with a horizontal line drawn underneath.**Adrian Crompton**

Archwilydd Cyffredinol Cymru a'r Swyddog Cyfrifyddu

9 Mehefin 2022

Datganiad o lif arian parod ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022

		31 Mawrth 2022	31 Mawrth 2021
	Nodi	£'000	£'000
Llifau arian parod o weithgareddau gweithredu			
Gwariant net cynhwysfawr		(8,506)	(7,633)
Addasiadau ar gyfer trafodion nad ydynt yn arian parod: dibrisiant, amorteiddiad a cholled wrth waredu asedau	3	217	283
(Gostyngiad)/cynnydd mewn darpariaethau	11	726	(463)
Newidiadau mewn cyfalaf gweithio			
(Cynnydd)/gostyngiad mewn symiau masnach derbyniadwy, gwaith sydd ar y gweill a symiau derbyniadwy eraill	6,7	(1,767)	699
Cynnydd/(gostyngiad) mewn masnach a symiau taladwy eraill	9	(32)	8
Cynnydd/(gostyngiad) mewn incwm gohiriedig	10	1,282	162
All-lif arian parod net o weithgareddau gweithredu		(8,080)	(6,944)
Llifau arian parod o weithgareddau buddsoddi			
Prynu eiddo, peiriannau ac offer	4	(128)	(96)
Prynu asedau anniriaethol	5	(84)	(133)
All-lif arian parod net o weithgareddau buddsoddi		(212)	(229)
Llifau arian parod o weithgareddau ariannu			
Cronfa Gyfunol Cymru		8,368	8,443
Ad-dalwyd Cronfa Gyfunol Cymru		(1,270)	(1,604)
Ariannu net		7,098	6,839
Symudiadau mewn arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod		(1,194)	(334)

Mae'r nodiadau sy'n dilyn ar dudalennau 121 i 140 yn rhan o'r datganiadau ariannol hyn

Datganiad o newidiadau yn ecwiti trethdalwyr ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022

	£'000
Balans ar 31 Mawrth 2020	(1,449)
Newidiadau yn ecwiti trethdalwyr 2020-21	
Cyfanswm y gwariant net cynhwysfawr	(7,633)
Cyllid Cronfa Gyfunol Cymru	8,443
	(639)
Oherwydd Cronfa Gyfunol Cymru	(1,270)
Balans ar 31 Mawrth 2021	(1,909)
Newidiadau yn ecwiti trethdalwyr 2021-22	
Cyfanswm y gwariant net cynhwysfawr	(8,506)
Cyllid Cronfa Gyfunol Cymru	8,368
	(2,047)
Oherwydd Cronfa Gyfunol Cymru	(76)
Balans ar 31 Mawrth 2022	(2,123)

Mae'r nodiadau sy'n dilyn ar dudalennau 121 i 140 yn rhan o'r datganiadau ariannol hyn

Nodiadau i'r datganiadau ariannol

262 Paratowyd y datganiadau ariannol hyn yn unol â Llawlyfr Adrodd Ariannol (FreM) 2021-22, a gyhoeddwyd gan yr awdurdodau perthnasol.

Sail y gwaith paratoi

263 Mae'r polisïau cyfrifyddu a gynhwysir yn yr FReM yn cymhwyso Safonau Cyfrifyddu Rhyngwladol a fabwysiadwyd yn y DU fel y'u haddaswyd neu a ddehonglwyd ar gyfer cyd-destun y sector cyhoeddus.

264 Paratoir datganiadau ariannol o dan y confensiwn cost hanesyddol. Cyflwynir ffigurau mewn punnoedd sterling, sef arian gweithredol Swyddfa Archwilio Cymru ac fe'u talgrynnir i'r £1,000 agosaf.

265 Paratoir y datganiadau ariannol ar sail busnes gweithredol fel y nodir isod:

- mae Swyddfa Archwilio Cymru yn gweithio i drefniadau ariannu blynyddol yn ôl statud. Mae Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013 yn ei gwneud yn ofynnol i Swyddfa Archwilio Cymru ddarparu adnoddau ar gyfer arfer swyddogaethau'r Archwilydd Cyffredinol fel sy'n ofynnol gan yr Archwilydd Cyffredinol. Bydd yr adnoddau hyn ar gael gan y Senedd (cyllid y pleidleisir arno).
- mae'r ddeddfwriaeth yn datgan ymhellach bod yn rhaid i'r Senedd ystyried Amcangyfrif Swyddfa Archwilio Cymru yn flynyddol a rhaid iddo ystyried unrhyw sylwadau a wneir gan Swyddfa Archwilio Cymru os yw am newid yr Amcangyfrif hwn.
- ymdrinnir ag unrhyw newidiadau nas cynlluniwyd i incwm a gwariant mewn blwyddyn ariannol drwy gyfrwng Amcangyfrif Atodol y mae'n rhaid i'r Senedd ei ystyried.
- er mai dim ond am naw mis ar ôl dyddiad llofnodi'r datganiadau hyn y cymeradwywyd cyllid y pleidleisiwyd arno, bydd Amcangyfrif ar gyfer y flwyddyn ariannol ganlynol yn cael ei gyflwyno i Bwyllgor Cyllid y Senedd yn hydref y flwyddyn gyfredol. Disgwylir, felly, y bydd gan Swyddfa Archwilio Cymru ddigon o arian i barhau i weithredu hyd y gellir rhagweld.

266 Ni dderbyniodd Swyddfa Archwilio Cymru unrhyw incwm a fyddai wedi bod yn atebol am dreth gorfforaeth yn 2021-22.

Amcangyfrifon cyfrifyddu beirniadol a meysydd barn

Mae **cydnabyddiaeth refeniw** yn seiliedig ar yr amser a godir ar brosiectau a addaswyd lle bo hynny'n berthnasol i adlewyrchu'r cam o gwblhau'r gwaith a wnaed. Cynhelir asesiad ar ddiwedd y flwyddyn i ystyried rhesymoldeb yr incwm a gydnabyddir gan ystyried cost cwblhau prosiectau archwilio.

Cydnabyddir incwm yn gynyddol gan fod y rhwymedigaethau perfformiad sy'n gysylltiedig ag ymrwymadau archwilio wedi'u bodloni dros amser.

Mae'r polisi cyfrifyddu hwn yn effeithio'n uniongyrchol ar brisio incwm ffioedd archwilio (**Nodyn 1**) gwaith sydd ar y gweill (**Nodyn 6**) ac incwm gohiriedig (**Nodyn 10**) yn y datganiadau ariannol hyn.

Gwneir **darpariaethau** pan fo'n fwy tebygol na pheidio, ym marn y Swyddog Cyfrifyddu, bod atebolrwydd ariannol yn bodoli na ellir ei amcangyfrif yn gywir ar hyn o bryd.

Mae'r ddarpariaeth dadfeilio yn amcangyfrif o'r costau y gallai Swyddfa Archwilio Cymru eu hysgwyddo wrth atgyweirio ei heiddo ar brydles ar ddiwedd y prydlesau.

Mae hyn wedi'i gronni drwy dâl dadfeiliad blynyddol, wedi'i gyfrifo drwy gymhwysu cyfradd dadfeilio flynyddol i arwynebedd llawr asedau ar brydles ynghyd â'r gost amcangyfrifedig o adfer addasiadau a wnaed i eiddo ar brydles.

Mae'r ddarpariaeth ar gyfer lwfans teithio yn cynrychioli, ar y cyfan, daliadau y cytunwyd arnynt yn 2021-22 a delir yn 2022-23. Mae'n cynnwys swm amcangyfrifedig bach i'w ddarparu ar gyfer newidiadau cytundebol ar ôl mis Ebrill 2022.

Gweler **Nodyn 11** am ragor o wybodaeth.

Safonau cyfrifyddu newydd

267 Mae Swyddfa Archwilio Cymru yn datgelu safonau cyfrifyddu nad ydynt wedi'u cymhwyso eto ac yn asesu'r effaith bosibl y byddai'r cais cychwynnol yn ei chael ar y datganiadau ariannol.

268 Mae un safon nad yw'n effeithiol eto a fydd yn effeithio ar gyfrifon Swyddfa Archwilio Cymru, sef Prydlesi IFRS 16. Mae'r safon hon yn ei gwneud yn ofynnol i bob prydles arwyddocaol gael ei chydabod yn y Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol er mwyn cynyddu amlygrwydd ymrwymadau prydlesu ac adlewyrchu realiti economaidd yn well. Mae'r broses o fabwysiadu'r safon hon gan yr FReM wedi'i ohirio tan 2022-23. Datgelir yr effaith a ragwelir ar gyfer Swyddfa Archwilio Cymru yn Nodyn 12 – Prydlesi.

Nodyn 1 (a): Segmentau gweithredu

- 269 Mae Swyddfa Archwilio Cymru yn adrodd ar gostau ac incwm ar draws ei thri segment gweithredu yn seiliedig ar wariant uniongyrchol heb unrhyw ddosrannu gorbenion. Ariennir y gost net sy'n deillio o hynny yn uniongyrchol o Gronfa Gyfunol Cymru.
- 270 O 2021-22, rydym yn adrodd ar incwm a gwariant yn unol â strwythur rheoli Gwasanaethau Archwilio, Gwasanaethau Corfforaethol a Chyfathrebu a Newid a ddaeth i rym ym mis Chwefror 2021 ac fel yr adroddwyd i'r Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol.
- 271 Mae'r Gwasanaethau Archwilio yn cynnwys y costau uniongyrchol sy'n gysylltiedig â'r is-adrannau Archwilio Ariannol ac Archwilio Perfformiad blaenorol ynghyd â swyddogaethau cymorth uniongyrchol megis Datblygu Archwilio a Chanllawiau.
- 272 Mae'r Gwasanaethau Corfforaethol yn cynnwys ein timau Gwasanaethau Busnes, y Gyfraith a Moeseg, Adnoddau Dynol, Cyllid a TGCh. Mae hefyd yn cynnwys costau swyddfeydd a darpariaeth TGCh.
- 273 Mae Cyfathrebu a Newid yn cynnwys y timau Cyfathrebu a Chysylltiadau Cyhoeddus, Cynllunio ac Adrodd a Newid.
- 274 Mae adroddiadau segmentaidd wedi'u hailddatgan ar gyfer 2020-21 i adlewyrchu'r newid hwn.

2021-22

	Gwasanaethau Archwilio	Gwasanaethau Corfforaethol	Cyfathrebu a Newid	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000	£'000
Ffioedd archwilio ⁶¹	(12,936)			(12,936)
Incwm arall		(6)		(6)
Cyfanswm yr incwm	(12,936)	(6)		(12,942)
Costau staff	15,002	2,134	1,286	18,422
Costau nad ydynt yn gostau staff	493	2,252	281	3,026
Cyfanswm Gwariant	15,495	4,386	1,567	21,448
Gwariant Net	2,559	4,380	1,567	8,506

61 Gweler nodyn 1(b).

2020-21 (Wedi'i ailddatgan⁶²)

	Gwasanaethau Archwilio	Gwasanaethau Corfforaethol	Cyfathrebu a Newid	
	£'000	£'000	£'000	£'000
Ffioedd archwilio	(13,922)	–	–	(13,922)
Incwm arall	(38)	(2)	–	(40)
Cyfanswm yr incwm	(13,960)	(2)	–	(13,962)
Costau staff	14,713	1,652	1,185	17,550
Costau nad ydynt yn gostau staff	1,277	2,518	250	4,045
Cyfanswm Gwariant	15,990	4,170	1,435	21,595
Gwariant Net	2,030	4,168	1,435	7,633

Nodyn 1 (b): Dadansoddiad o incwm ffioedd archwilio

	2021-22			2020-21		
	Archwiliad Ariannol	Archwiliad Perfformiad	Cyfanswm	Archwiliad Ariannol	Archwiliad Perfformiad	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Archwiliad Llywodraeth Leol	(4,791)	(2,328)	(7,119)	(5,410)	(2,367)	(7,777)
Ardystiad Grant Llywodraeth Leol	(1,052)		(1,052)	(913)	–	(913)
Archwiliad y GIG	(1,921)	(1,147)	(3,068)	(1,888)	(1,396)	(3,284)
Archwiliad Llywodraeth Ganolog	(1,697)		(1,697)	(1,948)	–	(1,948)
	(9,461)	(3,475)	(12,936)	(10,159)	(3,763)	(13,922)

62 Er mwyn adlewyrchu'r newid yn strwythur rheoli yn effeithiol Chwefror 2021.

- 275 Pennir y ffioedd a godir am waith archwilio yn unol â Chynllun Ffioedd y cytunwyd arno gan Bwyllgor Cyllid y Senedd.
- 276 Cydnabyddir incwm ffioedd gros ac incwm gweithredu arall ar werth gwaith trethadwy heb gynnwys TAW. Asesir y gwerth hwn drwy gyfeirio at daliadau amser a chwblhau prosiectau fesul cam.
- 277 Caiff incwm gweithredu ei gredydu i'r flwyddyn gyfrif y gwneir y gwaith ynddi. Caiff anfonebau a godir cyn i'r gwaith gael ei wneud eu hystyried yn incwm gohiriedig (gweler **Nodyn 10**). Mae gwaith a wneir cyn yr incwm a dderbynnir yn cael ei ystyried yn waith sydd ar y gweill (gweler **Nodyn 6**).
- 278 Nid yw cyllid o Gronfa Gyfunol Cymru yn grant uniongyrchol gan y llywodraeth ac mae'n cael ei gredydu'n uniongyrchol i ecwiti trethdalwyr.
- 279 Mae Swyddfa Archwilio Cymru wedi cymhwyso gofynion IFRS 15 i incwm a enillir o archwiliadau talu ffioedd a gwasanaethau eraill.
- 280 Mae Swyddfa Archwilio Cymru wedi penderfynu bod un rhwymedigaeth perfformiad unigol ar gyfer pob ymgysylltiad a nodir fel amcan yr aseiniadau hyn yn y Llythyr Ymgysylltu. Yn achos archwiliadau, cynhyrchir allbynnau eraill, megis adroddiadau interim ac adroddiadau i'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu'r corff a archwilir, yn ystod aseiniadau archwilio, ond mae'r allbynnau eraill hyn yn rhan annatod o'r farn archwilio: maent yn gysylltiedig iawn â chyflawni'r dystysgrif neu'r adroddiad archwilio, felly nid ydynt yn gymwys fel rhwymedigaethau perfformiad penodol.
- 281 Mae Swyddfa Archwilio Cymru wedi penderfynu bod y rhwymedigaethau perfformiad a ddisgrifir uchod wedi'u bodloni dros amser yn hytrach nag ar adeg. Y rheswm am hyn yw nad yw perfformiad yr ymgysylltu yn creu ased gyda defnydd amgen i Swyddfa Archwilio Cymru ac mae gan Swyddfa Archwilio Cymru hawl orfodadwy i dalu am berfformiad a gwblhawyd hyd yma. Mae'r rhan fwyaf o'r archwiliadau ar gylch blynyddol. Cytunir ar y ffi (sy'n seiliedig ar gostau amcangyfrifedig) a'r amserlen anfonebu rhwng y timau aseinio unigol a'r cleient. Mae gan Swyddfa Archwilio Cymru hawl i adennill costau mewn perthynas â gwaith a gwblhawyd hyd yma ar unrhyw adeg o'r archwiliad.
- 282 Cydnabyddir refeniw mewn perthynas â chwblhau canrannol yn erbyn costau a gyllidebwyd. Cydnabyddir incwm wrth i'r gwasanaethau gael eu darparu, a bennir drwy gyfeirio at gyfran y costau a gyllidebwyd a wariwyd hyd yma ar gyfer pob ymgysylltiad, llai darpariaeth ar gyfer unrhyw symiau na ellir eu hadennill. Mae hyn yn rhoi darlun ffyddlon o drosglwyddo gwasanaethau oherwydd natur y gwaith yw bod costau amser staff yn cynrychioli cynnydd tuag at foddhad y rhwymedigaeth perfformiad. Mae perthynas uniongyrchol rhwng y mewnbynnau hyn a throsglwyddo gwasanaethau i'r cleient archwilio.

Nodyn 2: Incwm gweithredu arall

	2021-22	2020-21
	£'000	£'000
Incwm gweithredu arall ⁶³	(6)	(40)
	(6)	(40)

Nodyn 3: Costau gweithredu eraill

	2021-22	2020-21
	£'000	£'000
Llety		
• Costau prydles rhent	473	457
• Costau llety eraill	379	405
Cyflenwadau a gwasanaethau ⁶⁴	1,351	1,539
Recriwtio	21	103
Dibrisiant ac amorteiddiad	217	283 ⁶⁵
Ffioedd proffesiynol		
• Gwasanaethau archwilio mewnol	61	42
• Gwasanaethau archwilio allanol	46	45
• Ffioedd proffesiynol eraill	43	54
Teithio a chynhaliaeth staff	33	23
Dysgu a datblygu staff	245	279
	2,869	3,230

63 Yn cynnwys ad-daliadau ac ad-daliadau ar gyfer costau hyfforddi ac incwm CJRS (ffyrlo) ar gyfer staff contract tymhorol (2020-21 yn unig).

64 Yn cynnwys TAW na ellir ei hadennill. Mae'r holl gyfansymiau eraill yn y nodyn hwn yn net o TAW.

65 Yn cynnwys £5,000 colled wrth waredu asedau (2020-21 yn unig).

Nodyn 4: Eiddo, offer a chyfarpar

	Dodrefn a ffitiadau	Technoleg gwybodaeth	Offer swyddfa	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000	£'000
2021-22				
Cost				
Ar 1 Ebrill 2021	1,345	756	160	2,261
Ychwanegiadau	50	70	8	128
Gwarediadau	(31)	(45)	(37)	(113)
Ar 31 Mawrth 2022	1,364	781	131	2,276
Dibrisiad				
Ar 1 Ebrill 2021	1,158	606	107	1,871
Codir tâl yn ystod y cyfnod	74	69	22	165
Gwarediadau	(30)	(45)	(37)	(112)
Ar 31 Mawrth 2022	1,202	630	92	1,924
Gwerth llyfr net				
Ar 31 Mawrth 2022	162	151	39	352
Ar 1 Ebrill 2021	187	150	53	390
Ariannu asedau				
Mewn perchnogaeth	162	151	39	352

	Dodrefn a ffitiadau £'000	Technoleg gwybodaeth £'000	Offer swyddfa £'000	Cyfanswm £'000
2020-21				
Cost				
Ar 1 Ebrill 2020	1,339	674	160	2,173
Ychwanegiadau	14	82	—	96
Gwarediadau	(8)	—	—	(8)
Ar 31 Mawrth 2021	1,345	756	160	2,261
Dibrisiad				
Ar 1 Ebrill 2020	1,096	477	83	1,656
Codir tâl yn ystod y cyfnod	70	129	24	223
Gwarediadau	(8)	—	—	(8)
Ar 31 Mawrth 2021	1,158	606	107	1,871
Gwerth llyfr net				
Ar 31 Mawrth 2021	187	150	53	390
Ar 1 Ebrill 2020	243	197	77	517
Ariannu asedau				
Mewn perchnogaeth	187	150	53	390

283 Mae gwariant o dros £5,000 ar offer a meddalwedd cyfrifiadurol, adnewyddu swyddfeydd ac offer arall yn cael ei gyfalafu. Caiff gwariant dilynol ar asedau sy'n bodloni'r meini prawf hyn ei gyfalafu ymhellach. Caiff gwariant ar eitemau nad ydynt yn bodloni'r meini prawf hyn ei drin fel gwariant refeniw yn ystod y flwyddyn.

284 Nodir PPE ar gost hanesyddol llai dibrisiant a nam cronedig ac nid yw'n cynnwys TAW.

285 Darperir dibrisiant ar bob ased cyfalaf o'r dyddiad y bydd yr ased yn dechrau ar ei fywyd defnyddiol. Cyfrifir hyn i ddileu'r gost mewn rhandaliadau blynyddol cyfartal dros ei fywyd economaidd ar gyfer pob ased fel a ganlyn:

Dodrefn, ffitiadau a seilwaith TG	Deng mlynedd (neu fyrrach o fywyd asedau neu hyd y brydles ar gyfer ffitiadau mewn adeiladau ar brydles)
Offer cyfrifiadurol	Tair blynedd
Offer swyddfa	Pum mlynedd

286 Ym marn y Swyddog Cyfrifyddu, nid oes unrhyw wahaniaeth sylweddol rhwng gwerth llyfr net asedau ar werthoedd cyfredol ac ar eu cost dibrisiedig. Cynhelir asesiad blynyddol o nam i gadarnhau bod hyn yn parhau i fod yn wir.

287 Mae asedau PPE yn cael eu hadolygu ar gyfer nam pryd bynnag y bydd digwyddiadau neu newidiadau mewn amgylchiadau yn dangos na ellir adennill y swm cario. Cydnabyddir colled o ran lleihad mewn gwerth y swm y mae swm cario'r ased yn fwy na'r swm adenilladwy. Swm adenilladwy yw'r uchaf o werth teg ased llai costau gwaredu a gwerth mewn defnydd.

Nodyn 5: Asedau anniriaethol⁶⁶

	£'000
2021-22	
Cost	
Ar 1 Ebrill 2021	687
Ychwanegiadau	84
Gwarediadau	(15)
Ar 31 Mawrth 2022	756
Amorteiddiad	
Ar 1 Ebrill 2021	451
Codwyd tâl yn y cyfnod	52
Gwarediadau	(15)
Ar 31 Mawrth 2022	488
Gwerth llyfr net	
Ar 31 Mawrth 2022	268
Ar 1 Ebrill 2021	235
Cyllido asedau	
Mewn perchnogaeth	268

66 Meddalwedd gyfrifiadurol yn bennaf.

	£'000
2020-21	
Cost	
Ar 1 Ebrill 2020	572
Ychwanegiadau	133
Gwarediadau	(19)
Ar 31 Mawrth 2021	686
Amorteiddiad	
Ar 1 Ebrill 2020	410
Darparwyd yn y cyfnod	55
Gwarediadau	(14)
Ar 31 Mawrth 2021	451
Gwerth llyfr net	
Ar 31 Mawrth 2021	235
Ar 1 Ebrill 2020	162
Cyllido asedau	
Mewn perchnogaeth	235

- 288 Caiff asedau anniriaethol eu datgan fel cost hanesyddol wedi'i hamorteiddio heb gynnwys TAW. Caiff yr asedau eu hamorteiddio ar sail llinell syth dros y byrraf o gyfnod y drwydded neu bum mlynedd. Cyfrifir amorteiddiad o'r dyddiad y mae'r ased yn cychwyn ei oes ddefnyddiol.
- 289 Ym marn y Swyddog Cyfrifyddu, nid oes unrhyw wahaniaeth perthnasol rhwng gwerth llyfr net asedau ar werthoedd cyfredol ac ar eu cost wedi'i dibrisio. Cynhelir asesiad blynyddol o amhariad i gadarnhau bod hyn yn dal i fod yn wir.
- 290 Adolygir asedau anniriaethol ar gyfer amhariad pryd bynnag y bydd digwyddiadau neu newidiadau mewn amgylchiadau yn dangos na ellir adennill y swm cario ymlaen. Cydnabyddir colled drwy amhariad yn ôl faint yn fwy y maer swm cario ymlaen yr ased na'r swm adenilladwy. Y swm adenilladwy yw'r uchaf o werth teg ased ar ôl tynnu costau gwaredu a gwerth mewn defnydd.

Nodyn 6: Symiau masnach derbyniadwy a gwaith ar y gweill

	31 Mawrth 2022	31 Mawrth 2021
	£'000	£'000
Symiau masnach derbyniadwy		
• Llywodraeth Ganolog	465	66
• Llywodraeth Leol	1,105	514
• Y GIG	1,233	308
• Y tu allan i'r llywodraeth	116	7
Gwaith ar y gweill		
• Llywodraeth Ganolog	455	813
• Llywodraeth Leol	652	577
• Y GIG	44	90
	4,070	2,375

Symiau masnach derbyniadwy

- 291 Caiff symiau derbyniadwy eu prisio ar sail gwerth teg wrth eu cydnabod yn wreiddiol a chânt eu mesur wedi hynny ar sail cost wedi'i hamorteiddio gan ddefnyddio'r dull llog effeithiol, namyn unrhyw lwfans ar gyfer colledion credyd disgwylidig. Ar gyfer 2021-22 mae'r ffigurau'n net o golledion credyd disgwylidig o £33,000 (2020-21: Dim).
- 292 Mae cleientiaid Swyddfa Archwilio Cymru fwy neu lai i gyd yn adrannau llywodraeth neu'n gyrff cyhoeddus eraill a ariennir yn bennaf gan y Senedd – ffynhonnell ariannu ddibynadwy heb unrhyw hanes o ddiffyg daliadau o ran ffioedd archwiliad. Nid yw Swyddfa Archwilio Cymru yn cael ei hamlygu i risgiau credyd sylweddol felly.
- 293 Nid oes unrhyw symiau perthnasol a fydd yn ddyledus ar ôl un flwyddyn wedi'u cynnwys yn y ffigurau uchod.

Gwaith ar y gweill

- 294 Mae'r gwaith ar y gweill yn ymwneud â gwaith a gwblhawyd cyn cyflwyno'r anfoneb. Caiff hwn ei ddatgan fel cost lawn namyn darpariaeth ar gyfer colledion y gellir eu rhagweld a symiau a filiwyd ar gyfrif.

Nodyn 7: Symiau derbyniadwy eraill

	31 Mawrth 2022	31 Mawrth 2021
	£'000	£'000
Rhagdaliadau ac incwm cronnus ⁶⁷	570	504
Benthyciadau i gyflogeion ⁶⁸	10	4
	580	508

295 Nid oes unrhyw symiau sy'n ddyledus ar ôl i flwyddyn gael ei chynnwys yn y ffigurau uchod.

Nodyn 8: Arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod

	31 Mawrth 2022	31 Mawrth 2021
	£'000	£'000
Balans ar 1 Ebrill	1,270	1,604
Newid net mewn arian parod a phethau sy'n cyfateb i arian parod	(1,194)	(334)
Balans ar 31 Mawrth	76	1,270

	31 Mawrth 2022	31 Mawrth 2021
	£'000	£'000
Cyfrif cyfredol (Gwasanaeth Bancio'r Llywodraeth)	76	1,270
	76	1,270

296 Mae arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod yn cynnwys yr holl gyllid a ddelir mewn cyfrifon y mae gan Swyddfa Archwilio Cymru fynediad uniongyrchol atynt.

297 Dangosir bod balansau arian parod ar ddiwedd y flwyddyn yn ddyledus i Gronfa Gyfunol Cymru.

67 Rhagdaliadau ar gyfer rhent a chostau eraill sy'n gysylltiedig ag eiddo yn bennaf.

68 Cynllun beicio i'r gwaith.

Nodyn 9: Symiau masnach taladwy a rhwymedigaethau cyfredol eraill

	31 Mawrth 2022	31 Mawrth 2021
	£'000	£'000
Symiau masnach taladwy (sy'n ddyledus o fewn blwyddyn)	206	9
TAW	136	205
Costau trethiant a nawdd cymdeithasol	356	345
Croniad ar gyfer hawl gwyliau na chymerwyd eto ⁶⁹	585	666
Croniadau eraill ⁷⁰	736	826
	2,019	2,051

298 Mae'r symiau hyn yn cynrychioli rhwymedigaethau ar gyfer nwyddau a gwasanaethau a ddarperir cyn diwedd y flwyddyn ariannol ac sydd heb eu talu. Oherwydd eu natur tymor byr, cânt eu mesur ar gost wedi'i hamorteiddio ac nid ydynt yn symiau gostyngol. Nid yw'r symiau wedi'u gwarantu.

299 Ein nod yw talu 90% o anfonebau cyflenwyr diamheuol o fewn deg diwrnod gwaith o'u derbyn. Yn 2020-21, talwyd 76% o fewn deg diwrnod, a thalwyd 90% o fewn 30 diwrnod. Roedd y perfformiad gwaeth hwn o ganlyniad i weithio o bell a oedd yn golygu bod oedi cyn derbyn anfonebau a bostiwyd.

Nodyn 10: Incwm gohiriedig

	31 Mawrth 2022	31 Mawrth 2021
	£'000	£'000
Incwm gohiriedig	3,635	2,353
	3,635	2,353

300 Caiff incwm ffioedd a gydnabyddir yn ein cyfrifon ei asesu trwy gyfeirio at dâl am amser a godwyd ac adolygiad o'r gwaith a gwblhawyd. Caiff llawer o'n hincwm ei anfonebu ar sail rhandaliadau drwy'r flwyddyn. Mae incwm gohiriedig yn cynrychioli incwm sydd wedi'i filio ond nid ei gydnabod eto.

69 Yn seiliedig ar ben-blwyddi gwyliau unigol.

70 Yn cynnwys £391,000 o ran anfonebau a dalwyd ar ôl diwedd y flwyddyn, a £345,000 o ran cyfraniadau pensiwn ar gyfer Mawrth 2022 a dalwyd ym mis Ebrill 2022.

Note 11: Provisions for liabilities and charges

	Dadfeiliadau⁷¹	Ymddeoliad cynnar a diswyddo	Lwfans Teithio	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000	£'000
Ar 31 Mawrth 2021	646	367	—	1,013
Darparwyd yn ystod y flwyddyn	7		1,086	1,093
Defnyddiwyd yn ystod y flwyddyn	—	(346)	—	(346)
Rhyddhawyd yn ystod y flwyddyn	—	(21)	—	(21)
Ar 31 Mawrth 2022	653	0	1,086	1,739

Dadansoddiad o amseriad disgwyledig

	Dadfeiliadau	Ymddeoliad cynnar a diswyddo	Lwfans Teithio	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000	£'000
Dim hwyrach nag un flwyddyn	—	—	1,026	1,026
Hwyrach nag un flwyddyn ac nid yn hwyrach na phum mlynedd	653	—	60	713
	653	—	1,086	1,739

301 Caiff darpariaethau eu mesur ar sail yr amcangyfrif gorau o'r symiau sy'n ofynnol i dalu rhwymedigaeth bresennol (cyfreithiol neu adeiladol) o ganlyniad i ddigwyddiad yn y gorffennol.

302 Pan fydd effaith gwerth amser arian yn berthnasol, caiff y ddarpariaeth ei seilio ar werth presennol y symiau hynny, wedi'u gostwng ar y gyfradd ostyngol cyn treth sy'n adlewyrchu'r risgiau sy'n benodol i'r rhwymedigaeth. Cydnabyddir dad-ddirwyniad y gostyngiad hwn yn y draul berthnasol.

71 Rydym yn defnyddio cyfradd ostyngol Trysorlys EM fel y nodir yn PES(2021)10 ar gyfer balansau o sero i bum mlynedd o 0.47% i gyfrifo'r balans hwn.

Dadfeiliadau

- 303 Mae'r ddarpariaeth o ran dadfeiliadau yn cynrychioli amcangyfrif o'r costau y gallem eu hysgwyddo wrth dalu am atgyweirio ein heiddo ar brydles ar ddiwedd y lesioedd.
- 304 Caiff rhwymedigaethau dadfeiliadau yn ymwneud â chost adfer addasiadau a wnaed i adeiladau ar brydles eu cyfrifyddu trwy ddarpariaeth a roddir o'r neilltu yn y flwyddyn y nodwyd y gost.
- 305 Yn ogystal â hyn, rhoddir i naill ochr dâl dadfeiliadau blynyddol, a gyfrifir drwy gymhwyso cyfradd ddadfeilio flynyddol i ardal llawr asedau a brydlesir i ganiatáu ar gyfer traul cyffredinol ar eiddo a brydlesir.

Ymddeoliad cynnar a diswyddiad

- 306 Mae'r ddarpariaeth ymddeoliad cynnar a diswyddiad yn cynrychioli'r rhwymedigaeth yn y dyfodol o ran aelodau staff sydd wedi'u hymrwymo trwy gontract i adael o dan gynlluniau dileu swydd, ymddeoliad cynnar a diswyddiad. Mae'r ddarpariaeth ar ddiwedd 2020-21 naill ai wedi cael ei defnyddio neu ei rhyddhau yn ystod 2021-22. Nid oes angen darpariaeth ar gyfer 2021-22.

Lwfans teithio

- 307 Cymeradwyodd y Senedd Amcangyfrif Atodol o £1.48 miliwn ar gyfer 2021-22 i ariannu taliad ymlaen llaw i staff cymwys fel iawndal am ddileu eu hawl gytundebol i Lwfans Teithio. Cytunwyd ar hyn yn dilyn ymgynghoriad staff mewn ymateb i adolygiad Gwerth am arian o'n Cynllun Teithio a gynhaliwyd yn 2019 gan ein harchwilwyr allanol.
- 308 Roedd y staff yn cael dewis rhwng taliad ymlaen llaw neu barhau i dderbyn Lwfans Teithio tan fis Mawrth 2024. Roedd yr Amcangyfrif Atodol yn darparu i'r holl staff gael y taliad ymlaen llaw hwn heb unrhyw gyfraniad o unrhyw danwariant gan Archwilio Cymru. Fel y digwyddodd, dewisodd 67% o'r staff cymwys daliad ymlaen llaw am gost o £1.086 miliwn.
- 309 Bydd taliadau sy'n cynrychioli'r rhan fwyaf o'r ddarpariaeth hon yn cael eu gwneud i staff ym mis Ebrill 2022. Delir balans y ddarpariaeth (£88,000) tra byddwn yn aros am newidiadau i delerau cyflogaeth staff.

Nodyn 12: Lesoedd gweithredu

Isafswm taliadau prydles cyfanredol – swyddfeydd gweithredol

	31 Mawrth 2022		31 Mawrth 2021	
	£'000	Nifer yr eiddo	£'000	Nifer yr eiddo
O fewn blwyddyn	428	3	464	3
Rhwng dwy a phum mlynedd	89	1	503	3
Dros bum mlynedd			—	—
	517		967	

310 Cydnabyddir lesioedd fel cost ar linell syth dros gyfnod y les.

311 Mae gan Archwilio Cymru lesioedd ar gyfer tair swyddfa weithredol yng Nghaerdydd, Abertawe ac Abergele. Mae'r lesioedd hyn yn destun adolygiadau rhent cyfnodol.

312 Mae dyddiadau terfyn y lesioedd ar gyfer y tri eiddo fel a ganlyn:

- Caerdydd 25 Mawrth 2023
- Penlle'r-gaer 18 Ebrill 2023
- Abergele 21 Mawrth 2026 (Cymal terfynu ym mis Medi 2023)

313 Mae TEM wedi cadarnhau y daeth Safon Adrodd Ariannol Ryngwladol 16 a gyhoeddwyd ym mis Ionawr 2016 i rym ar 1 Ionawr 2022. Bydd hyn yn ei gwneud yn ofynnol i bob prydles â chyfnod prydles o fwy na 12 mis gael ei chydnabod fel ased a rhwymedigaeth yn y datganiadau ariannol. Pe bai hyn wedi bod yn weithredol yn 2020-21, byddai wedi gofyn am addasiad o £0.96 miliwn ar gyfer asedau Hawl i Ddefnyddio⁷² a rhwymedigaethau les.

72 Ein swyddfeydd ar les.

Nodyn 13: Ymrwymïadau cyfalaf

- 314 Roedd ymrwymïadau cyfalaf heb eu talu o £5,580 ar 31 Mawrth 2022: (31 Mawrth 2021: £3,520).

Nodyn 14: Colledion a thaliadau arbennig

- 315 Ni wnaed unrhyw golledion na thaliadau arbennig adroddadwy yn 2021-22: (2020-21: Dim).

Nodyn 15: Deilliadau ac offerynnau ariannol

- 316 Mae Safon Adrodd Ariannol Ryngwladol 7 (Datgeliadau Offerynnau Ariannol) yn ei gwneud yn ofynnol i ddatgelu gwybodaeth am arwyddocâd offerynnau ariannol i endid, a natur a maint risgiau sy'n deillio o'r offerynnau ariannol hynny, o safbwynt ansoddol a meintiol. Oherwydd natur gweithgareddau Swyddfa Archwilio Cymru a'r ffordd y caiff y gweithrediadau eu hariannu, nid yw'r swyddfa yn cael ei hamlygu i lefel sylweddol o risg ariannol ac ni ddeler unrhyw ddeilliadau.
- 317 Er y gall Swyddfa Archwilio Cymru fenthycu cyllid at ddibenion ariannu tymor byr, ni fu angen i'r swyddfa wneud hynny yn ystod y flwyddyn ariannol hon.
- 318 Gall Swyddfa Archwilio Cymru hefyd fuddsoddi arian dros ben. Gan fod balansau arian parod yn cael eu dal yng Ngwasanaeth Bancio'r Llywodraeth, ni wnaed hyn yn ystod y flwyddyn.

Risg hylifedd

- 319 O gofio natur ein busnes a'r ffordd yr ariennir y cyrff yr ydym yn codi ffioedd arnynt, mae ein goddefiant o risg mewn meysydd rheoli ariannol yn isel.
- 320 Yng ngoleuni'r parodrwydd hwn i dderbyn risg, a chefnogaeth Cronfa Gyfunol Cymru, nid yw Swyddfa Archwilio Cymru yn cael ei hamlygu i risgiau hylifedd sylweddol.

Risg cyfradd llog

- 321 Nid yw asedau a rhwymedigaethau ariannol Swyddfa Archwilio Cymru yn cael eu hamlygu i risg cyfraddau llog.

Risg arian cyfred tramor

- 322 Mae amlygiad Swyddfa Archwilio Cymru i risg arian cyfred tramor yn ddibwys gan mai dim ond blaen-bryniannau bach iawn o arian cyfred tramor sy'n cael eu gwneud yng nghyswllt teithio tramor a chostau cysylltiedig eraill fel gwestai. Hefyd, caiff unrhyw ffioedd a gynhyrchir o waith neu secondiadau tramor eu cyfnewid pan ddônt i law. Cofnodir unrhyw wahaniaethau cyfnewid yn y Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn.

Risg credyd

- 323 Llywodraeth Cymru, ei chyrrff cyhoeddus a noddir a chysylltiedig, GIG Cymru a chyrrff llywodraeth leol yng Nghymru yw cleientiaid Swyddfa Archwilio Cymru yn bennaf. Mae Swyddfa Archwilio Cymru yn codi ffioedd o dan ddeddfwriaeth yn unol â Chynllun Ffioedd cymeradwy ac felly nid yw'n cael ei amlygu i unrhyw risgiau credyd perthnasol.

Gwerthoedd teg

- 324 Nid oes unrhyw wahaniaeth perthnasol rhwng y gwerthoedd llyfr a gwerthoedd teg asedau a rhwymedigaethau ariannol Swyddfa Archwilio Cymru ar 31 Mawrth 2022 (31 Mawrth 2021: dim).

Nodyn 16: Trafodiadau partïon cysylltiedig

- 325 Mae Swyddfa Archwilio Cymru yn gorff corfforaethol a sefydlwyd o dan statud ac mae wedi cyflawni trafodiadau perthnasol gyda Chronfa Gyfunol Cymru a gyda chyrrff a archwilir gan yr Archwilydd Cyffredinol fel y datgelir yn yr Adroddiad Tâl Cydnabyddiaeth.
- 326 Yn ystod y flwyddyn, nid oedd unrhyw aelod o'r Bwrdd, nac unrhyw aelodau allweddol o staff na'u partïon cysylltiedig wedi cyflawni unrhyw drafodiadau perthnasol gyda'r Archwilydd Cyffredinol na Swyddfa Archwilio Cymru. Mae gwybodaeth am bersonél rheoli allweddol wedi'i chynnwys yn yr Adroddiad Tâl Cydnabyddiaeth Ariannol (tudalen 86).

Nodyn 17: TAW

- 327 Dim ond cyfran fach o TAW ar ei gwariant gros y gall Swyddfa Archwilio Cymru ei hadennill sef y gyfran o incwm ffioedd anstatudol o'i chymharu â chyfanswm yr incwm ar gyfer y flwyddyn.

Rhestr Termau

Sail groniadau	Cydnabyddir effeithiau trafodion a digwyddiadau eraill pan fyddant yn digwydd (ac nid wrth i arian parod, neu rywbeth sy'n cyfateb iddo, gael ei dderbyn neu ei dalu) a chânt eu cofnodi yn y cofnodion cyfrifyddu a'u hadrodd yn y datganiadau ariannol o'r cyfnodau y maent yn berthnasol iddynt.
Amorteiddiad	Dosrannu cost ased sefydlog anniriaethol dros ei oes ddefnyddiol.
Asedau	Rhywbeth y mae'r sefydliad yn berchen arno neu'n ei ddefnyddio e.e. offer neu hawliau meddalwedd.
Gwariant cyfalaf	Gwariant ar asedau anghyfredol (sefydlog).
Asedau cyfredol	Ased y disgwylir iddo gael ei droi'n arian parod o fewn y flwyddyn nesaf.
Rhwymedigaeth gyfredol	Rhwymedigaeth y disgwylir iddi gael ei thalu o fewn y flwyddyn nesaf.
Incwm gohiriedig	Yn cynrychioli incwm sydd wedi'i filio ond nid wedi ei gydnabod eto yn y Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr.
Dibrisiant	Dosrannu cost ased sefydlog diriaethol dros ei oes ddefnyddiol.
Amcangyfrif	Caiff yr Amcangyfrif blynyddol o Incwm a Threuliau ei gymeradwyo yn y cyfarfod llawn gan y Cynnig Cyllidebol. Mae Pwyllgor Cyllid y Senedd yn darparu adroddiad i gefnogi hyn. Cyfeirir ato hefyd fel y gyllideb gymeradwy.
Asedau sefydlog	Ased a ddelir gan sefydliad i'w ddefnyddio wrth gynhyrchu neu gyflenwi nwyddau neu wasanaethau, i'w rentu i eraill, neu at ddibenion gweinyddol ar sail barhaus yng ngweithgareddau'r endid adrodd. Mae offer, cerbydau, tir ac adeiladau yn enghreifftiau.
Sail busnes gweithredol	Caiff datganiadau ariannol eu paratoi ar y sail hon gan dybio y bydd y sefydliad yn parhau i weithredu yn y dyfodol rhagweladwy.
Ased sefydlog anniriaethol	Ased, fel hawl, nad oes ganddo unrhyw sylwedd ffisegol.
Lesio	Caffael y defnydd o ased drwy gytundeb rhent.
Rhagdaliadau	Swm a delir ymlaen llaw megis premiymau yswiriant neu rent ymlaen llaw. Fe'i cydnabyddir i ddechrau fel ased cyn ei drosglwyddo i draul yn y cyfnod pan fydd y budd yn cael ei fwynhau.
Darpariaeth	Rhwymedigaeth a amseriad neu swm ansicr.

Tal cydnabyddiaeth	Y cyflog, neu'r iawndal arall, a ddarperir am wasanaethau cyflogai.
Ecwiti trethdalwyr	Asedau net y sefydliad.
Symiau masnach taldwy	Symiau sy'n ddyledus i gyflenwyr nwyddau a gwasanaethau.
Symiau masnach derbyniadwy	Symiau sy'n ddyledus gan gleientiaid.
Ased sefydlog di-riaethol	Ased sefydlog (sydd hefyd yn cael ei alw yn ased anghyfredol) sy'n bodoli'n ffisegol. Fe'i defnyddir i'w wahaniaethu oddi wrth ased sefydlog anniriaethol.
Cronfa Gyfunol Cymru	Y gronfa a ddefnyddir gan y Senedd i ddal symiau y pleidleisir arnynt gan y Senedd a ddyrennir trwy Gynnig Cyllidebol i Lywodraeth Cymru, Archwilydd Cyffredinol Cymru, Comisiwn y Senedd ac Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru.
Gwaith ar y gweill	Gwaith sy'n cael ei wneud a'i gydnabod fel incwm yn y cyfrifon nad yw wedi'i anfonebu i gleientiaid eto.

Mae diffiniadau llawn ar gael yn y Llawlyfr Adrodd Ariannol (FReM).

Atodiadau

- 1 Gwaith archwilio lleol
- 2 Archwiliadau ac astudiaethau gwerth am arian cenedlaethol
- 3 Cefnogi atebolrwydd a gwaith craffu effeithiol
- 4 Adroddiad bioamrywiaeth a chydnerthedd ecosystemau

Gwaith archwilio lleol

Gwnaeth yr Archwilydd Cyffredinol waith lleol yn y rhan fwyaf o gyrff cyhoeddus yng Nghymru yn 2021-22. Roedd y rhaglen yn cynnwys archwiliadau o gyfrifon, gwaith archwilio perfformiad lleol a gwaith llesiant cenedlaethau'r dyfodol.

Corff cyhoeddus	Archwilio cyfrifon	Gwaith archwilio perfformiad lleol ⁷³	Gwaith llesiant cenedlaethau'r dyfodol
Comisiwn y Senedd	✓		
Llywodraeth Cymru	✓		✓
8 Corff a noddir gan Lywodraeth Cymru	✓		✓ ⁷⁴
Awdurdod Cyllid Cymru gan gynnwys y datganiad treth	✓		
4 Cwmni Llywodraeth Cymru	✓		
8 Comisiynydd, Arolygiaeth a Rheoleiddiwr	✓		
7 Bwrdd Iechyd Lleol	✓	✓	✓
3 Ymddiriedolaeth GIG a 2 Awdurdod Iechyd Arbennig	✓	✓	✓ ⁷⁵
22 Cyngor (Awdurdodau Unedol)	✓	✓	✓
4 Comisiynydd yr Heddlu a Throseddau a Phrif Gwnstabl-aid	✓	✓	✓
3 Awdurdod Tân ac Achub	✓	✓	✓
3 Awdurdod Parc Cenedlaethol	✓	✓	✓

73 Nid yw'n ofynnol i'r Archwilydd Cyffredinol gynnal rhaglen o waith archwilio perfformiad lleol ym mhob corff llywodraeth ganolog. Ar hyn o bryd mae gwaith archwilio perfformiad a gynhelir yn y sector hwn yn rhan o'i raglen o archwiliadau ac astudiaethau gwerth am arian cenedlaethol.

74 Dim ond ar gyfer cyrff rhestredig o dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

75 Dim ond ar gyfer cyrff rhestredig o dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

Corff cyhoeddus	Archwilio cyfrifon	Gwaith archwilio perfformiad lleol ⁷³	Gwaith llesiant cenedlaethau'r dyfodol
9 Cronfa Bensiwn	✓		
Cyd-bwyllgorau Corfforaethol a Bargeinion Dinas	✓	✓	
Sawl corff llywodraeth leol llai gan gynnwys Cyd- bwyllgorau, ardaloedd draenio ac awdurdodau harbwr	✓		
Dros 730 o Gyngorau Tref a Chymuned	✓ ⁷⁶		

2 Archwiliadau ac astudiaethau gwerth am arian cenedlaethol

Mae'r rhaglen waith hon yn cynnwys archwiliadau gwerth am arian, astudiaethau llywodraeth leol, a pharatoi adroddiadau cryno o'r canfyddiadau o waith archwilio lleol ar draws cyrff y GIG, llywodraeth ganolog a/neu lywodraeth leol lluosog.

Mae hefyd yn cynnwys archwiliadau a gynhaliwyd mewn ymateb i faterion o bryder cyhoeddus a nodwyd drwy ein gwaith archwilio neu a godwyd gyda'r Archwilydd Cyffredinol trwy ohebiaeth. Mae'r allbynnau o lawer o'r rhaglen hon yn cefnogi gwaith Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus a Gweinyddiaeth Gyhoeddus y Senedd a phwyllgorau eraill y Senedd.

Yn ystod 2021-22, adolygwyd ein cynlluniau yn rheolaidd, gan ystyried y sefyllfa COVID ehangach a'n blaenoriaethau archwilio, cyd-destun ein darpariaeth o adnoddau ein hunain a gallu ein cyrff a archwilir i ymgysylltu â ni.

Gwaith a gwblhawyd neu a gwblhawyd i raddau helaeth yn 2021- 22

<u>Caffael a Chyflenwi Cyfarpar Diogelu Personol ar gyfer Pandemig COVID-19</u>	<u>Yn ôl eich doethineb – Gwasanaethau Dewisol Llywodraeth Leol</u>
<u>Trefniadau Llywodraethu Pwyllgor Gwasanaethau Iechyd Arbenigol Cymru</u>	<u>Offeryn Data Cyllid GIG Cymru – hyd at 31 Mawrth 2021</u>
<u>Gweithredu rhaglen frechu COVID-19 yng Nghymru</u>	<u>Cyllid myfyrwyr</u>
<u>Adfywio Canol Trefi yng Nghymru</u>	<u>Darlun o Wasanaethau Cyhoeddus⁷⁷</u>
<u>Cynaliadwyedd Ariannol Llywodraeth Leol – Effaith COVID-19, Adferiad a Heriau yn y Dyfodol</u>	<u>Rhaglen Cartrefi Clyd Llywodraeth Cymru</u>
<u>Gofalu am y Gofalwyr? Sut roedd cyrff y GIG yn cefnogi lles staff yn ystod pandemig COVID-19</u>	<u>Comisiynu Cartrefi Gofal i Bobl Hŷn</u>
<u>Cydweithio Rhwng y Gwasanaethau Brys</u>	<u>Offeryn data cynaliadwyedd ariannol llywodraeth leol</u>
<u>Taliadau Uniongyrchol ar gyfer Gofal Cymdeithasol i Oedolion</u>	

77 Pecyn o ddeunyddiau yw hwn. Cyhoeddwyd y prif adroddiad ar 15 Medi 2021 ac fe'i dilynir gan gyfres o bump o sylwadau sector ar [lechyd](#), [gofal cymdeithasol](#), [llywodraeth leol](#), [ysgolion](#), [addysg uwch](#) ac [addysg bellach](#).

Gwaith a ddechreuwyd yn 2021-22 ac ar y gweill

Gofal Heb ei Drefnu – Adolygiad o'r System Gyfan ⁷⁸	Y Cwricwlwm newydd i Gymru
Mynd i'r afael â'r ôl-groniad gofal arfaethedig yng Nghymru (adroddiad ac offeryn data)	System Gwybodaeth Gofal Cymunedol Cymru (diweddariad ar gyfer y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus a Gweinyddiaeth Gyhoeddus)
Offeryn data cyllid GIG Cymru – hyd at 31 Mawrth 2022	Ymateb ac adferiad COVID-19 – cymorth y trydydd sector (briffio ar gyfer y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus a Gweinyddiaeth Gyhoeddus)
Newid yn yr hinsawdd a datgarboneiddio	Llywodraeth Cymru yn gosod amcanion llesiant
Gweithlu Llywodraeth Cymru	Sylwadau cyfrifon Llywodraeth Cymru
Dyletswydd Cydraddoldeb Cyffredinol - Asesiadau o'r Effaith ar Gydraddoldeb	Llywodraethu ansawdd y GIG
Gwasanaethau orthopedig	Rheoli perygl llifogydd
Cydnherthedd seiber	Menter Twyll Genedlaethol (adroddiad cryno)
Seilwaith band eang/cynhwysiant digidol	Anghenion cymhleth a thlodi – yr her i lywodraeth leol
Meithrin cydnherthedd cymdeithasol a hunandibyniaeth	Mentrau cymdeithasol
Ymateb ac adferiad COVID-19 – cymorth busnes	Tai fforddiadwy

⁷⁸ Ym mis Ebrill 2022, cyhoeddwyd sylwebaeth gychwynnol gennym ar ffurf blog estynedig ac offeryn data ategol ond gyda gwaith ychwanegol ar y pwnc hwn yn mynd rhagddo drwy 2022-23.

3 Cefnogi craffu ac atebolrwydd effeithiol

Cefnogi gwaith y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus a Gweinyddiaeth Gyhoeddus a Phwyllgorau eraill y Senedd

Parhaodd ein gwaith yn 2021-22 i chwarae rhan allweddol o ran cefnogi gwaith y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus a Gweinyddiaeth Gyhoeddus yn ei ystyriaeth o'r defnydd o adnoddau a chyflawni swyddogaethau cyhoeddus yng Nghymru.

Yn ystod y cyfnod adrodd, cefnogodd yr allbynnau o'n gwaith 10 cyfarfod o'r Pwyllgor.

Fe wnaethom hefyd gefnogi sesiynau tystiolaeth y Pwyllgor a/neu adroddiadau ar bynciau amrywiol, gan fanteisio pan fo'n berthnasol ar waith archwilio blaenorol.

Mae ein gwaith hefyd wedi llywio gwaith pwyllgorau Senedd eraill y mae eu cylchoedd gwaith ehangach yn cynnwys craffu ar wariant a pholisïau Llywodraeth Cymru, gan ddwyn Gweinidogion i gyfrif, ac archwilio deddfwriaeth arfaethedig.

Yn ystod 2021-22, gwnaethom ymateb i bum ymgynghoriad a lansiwyd gan bwyllgorau craffu polisi'r Senedd, i gefnogi'r gwaith o ystyried blaenoriaethau eu rhaglen waith yn y dyfodol. Roedd ein hadroddiad ym mis Tachwedd 2021 ar Raglen Cartrefi Clyd Llywodraeth Cymru hefyd yn fan cychwyn ar gyfer ymchwiliad gan Bwyllgor Cydraddoldeb a Chyfiawnder Cymdeithasol y Senedd i dlodi tanwydd a'r Rhaglen Cartrefi Clyd. Trafodwyd ein gwaith gyda'r Pwyllgor ym mis Chwefror 2022.

Cefnogi gwaith pwyllgorau archwilio a chraffu cyrff cyhoeddus

Trwy gydol y flwyddyn ddiwethaf, buom yn bresennol yn y rhan fwyaf o gyfarfodydd pwyllgorau archwilio a chraffu'r prif gyrff yr ydym yn eu harchwilio, yn bennaf drwy lwyfannau cyfathrebu fideo.

Gwnaethom barhau i ddarparu sesiynau briffio ac adroddiadau ar ein gwaith archwilio ynghyd â chynghor a chymorth i gryfhau effeithiolrwydd llywodraethu.

Cefnogi'r cyhoedd a'u cynrychiolwyr lleol

Rydym yn cael gohebiaeth yn rheolaidd gan y cyhoedd, eu cynrychiolwyr etholedig lleol a chenedlaethol ac eraill sy'n codi pryderon posibl ynghylch stiwardiaeth o arian cyhoeddus ac asedau.

Yn ystod 2021-22, cawsom 79 eitem o ohebiaeth a sicrhawyd ein bod yn ymateb i'r pryderon hynny mewn modd teg, cymesur a phroffesiynol. Hefyd, cysylltodd 27 o unigolion â ni rhwng 1 Ebrill 2021 a 31 Mawrth 2022 yn dynodi eu bod yn dymuno gwneud datgeliad chwythu'r chwiban.

Pan oedd angen i dimau archwilio wneud gwaith ymchwilio pellach mewn ymateb i unrhyw bryderon a godwyd drwy ohebiaeth neu ddatgeliadau chwythu'r chwiban, cymerodd y gwaith hwn ychydig yn hwy fel rheol na'r hyn y gellid ei ddisgwyl fel arfer yn 2021-22, oherwydd yr angen i weithio o bell. Pe na baem yn gallu rhoi ateb terfynol i'r gohebydd/datgelydd o fewn 30 diwrnod gwaith, ymdrechwyd i ddarparu ymateb dros dro gan gynnwys amcangyfrif o'r amserlen ar gyfer darparu ateb llawn.

Adroddiad yr Archwilydd Cyffredinol ar ddatgeliadau gwybodaeth

Mae'r Archwilydd Cyffredinol yn 'berson rhagnodedig' ar gyfer gwneud datgeliadau chwythu'r chwiban am gyflawni busnes cyhoeddus a thwyll yn briodol, gwerth am arian, a llygredd yng nghyswllt y ddarpariaeth o wasanaethau cyhoeddus. Mae Rheoliadau Personau Rhagnodedig (Adroddiadau ar Ddatgeliadau Gwybodaeth) 2017 yn ei gwneud yn ofynnol i'r Archwilydd Cyffredinol gyhoeddi adroddiad ar gyfer pob blwyddyn ariannol yn nodi:

- a Nifer y datgeliadau a wnaed i'r Archwilydd Cyffredinol yn y flwyddyn honno y mae'n credu eu bod yn ddatgeliadau cymwys⁷⁹.
- b Nifer y datgeliadau cymwys lle mae'r Archwilydd Cyffredinol wedi penderfynu gweithredu.
- c Crynodeb o'r mathau o gamau y mae'r Archwilydd Cyffredinol wedi'u cymryd.
- ch Crynodeb o sut mae'r wybodaeth a ddatgelwyd wedi effeithio ar allu'r Archwilydd Cyffredinol i gyflawni ei swyddogaethau.

Crynhair prif swyddogaethau'r Archwilydd Cyffredinol eu crynhoi yn ein Cynllun Blynyddol ar gyfer pob blwyddyn ac fe'u disgrifir yn fanylach yn ein Canllawiau ar ddeddfwriaeth archwilio cyhoeddus Cymru.

Yn 2021-22, fe wnaeth 27 o unigolion ffonio neu ysgrifennu at yr Archwilydd Cyffredinol neu Swyddfa Archwilio Cymru yn mynegi eu bod yn dymuno gwneud datgeliad chwythu'r chwiban. Fodd bynnag, dim ond mewn 14 o achosion yr oedd gan yr Archwilydd Cyffredinol sail resymol i gredu bod y datgeliad yn gymwys ac yn cyd-fynd â'r materion y mae wedi ei ragnodi yn eu cyswllt. Roedd hyn oherwydd nad oedd unigolion naill ai'n rhoi manylion am eu sefyllfa gyflogaeth, neu roedd yn amlwg nad oeddent yn gyflogeion nac yn weithwyr cymwys eraill.

⁷⁹ Datgeliadau sy'n bodloni'r meini prawf a nodir yn adran 43B o Ddeddf Hawliau Cyflogaeth 1996 ac sy'n gweithredu'r amddiffyniad rhag niwed a ddarperir gan y Ddeddf honno.

O'r 14 o ddatgeliadau yr oedd yn ymddangos eu bod yn gymwys, adolygwyd y materion a godwyd gan y tîm archwilio perthnasol mewn saith achos materion a godwyd, ond ni chanfuwyd eu bod yn gyfystyr â materion sylweddol y byddai angen i'r Archwilydd Cyffredinol adrodd arnynt neu gymryd camau eraill yn eu cylch. Yn nhri o'r saith achos arall, ar ôl i staff archwilio eu hystyried am y tro cyntaf, mae gwaith adolygu pellach sylweddol wedi'i wneud neu ar y gweill. Yn un o'r pedwar achos arall, mae staff archwilio yn aros am adborth o'u hymholiadau cychwynnol cyn penderfynu a oes materion sylweddol y byddai angen i'r Archwilydd Cyffredinol adrodd arnynt neu gymryd camau eraill yn eu cylch.

Yn gyffredinol, pan fydd yr Archwilydd Cyffredinol wedi derbyn gwybodaeth sydd wedi bod yn berthnasol i'w swyddogaethau, mae hyn wedi helpu i lywio ei waith, ac mewn o leiaf dri achos, mae'r wybodaeth hon wedi arwain at nodi materion sy'n deilwng o archwiliad sylweddol.

4 Adroddiad ar Ddyletswydd Bioamrywiaeth a Chydnerthedd Ecosystemau

Mae prif swyddogaethau'r Archwilydd Cyffredinol yn cynnwys archwilio ac adrodd ar stiwardiaeth arian cyhoeddus gan gyrff cyhoeddus yng Nghymru. Wrth wneud y gwaith hwn, rydym yn ystyried pa mor dda y caiff cyrff cyhoeddus eu rhedeg ac effeithiolrwydd eu gwasanaethau. Felly wrth adrodd ar gyrff cyhoeddus, a gwneud argymhellion, gall yr Archwilydd Cyffredinol annog newidiadau buddiol o ran cynnal a gwella bioamrywiaeth yng Nghymru a hyrwyddo cydnerthedd ecosystemau.

Nid yw Swyddfa Archwilio Cymru yn berchen ar dir nac yn rheoli unrhyw dir, felly mae llai o gyfle iddi gyflawni gweithgareddau er budd bioamrywiaeth o'i chymharu â sefydliadau sy'n berchen ar dir neu'n rheoli tir. Fodd bynnag, mae'r Bwrdd yn cydnabod yn llawn yr angen i gefnogi bioamrywiaeth a chydnerthedd ecosystemau, gan gynnwys trwy wneud y canlynol:

- a Lleihau a gwrthbwysu ein hallyriadau nwyon tŷ gwydr.
- b Lleihau'r pellter yr ydym yn ei deithio at ddibenion busnes a dewis opsiynau teithio mwy cynaliadwy.
- c Lleihau ein defnydd o bapur a dŵr gymaint â phosibl.
- ch Lleihau faint o wastraff yr ydym yn ei gynhyrchu gymaint â phosibl a chynyddu ein cyfran o wastraff a gaiff ei ailgylchu gymaint â phosibl.
- d Codi ymwybyddiaeth ymhlith staff o faterion bioamrywiaeth a chynaliadwyedd.
- dd Ymgorffori'r egwyddor o ddatblygu cynaliadwy yn y ffordd yr ydym yn cynnal ein busnes, a chyfrannu gymaint â phosibl at gyflawni saith nod llesiant Cymru, gan gynnwys 'Cymru Gydnerth'⁸⁰.

⁸⁰ Disgrifir yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 fel 'Cenedl sy'n cynnal ac yn gwella amgylchedd naturiol bioamrywiol gydag ecosystemau iach sy'n cynnal cydnerthedd cymdeithasol, economaidd ac ecolegol ynghyd â'r gallu i addasu i newid (er enghraifft, newid hinsawdd)'.

Mae'r Atodiad hwn yn cynnwys ein hail adroddiad ar gydymffurfio â Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 Y Ddyletswydd Bioamrywiaeth a Chydnerthedd Ecosystemau ac mae'n cwmpasu'r cyfnod rhwng 1 Ebrill 2019 a 31 Mawrth 2022.

Yn ystod y cyfnod rhwng 2019-20 a 2021-22, gwnaethom gymryd ystod eang o gamau a'n helpodd i gyflawni'r Ddyletswydd Bioamrywiaeth a Chydnerthedd Ecosystemau. Roedd y rhain yn cynnwys:

- Cynnal nifer o archwiliadau ac astudiaethau archwilio a oedd yn cynnwys ystyriaethau ac argymhellion sy'n berthnasol i gynnal a gwella bioamrywiaeth.
- Cynnal ein hachrediad ar Lefel 5 (y lefel uchaf) o Safon Amgylcheddol y Ddraig Werdd, gan ddangos ein hymrwymiad parhaus i reoli'r amgylchedd yn effeithiol.
- Lleihau nifer ein teithiau at ddibenion busnes, lleihau cyfanswm yr allyriadau nwyon tŷ gwydr, cynhyrchu llai o wastraff a lleihau ein defnydd o bapur a dŵr, a gwneud gwaith i wrthbwysu carbon i wneud iawn am ein hallyriadau drwy ariannu prosiectau arbed carbon deuocsid cyfatebol mewn mannau eraill.
- Cefnogi grŵp staff hyrwyddwyr amgylcheddol sy'n hyrwyddo'r egwyddor o gynaliadwyedd ac sy'n codi ymwybyddiaeth o fentrau bioamrywiaeth.

Ym mis Rhagfyr 2019, cyhoeddwyd Cynllun gennym yn cynnwys chwe amcan penodol i'n helpu i gyflawni'r Ddyletswydd Bioamrywiaeth a Chydnerthedd Ecosystemau yn well. Yng ngweddill yr atodiad hwn, rydym yn adrodd ar effeithiolrwydd y camau a gymerwyd a'r cynnydd a wnaed tuag at gyflawni'r amcanion hyn.

Dros yr ychydig fisoedd nesaf, yng ngoleuni'r Adroddiad hwn, byddwn yn adolygu ein hamcanion ac yn diwygio fel y bo'n briodol, gan roi sylw i'r Cynllun Gweithredu Adfer Natur, sy'n nodi blaenoriaethau cenedlaethol ar gyfer gwrthdroi'r dirywiad i fioamrywiaeth yng Nghymru.

Amcan Bioamrywiaeth

Yr hyn a gyflawnwyd

Byddwn yn ystyried yr Adroddiad ar Gyflwr Adnoddau Naturiol, ac yn ymgysylltu â phobl a sefydliadau â diddordeb mewn cynnal a gwella bioamrywiaeth yng Nghymru wrth ystyried:

- pa raglenni archwilio ac astudio gwerth am arian y byddwn yn eu defnyddio; a
- pha ddull i'w ddefnyddio mewn archwiliadau ac astudiaethau gwerth am arian ag iddynt brif bwyslais sy'n berthnasol i'r Ddyletswydd Bioamrywiaeth a Chydnerthedd Ecosystemau.

Yn ystod hanner cyntaf 2021-22, dechreuwyd 'adolygiad sylfaenol' fel rhan o'n hymrwymiad i raglen waith archwilio hirdymor ar newid hinsawdd. Rydym wedi bod yn edrych ar sut mae cyrff cyhoeddus yn cymryd camau i leihau allyriadau carbon a chyrraedd targedau datgarboneiddio 2030.

Gwnaethom ymgysylltu â Swyddfa Comisiwn Cenedlaethau'r Dyfodol a chynrychiolwyr Pwyllgor Newid Hinsawdd y DU wrth i ni ddatblygu ein gwaith. Mae Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC) yn un o'r cyrff y cafwyd tystiolaeth ganddo. Byddwn yn cyhoeddi adroddiad ar y gwaith hwn yn fuan ac yn cynnal gweminar ym mis Mai 2022 i drafod ein prif negeseuon sy'n dod i'r amlwg.

Gan ddefnyddio'n rhannol yr adolygiad sylfaenol, byddwn hefyd yn adolygu cynlluniau lleihau carbon pob un o'r 22 awdurdod unedol yng Nghymru fel rhan o'n rhaglen archwilio perfformiad lleol. Rydym eisoes wedi gwneud gwaith archwilio lleol manylach yn y maes hwn yn y tri awdurdod tân ac achub – [Canolbarth a Gorllewin Cymru](#), [De Cymru](#) a [Gogledd Cymru](#). Hefyd, rydym wedi trafod yn ddiweddar gyda Llywodraeth Cymru, CNC, CLILC, a Chadeirydd Pwyllgor Llifogydd ac Erydu Arfordirol Cymru, ein cynlluniau ar gyfer adroddiad cyffredinol ar reoli perygl llifogydd yng Nghymru, i'w gyhoeddi yn ystod hydref 2022.

Yn ystod 2021-22, gwnaethom gwblhau gwaith archwilio lleol yn edrych ar dwristiaeth gynaliadwy ym mhob un o'r tri Awdurdod Parc Cenedlaethol yng Nghymru – Eryri, Arfordir Penfro a Bannau Brycheiniog – ac arolygu busnesau twristiaeth fel rhan o'n gwaith. Ac adroddwyd ar y cynnydd yr oedd [Cyngor Sir Ddinbych](#) yn ei wneud o ran cyflawni ei uchelgeisiau amgylcheddol. Ym mis Medi 2022, gwnaethom hefyd gynhyrchu adroddiad ac offeryn data ar [Adfywio Canol Trefi yng Nghymru](#), sydd wedi llywio'r gwaith o ddatblygu polisi'n barhaus drwy Grŵp Gweithredu Canol Trefi Llywodraeth Cymru.

Ym mis Mawrth 2022, lansiodd [ymgyngoriad ffurfiol](#) gennym i lywio'r gwaith o ddatblygu ein rhaglen waith ar gyfer 2022-23 a thu hwnt. Gwnaethom gynnwys fel rhan o'r dosbarthiad ymgynghori nifer amrywiol o sefydliadau sydd â diddordeb mewn cynnal a gwella bioamrywiaeth. Nododd ein hymgyngoriad 'Byd sy'n newid', gan gynnwys yr argyfwng hinsawdd a natur, fel un o'r themâu y byddwn yn eu defnyddio i helpu i lunio ein rhaglen waith a nodi nifer o feysydd cysylltiedig posibl ar gyfer gwaith yn y dyfodol.

Amcan Bioamrywiaeth

Yr hyn a gyflawnwyd

Byddwn yn:

- cynnwys, yn y diwygiad nesaf o God Ymarfer Archwilio'r Archwilydd Cyffredinol a'r canllawiau cysylltiedig, ragnodiad ynghylch sut y dylai archwilwyr gyflawni'r Ddyletswydd Bioamrywiaeth a Chydnerthedd Ecosystemau;
- diweddarau ein templed dogfen 'cychwyn prosiect' archwilio i'w gwneud yn ofynnol yn benodol i dimau archwilio ac astudio gwerth am arian nodi pryd y gallai archwiliad penodol gefnogi'r Archwilydd Cyffredinol i gyflawni'r Ddyletswydd.

Nid yw Cod Ymarfer Archwilio'r Archwilydd Cyffredinol wedi'i ddiwygio'n sylweddol ers i ni ddatblygu ein Cynllun Bioamrywiaeth a Chydnerthedd Ecosystemau yn 2019. Fodd bynnag, mae'n cael ei adolygu ar ddechrau 2022-23 a bydd rhagnodiad ynghylch sut y dylai archwilwyr gyflawni'r Ddyletswydd Bioamrywiaeth a Chydnerthedd Ecosystemau yn cael ei ddatblygu fel rhan o'r adolygiad hwnnw.

Mae ein 'dogfen cychwyn prosiect' archwilio ar gyfer ein harchwiliadau a'n hastudiaethau gwerth am arian mwy eang yn annog timau archwilio i ystyried sut y gallai gwaith o'r fath helpu i gyflawni dyletswyddau'r Archwilydd Cyffredinol o dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, gan gynnwys o bosibl yng nghyd-destun y nod o 'Gymru Gydnerth'. Fel y nodir isod o dan yr Amcan nesaf, rydym hefyd wedi diweddarau ein canllawiau archwilio ac wedi darparu hyfforddiant ychwanegol i staff i helpu i ymgorffori ystyriaethau Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol yn ein gwaith. Fodd bynnag, mae ein templedi cynllunio a'n canllawiau ategol yn destun adolygiad mwy sylfaenol ar hyn o bryd fel rhan o'r gwaith o adnewyddu prosesau a gweithdrefnau ar gyfer ein gwaith archwilio perfformiad wrth i ni fabwysiadu'n ffurfiol safonau a gyhoeddwyd gan Sefydliad Rhyngwladol Sefydliadau Archwilio Goruchaf (INTOSAI). Bydd ystyriaeth o sut y dylai archwilwyr gyflawni'r Ddyletswydd Bioamrywiaeth a Chydnerthedd Ecosystemau yn cael ei hystyried fel rhan o'r adolygiad hwnnw a fydd yn cael ei gwblhau yn gynnar yn 2022-23, gyda hyfforddiant i staff archwilio perthnasol i ddilyn.

Amcan Bioamrywiaeth**Yr hyn a gyflawnwyd**

Wrth gynnal archwiliadau'r Archwilydd Cyffredinol yn unol a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, byddwn yn ystyried a yw cyrff cyhoeddus yn gweithredu yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy er mwyn iddynt allu cyfrannu at y nodau llesiant cenedlaethol, gan gynnwys 'Cymru gydnerth'

Yn ystod y cyfnod o fis Ebrill 2019 i fis Mai 2020, gwnaethom gwblhau cyfres o archwiliadau ar draws y cyrff cyhoeddus a gwmpesir gan y Ddeddf, gan arwain at ein hadroddiad statudol cyffredinol a'i lywio ym mis Mai 2020, 'Felly, beth sy'n wahanol? Canfyddiadau Prif Arholiadau Datblygu Cynaliadwy'r Archwilydd Cyffredinol'.

Roedd ein harchwiliadau archwilio lleol mewn cyrff unigol dros y cyfnod yn cynnwys adroddiadau yn edrych ar faterion sy'n arbennig o berthnasol i 'Gymru Gydnerth'. Roedd y rhain yn cynnwys:

- Diogelu a gwella'r amgylchedd naturiol – Cyngor Sir y Fflint
- Rhaglenni adfywio strategol - Cyngor Castell-nedd Port Talbot
- Chwe Phrosiect Adfywio Allweddol – Cyngor Sir Penfro
- Dylunio 'Datganiadau Ardal' wedi'u cyd-gynhyrchu – Cyfoeth Naturiol Cymru
- Casglu gwastraff cartref – Cyngor Sir Ddinbych
- Gwella mynediad i fannau agored a gwella eu hansawdd – Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent
- Datblygu a Lansio Gweledigaeth Trafnidiaeth ac Aer Glân Newydd ar gyfer y Ddinas – Cyngor Caerdydd
- Adfywio mewn adfywio yn y Barri ac Ynys y Barri – Cyngor Bro Morgannwg

Ar gyfer y cyfnod adrodd, 2020-2025, rydym yn bwriadu ymgorffori ein gwaith archwilio datblygu cynaliadwy yn ein rhaglen ehangach o waith archwilio gwerth am arian. Datblygwyd canllawiau archwilio newydd gennym i gefnogi'r uchelgais hwn yn ystod 2021, a chyflwynwyd rhaglen hyfforddi ar gyfer staff perthnasol i gefnogi hyn hefyd.

Amcan Bioamrywiaeth

Yr hyn a gyflawnwyd

Byddwn yn ymestyn cwrdd ein trefniadau ar gyfer asesu effaith debygol polisiâu ac arferion Swyddfa Archwilio Cymru (diwygiedig neu newydd) i gynnwys bioamrywiaeth a chydnerthedd ystyriaethau ecosystemau pan fo hynny'n briodol. Mae prosiectau perthnasol sydd ar ddod yn cynnwys:

- gweithredu trefniadau gweithio doethach a mwy hyblyg;
- ein strategaeth ar gyfer ad-drefnu ystadau; ac
- argymhellion adolygiad archwiliad allanol o'n cynllun teithio.

Fel y nodwyd yn ein Hadroddiad Cydraddoldeb ar gyfer 2019-20, a gyhoeddwyd yn ystod y flwyddyn honno gwnaethom ymgorffori cwestiynau sgrinio a dadansoddiad pellach pan oedd hynny'n berthnasol yn ein trefniadau asesu effaith er mwyn sicrhau y rhoddir sylw dyledus i ystyriaethau datblygu a bioamrywiaeth cynaliadwy a chydnerthedd ecosystemau.

Dros y cyfnod adrodd, roedd prosiectau penodol pryd rhoddwyd ystyriaeth sylweddol i effeithiau bioamrywiaeth a chydnerthedd ecosystemau yn ein prosesau cynllunio a gwneud penderfyniadau yn cynnwys y canlynol:

- symud tuag at drefniadau gweithio doethach a mwy hyblyg, gan gynnwys ffyrdd hybrid o weithio;
- ein prosiect ad-drefnu ystadau 'gweithleoedd yn y dyfodol', pryd, fel rhan o adolygiad trylwyr o leoliadau swyddfeydd, yr oedd ystyriaethau amgylcheddol a bioamrywiaeth yn feini prawf allweddol wrth helpu i ddatblygu dull o nodi lleoliadau swyddfeydd addas yn y dyfodol; a'r
- adolygiad o'n cynllun teithio a chynhaliaeth, pryd yr oedd yr argymhellion yn cynnwys caniatáu i bawb gael mynediad at gynllun fflyd pryd y gallai staff brynu ceir hybrid a thrydan, a rhoi cynllun teithio diwygiedig ar waith i leihau effaith teithio at ddibenion busnes a lleihau milltiroedd cymudo, fel rhan o'n hymrwymiad i gyflawni allyriadau nwyon tŷ gwydr sero net.

Amcan Bioamrywiaeth**Yr hyn a gyflawnwyd**

Wrth gaffael gwasanaethau, byddwn yn:

- cynnwys gofynion sy'n berthnasol i'r Ddyletswydd Bioamrywiaeth a Chydnerthedd Ecosystemau yn ein meini prawf dyfarnu tendrau; ac yn
- cydymffurfio â'r Ddyletswydd Bioamrywiaeth a Chydnerthedd Ecosystemau wrth bennu'r safonau perfformiad sydd i'w cynnwys yn y contract.

Byddwn yn parhau i gefnogi gwaith ein grŵp staff hyrwyddwyr amgylcheddol i godi ymwybyddiaeth ar draws y sefydliad ynghylch sut y gall pob swyddogaeth effeithio a dylanwadu ar fioamrywiaeth

Dros y cyfnod adrodd, datblygwyd dogfen ganllaw a rhestr wirio arferion da a ddefnyddir bellach wrth gaffael nwyddau a gwasanaethau a allent fod ag effaith bioamrywiaeth a chydnerthedd ecosystemau.

Mae'r canllawiau hyn yn rhan o'n dull ehangach o gaffael cynaliadwy pryd yr ydym yn rhoi sylw dyledus i gynaliadwyedd drwy wahanol gamau'r cylch caffael.

Un o brif themâu ein Strategaeth Gaffael newydd a'n cynllun gweithredu cysylltiedig yw caffael cyfrifol a chynaliadwy. Dros y pum mlynedd nesaf, ein nod yw sicrhau'r canlynol:

- bod gweithgaredd caffael yn gynaliadwy ac yn gyfrifol, a bod staff sy'n cymryd rhan yn y broses gaffael wedi cael eu hyfforddi'n briodol;
- bod caffael yn cyfrannu'n fesuradwy at leihau carbon a'n nodau sero net;
- bod ein gweithgareddau Caffael yn dilyn hierarchaeth gaffael sy'n blaenoriaethu osgoi, ailddefnyddio, adnewyddu ac ailgylchu cyn prynu o'r newydd;
- ein bod yn dangos ein bod yn gweithredu'n ystyrlon ac yn cydymffurfio â'r Ddyletswydd Bioamrywiaeth a Chydnerthedd Ecosystemau a deddfwriaethau cynaliadwyedd eraill.

Drwy gydol y cyfnod adrodd, rydym wedi parhau i godi ymwybyddiaeth ymhlith staff, o bwysigrwydd cynnal a gwella bioamrywiaeth, ond mae mwy i'w wneud. Yn ddiweddar rydym wedi sefydlu gweithgor sero net a fydd yn cynnwys ystyriaethau cydnerthedd ecosystemau yn ein cynlluniau gweithredu.

Mae gennym grŵp cyfryngau cymdeithasol mewnol gweithredol o'r enw 'Blue Planet and Beyond' sydd â 78 o aelodau staff ac sy'n gweithredu fel fforwm ar gyfer rhannu syniadau ar gyfer ailddefnyddio/ailgylchu a materion amgylcheddol eraill, ac sy'n postio erthyglau newyddion rheolaidd ar gyfer codi ymwybyddiaeth ynghyd ag awgrymiadau a gwybodaeth i gefnogi bioamrywiaeth.

Swyddfa Archwilio Cymru

24 Heol y Gadeirlan

Caerdydd

CF11 9LJ

Ffôn: 029 2032 0500

Ffacs: 029 2032 0600

Ffôn destun: 029 2032 0660

Rydym yn croesawu galwadau
ffôn yn Gymraeg a Saesneg.

E-bost: post@archwilio.cymru

Gwefan: www.archwilio.cymru